

Fremsat den xx. februar 2012 af social- og integrationsministeren (Karen Hækkerup)

Forslag

til

Lov om sagsbehandling og administration i Udbetaling Danmark (Fastlæggelse af borgerens rettigheder, Udbetaling Danmarks sagsbehandling, Udbetaling Danmarks ledelse og tilsyn med Udbetaling Danmark m.v.)

Kapitel 1

Udbetaling Danmarks opgaver og samarbejde med kommunerne

§ 1. Denne lov fastlægger rammerne for Udbetaling Danmarks sagsbehandling og administration af lovgivning inden for Udbetaling Danmarks myndighedsområder, jf. § 2, samt om samarbejde med kommunerne om vejledning af borgeren, udveksling af oplysninger og samarbejde om kontrol.

§ 2. Udbetaling Danmark varetager de opgaver, der tillægges Udbetaling Danmark i henhold til:

- 1) Lov om social pension
- 2) Lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.
- 3) Lov om individuel boligstøtte og § 16 i lov om friplejeboliger
- 4) Lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel (barselsloven)
- 5) Lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag
- 6) Lov om opkrævning af underholdsbidrag
- 7) Lov om en børne- og ungeydelse

Stk. 2. Udbetaling Danmark og kommunalbestyrelserne skal i fællesskab sikre et smidigt og effektivt samarbejde om varetagelse af opgaver, jf. stk. 1.

Kapitel 2

Borgerens ret til hurtig sagsbehandling, vejledning og bistand

§ 3. Udbetaling Danmark er ved varetagelse af opgaver på sit sagsområde, jf. § 2, omfattet af § 3 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område om pligt til at sikre borgeren hjælp så hurtigt som muligt samt til at fastsætte frister for afgørelser og § 4 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område om pligt til at sikre borgerens medvirken.

Stk. 2. Udbetaling Danmark skal henvise borgeren til kommunen ved behov for helhedsorienteret vejledning, jf. § 5 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område eller ved behov for personlig bistand, jf. § 4, stk. 2 og 3, i lov om retssikkerhed og administration på det

sociale område. Udbetaling Danmark skal efter en konkret vurdering formidle den indledende kontakt til kommunen, hvis Udbetaling Danmark skønner, at en borger har særligt behov for personlig bistand for at kunne varetage sine interesser, jf. § 4, stk. 3.

§ 4. Kommunen skal i fornødent omfang yde generel vejledning om alle de muligheder, der findes for at modtage ydelser på Udbetaling Danmarks sagsområde til borgere, der henvender sig i kommunen. Hvis borgeren har behov for mere detaljeret vejledning om ydelser på Udbetaling Danmarks sagsområde, skal kommunen henvise borgeren til Udbetaling Danmark, jf. dog stk. 3.

Stk. 2. Kommunen skal i fornødent omfang yde bistand til fremmødte borgere, der vurderes ikke at kunne benytte sig af digitale vejledninger og selvbetjeningsløsninger om ydelser på Udbetaling Danmarks sagsområde.

Stk. 3. Kommunen skal i fornødent omfang yde bistand til borgere med særlige behov, der ønsker at søge om eller modtager hjælp på Udbetaling Danmarks sagsområde, ved at

- 1) hjælpe med at vurdere, hvilke ydelser borgeren kan indgive ansøgning om til Udbetaling Danmark
- 2) hjælpe med at udfylde og indgive ansøgninger til Udbetaling Danmark
- 3) sørge for, at borgeren kan medvirke ved behandlingen af sin sag hos Udbetaling Danmark
- 4) varetage kontakten til Udbetaling Danmark på borgerens vegne.

Kapitel 3

Sagsbehandling og udveksling af oplysninger

Udbetaling Danmarks sagsbehandling

§ 5. Udbetaling Danmark er ved behandling af sager på sit sagsområde efter § 2 omfattet af sociale myndigheders pligt til at oplyse sager efter §§ 10, 11, stk. 1, nr. 1, 11 a, stk. 1-5, 11 b og 11 c, stk. 1, nr. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. dog §§ 6-10. Udbetaling Danmark er herudover omfattet af oplysningspligt over for borgeren, jf. § 12 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Stk. 2. Borgere, der får hjælp fra Udbetaling Danmark, er omfattet af pligten til at oplyse om ændringer, der kan have betydning for hjælpen jf. § 11, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Udveksling af oplysninger mellem kommunen og Udbetaling Danmark

§ 6. Kommunen skal uden samtykke fra borgeren videregive oplysninger til Udbetaling Danmark om borgere, der søger om eller får hjælp fra kommunen, herunder oplysninger om rent private forhold, hvis oplysningerne er nødvendige

- 1) for at foretage efterregulering, omberegning, fradrag, modregning eller anden opfølgning i sager på Udbetaling Danmarks myndighedsområde.
- 2) forud for Udbetaling Danmarks første udbetaling efter lov om en børne- og ungeydelse.

§ 7. Udbetaling Danmark skal uden samtykke fra borgeren videregive oplysninger, herunder oplysninger om rent private forhold til kommunen

- 1) om borgere, der søger om eller får ydelser fra Udbetaling Danmark, hvis oplysningerne er nødvendige for at foretage efterregulering, omberegning, fradrag, modregning eller anden op-

følgning i sager på kommunens myndighedsområde.

2) fra borgere, der henvender sig til Udbetaling Danmark, og vurderes at have behov for bistand fra kommunen, jf. § 4, stk. 3.

§ 8. Til brug for vurderingen af, om oplysningen kan have betydning for den anden myndighed, jf. §§ 6, 7 og 9, har Udbetaling Danmark og kommunen uden samtykke fra borgeren adgang til oplysninger fra den anden myndighed om, hvilke typer af kontante ydelser og økonomiske tilskud, borgeren modtager samt oplysninger om størrelsen på ydelsen.

Samarbejde med kommunen om oplysning af tilbagebetalingsager

§ 9. Udbetaling Danmark og kommunen skal på eget initiativ videregive oplysninger til hinanden om borgere, herunder oplysninger om rent private forhold, hvis oplysningerne kan have betydning for den modtagende myndigheds kontrol af, om der kan være sket misbrug med udbetaling af kontante ydelser eller økonomiske tilskud. Oplysningerne kan videregives uden samtykke fra borgeren.

§ 10. Kommunen og Udbetaling Danmark skal efter anmodning videregive foreliggende oplysninger fra egne sager til hinanden om borgere, hvis de er nødvendige for den modtagende myndigheds vurdering af, om der skal påbegyndes en sag om tilbagebetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud, som en borger kan have modtaget med urette og mod bedre vidende.

Stk.2. Kommunen har efter anmodning fra Udbetaling Danmark pligt til at forestå hele eller dele af sagsoplysningen i sager om tilbagebetaling af ydelser, som en borger kan have modtaget med urette og mod bedre vidende i sager på Udbetaling Danmarks sagsområde. Kommunen er ved sagsoplysningen for Udbetaling Danmark omfattet af de samme beføjelser til at oplyse sagen, som hvis kommunen havde varetaget opgaven som sit eget sagsområde.

Stk.3. Kommunen skal i sager, jf. stk. 1 og 2, efter anmodning fra Udbetaling Danmark henvende sig til borgeren skriftligt eller indkalde og afholde en samtale med borgeren med henblik på, at borgeren får lejlighed til at bidrage til sagens oplysning og til at udtale sig om oplysninger, som er indhentet i sagen.

§ 11. Udbetaling Danmark og kommunen kan i forbindelse med samarbejdet efter § 10 ved indhentning af oplysninger i tilbagebetalingsager efter § 11 a, jf. § 11 c, stk. 1, nr. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område uden samtykke fra borgeren udveksle nødvendige oplysninger, herunder oplysninger om rent private forhold om den, der får hjælp eller har fået hjælp, dennes ægtefælle eller samlever og andre husstandsmedlemmer.

Stk. 2. Ved udveksling af oplysninger, jf. §§ 9, 10, 11, stk. 1, og § 12 mister dokumenter, der er interne arbejdsdokumenter i henhold til lov om offentlighed i forvaltning og forvaltningsloven, ikke som følge af udvekslingen deres interne karakter.

Samkøring af oplysninger om bopæls- og familieforhold

§ 12. Udbetaling Danmark kan til brug for generel kontrol uden samtykke fra borgeren samkøre registre med oplysninger om ansøgere og modtagere af social pension, børnetilskud og boligstøtte med registre, der indeholder oplysninger om bopæls- og familieforhold vedrørende ansøgenes eller modtagerens ægtefælle, samlever, tidligere ægtefælle, tidligere husstandsmedlemmer samt

personer, der har eller tidligere har haft forældremyndighed over ansøgerens eller ydelsesmodtageres barn.

Stk. 2. Oplysninger, der fremkommer, jf. stk. 1, kan indgå i Udbetaling Danmarks vurdering af, hvorvidt en ansøger eller modtager af social pension kan vurderes at være enlig ved behandling af sager efter lov om social pension eller lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., samt om en ansøger eller modtager af børnetilskud vurderes at være enlig ved behandling af sager efter lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag. Oplysninger kan herudover indgå i Udbetaling Danmarks vurdering af, hvem der skal indgå som medlem af husstanden ved behandling af sager efter lov om individuel boligstøtte.

Stk. 3. Hvis der ved samkøringen fremkommer oplysninger, der har betydning for kommunens afgørelse om ret til tilskud til daginstitutionsbetaling eller har betydning for kommunens påbegyndelse af en bopælssag efter lov om Det Centrale Personregister, skal oplysningerne uden samtykke fra borgeren videregives til kommunen.

Digital kommunikation

§ 13. Social- og integrationsministeren kan på Udbetaling Danmarks sagsområde, jf. § 2, fastsætte regler om, at kommunikation mellem Udbetaling Danmark og andre myndigheder samt mellem Udbetaling Danmark og borgere skal ske i elektronisk form (digital kommunikation) og herunder fravige formkrav i lovgivningen, der er til hinder for digital kommunikation.

Stk. 2. Social- og integrationsministeren kan fastsætte regler om, at visse nærmere angivne sagsområder og borgere helt eller delvis skal være undtaget fra kravet om digital kommunikation.

Stk. 3. Social- og integrationsministeren kan på Udbetaling Danmarks sagsområde, jf. § 2, fastsætte regler om, at udstedelse af dokumenter uden underskrift eller med maskinelt gengivet underskrift eller på tilsvarende måde i retlig henseende sidestilles med et dokument med personlig underskrift.

Klage

§ 14. Udbetaling Danmarks afgørelser kan indbringes for Ankestyrelsen, jf. kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, i det omfang, det er fastsat i de enkelte love, jf. § 2. Klage til Ankestyrelsen skal ske inden 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen.

Kapitel 4

Arbejdsmarkedets Tillægspensions bistand til Udbetaling Danmark

§ 15. Udbetaling Danmarks opgaver varetages med administrativ og teknisk bistand fra Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Stk. 2. Arbejdsmarkedets Tillægspension leverer bistanden på omkostningsdækket basis. I tilfælde af fejl under udførelsen af administrationen bærer Udbetaling Danmark det økonomiske ansvar. Arbejdsmarkedets Tillægspension har pligt til at begrænse det økonomiske tab samt berigtige fejlen. Arbejdsmarkedets Tillægspension underretter hurtigst muligt bestyrelsen for Udbetaling Danmark om væsentlige fejl.

Stk. 3. Arbejdsmarkedets Tillægspension skal ved valg af elektroniske løsninger og systemer til brug for varetagelse af opgaver omfattet af denne lov i videst muligt omfang påse, at de valgte

løsninger og systemer

- 1) ikke påvirker omkostningsudviklingen i Udbetaling Danmark uhensigtsmæssigt,
- 2) kan integreres med kommunernes øvrige elektroniske løsninger og systemer ved at basere sig på godkendte fællesoffentlige standarder og grænseflader og
- 3) passer ind i Arbejdsmarkedets Tillægspensions øvrige systemer, så valget af løsninger ikke påvirker omkostningsudviklingen negativt i den øvrige virksomhed, som Arbejdsmarkedets Tillægspension udøver.

Stk. 4. Ved valg af elektroniske løsninger og systemer, der alene er til brug for løsning af opgaver omfattet af denne lovs § 2, skal Arbejdsmarkedets Tillægspension inddrage Udbetaling Danmarks bestyrelse i beslutningen.

Kapitel 5

Udbetaling Danmarks ledelse

§ 16. Udbetaling Danmark ledes af en bestyrelse og en direktør.

§ 17. Bestyrelsen består af 1 formand og 8 andre medlemmer, som udpeges af social- og integrationsministeren.

Stk. 2. Formanden og 5 bestyrelsesmedlemmer udpeges efter indstilling fra KL. 1 medlem udpeges efter indstilling fra beskæftigelsesministeren.

Stk. 3. Bestyrelsens formand og øvrige medlemmer udpeges for 4 år ad gangen. Genudpegning kan finde sted. Første udpegning sker for perioden fra den 1. oktober 2012 til den 31. maj 2014.

Stk. 4. Bestyrelsen har ansvaret for at Udbetaling Danmark administreres hensigtsmæssigt og forsvarligt i henhold til denne lov og under behørig hensyntagen til borgernes retssikkerhed.

Stk. 5. Bestyrelsen skal ved en forretningsorden fastsætte nærmere bestemmelser om udførelsen af sit virke. Bestyrelsen kan i sin forretningsorden fastsætte bestemmelser om tegningsregler, ligesom bestyrelsen kan meddele prokura. Bestyrelsen kan beslutte at etablere et sekretariat.

Stk. 6. Bestyrelsen fastsætter serviceniveau, kvalitet, svarfrister m.v. for den administrative og tekniske bistand, der leveres af Arbejdsmarkedets Tillægspension efter § 15, stk. 1.

§ 18. Direktøren for Udbetaling Danmark er den til enhver tid værende direktør for Arbejdsmarkedets Tillægspension eller en person i Arbejdsmarkedets Tillægspensions koncerndirektion, som Arbejdsmarkedets Tillægspension bemyndiger til at varetage opgaven. Direktøren for Udbetaling Danmark forestår den daglige ledelse af Udbetaling Danmark under ansvar over for bestyrelsen.

Stk. 2. Direktøren for Udbetaling Danmark skal følge de retningslinjer og anvisninger, som bestyrelsen har givet. Den daglige ledelse omfatter ikke dispositioner, der efter Udbetaling Danmarks forhold er af usædvanlig art eller stor betydning. Sådanne dispositioner kan direktøren kun foretage efter særlig bemyndigelse fra bestyrelsen, medmindre bestyrelsens beslutning ikke kan afventes uden væsentlig ulempe for Udbetaling Danmarks virksomhed. Bestyrelsen skal i så fald snarest muligt underrettes om den trufne disposition.

Stk. 3. Direktøren for Udbetaling Danmark skal sikre, at Udbetaling Danmarks bogføring sker under iagttagelse af lovgivningens regler herom.

Stk. 4. Direktøren for Udbetaling Danmark skal sikre, at Udbetaling Danmark til enhver tid drives forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde Udbetaling Danmarks nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder.

Stk. 5. Direktøren for Udbetaling Danmark skal sikre, at opgaveudførelsen i Udbetaling Danmark finder sted på forsvarligt grundlag og således, at bestyrelsen har indsigt i og kan vurdere, om opgaveløsningen udføres tilfredsstillende.

Kapitel 6

Tilsyn

§ 19. Social- og integrationsministeren fører tilsyn med, at bestyrelsen udfører sit hverv i overensstemmelse med loven.

Stk. 2. Bestyrelsen for Udbetaling Danmark har ansvar for, at der en gang årligt afgives en beretning om Udbetaling Danmarks virksomhed til social- og integrationsministeren. Beretningen skal indeholde en redegørelse, der indeholder en beskrivelse af de beslutninger, som bestyrelsen har truffet samt andre oplysninger, som bestyrelsen for Udbetaling Danmark vurderer, er nødvendige for at social- og integrationsministeren kan varetage sin tilsynsforpligtelse på et tilstrækkeligt og betryggende grundlag. Beretningen følger kalenderåret og kan indarbejdes i ledelsesberetningen, jf. § 20, stk. 1. Beretningen indsendes senest samtidig med årsregnskabet m.v., jf. § 20, stk. 2.

Stk. 3. Bestyrelsen for Udbetaling Danmark er forpligtet til at udarbejde særlige redegørelser samt udlevere materiale, som social- og integrationsministeren i øvrigt anser for nødvendigt for varetagelsen af tilsynsopgaven, jf. stk. 1.

Stk. 4. Ankestyrelsen skal en gang årligt udarbejde en redegørelse om sagsbehandlingen i Udbetaling Danmark på baggrund af de sager, der ankes til Ankestyrelsen i løbet af året. Beretningen skal indeholde statistik over, hvor mange sager der ankes, og årsagerne til, at Ankestyrelsen ikke stadfæster Udbetaling Danmarks afgørelser. Redegørelsen skal forelægges for bestyrelsen, der skal have lejlighed til at afgive sine bemærkninger til redegørelsen. Redegørelsen indgår i bestyrelsens beretning, jf. stk. 2.

Kapitel 7

Årsregnskab og revision

§ 20. For hvert regnskabsår udarbejder bestyrelsen for Udbetaling Danmark et årsregnskab bestående af balance, resultatopgørelse som opdeles i administrations- og ydelsesvirksomhed samt noter. Der udarbejdes endvidere ledelsesberetning. Regnskabsåret følger kalenderåret.

Stk. 2. Det reviderede og godkendte årsregnskab samt udskrift af revisionsprotokollen vedrørende årsregnskabsrevision sendes til social- og integrationsministeren snarest muligt efter bestyrelsens godkendelse af årsregnskabet, dog senest 6 måneder efter regnskabsårets udløb. Har bestyrelsen oprettet en intern revision, skal den interne revisionschefes revisionsprotokol tillige indsendes.

Stk. 3. Årsregnskabet offentliggøres.

§ 21. Årsregnskabet for Udbetaling Danmark skal revideres af en statsautoriseret revisor. Revisionen omfatter ikke ledelsesberetningen og eventuelle supplerende beretninger, som indgår i årsregnskabet. Revisor skal dog afgive en udtalelse om, hvorvidt oplysningerne i ledelsesberetningen og eventuelle supplerende beretninger er i overensstemmelse med årsregnskabet.

Stk. 2. Bestyrelsen for Udbetaling Danmark udnævner en revisor.

Stk. 3. Social- og integrationsministeren kan i særlige tilfælde udpege en yderligere revisor.

Denne revisor fungerer på samme vilkår og efter samme regler som den revisor, der er udnævnt af bestyrelsen.

Stk. 4. Bestyrelsen kan bestemme, at der skal oprettes en intern revision, der ledes af en revisionschef.

Stk. 5. Ved revisorskift skal såvel bestyrelsen for Udbetaling Danmark som revisor orientere social- og integrationsministeren om årsagen til skiftet.

Stk. 6. Efter revision af årsregnskabet forsyner revisionen det med en påtegning om, at det er revideret.

Stk. 7. Revisorerne har altid ret til at deltage i bestyrelsesmøder under behandling af sager, der har betydning for revision eller aflæggelse af årsregnskabet.

Stk. 8. Revisorerne har pligt til at deltage i bestyrelsens behandling af de pågældende sager, hvis det ønskes af blot et bestyrelsesmedlem.

Stk. 9. Social- og integrationsministeren fastsætter nærmere regler for budgetter, regnskaber og revision i Udbetaling Danmark.

Kommunernes og statens administrationsbidrag til Udbetaling Danmark

§ 22. Kommunerne dækker udgifterne til Udbetaling Danmarks opgaver på lovgivningsområder, der overføres fra kommunerne, jf. § 2, gennem indbetaling af bidrag til Udbetaling Danmark.

Stk. 2. Størrelsen af bidragene fastsættes, så de dækker samtlige udgifter til administration, sagsbehandling, oplysning m.v. inden for et regnskabsår, som Udbetaling Danmark forventer at afholde i forhold til de opgaver, der er overført. I bidragene medregnes eventuelle over- eller underskudsbidrag fra tidligere år.

Stk. 3. I bidragene indgår udgifter til tilbagebetaling af lån, som er optaget efter § 31, inklusive påløbne renter.

Stk. 4. Bestyrelsen for Udbetaling Danmark kan fra kommunerne opkræve ekstraordinære bidrag, hvis det løbende administrationsbidrag, jf. stk. 1, plus et eventuelt træk på lån, jf. § 31, stk. 2 og 3, ikke er tilstrækkeligt til at dække Arbejdsmarkedets Tillægspensions udgifter til administrationen af Udbetaling Danmark, jf. § 15, for varetagelsen af opgaver, der er overført fra kommunerne til Udbetaling Danmark på lovgivningsområder, jf. § 2.

Stk. 5. Kommunerne hæfter for de til enhver tid forfaldne tilgodehavender, som Arbejdsmarkedets Tillægspension måtte have, jf. § 15, for varetagelsen af opgaver, der er overført fra kommunerne til Udbetaling Danmark på lovgivningsområder, jf. § 2.

Stk. 6. Social- og integrationsministeren bemyndiges til at fastsætte fordelingen af bidraget efter stk. 1 mellem kommunerne efter indstilling fra bestyrelsen for Udbetaling Danmark, herunder om forskellige fordelinger for de enkelte dele af bidraget eller for fordelingen af udgifter vedrørende forskellige typer af sager.

§ 23. Til brug for kommunernes budgetlægning oplyser Udbetaling Danmark hvert år senest den 1. september over for kommunerne et skøn over størrelsen af det kommende kalenderårs bidrag efter § 22 for den enkelte kommune.

Stk. 2. Samtidig med bestyrelsens godkendelse af Udbetaling Danmarks budget for det kommende års drift fastsætter bestyrelsen størrelsen af det endelige samlede bidrag og det endelige bidrag for den enkelte kommune efter § 22.

Stk. 3. Størrelsen af den enkelte kommunes bidrag efter stk. 2, meddeles kommunerne snarest muligt efter bestyrelsens beslutning.

§ 24. Bidrag efter § 22 indbetales til Udbetaling Danmark månedsvist og udgør 1/12 af det årlige bidrag.

Stk. 2. Ved forsinket betaling af bidrag pålægges renter og rykkergebyr efter lov om renter ved forsinket betaling m.v..

Stk. 3. Udbetaling Danmark har udpantningsret for bidrag, renter og gebyrer.

Stk. 4. Staten, kommunerne og andre offentlige myndigheder skal efter anmodning give Udbetaling Danmark oplysninger af betydning for fastsættelse af bidrag efter loven.

Stk. 5. Social- og integrationsministeren fastsætter nærmere regler om administration, beregning, opkrævning og betaling af bidrag, jf. § 22-23.

§ 25. Staten dækker udgifterne til Udbetaling Danmarks opgaver på lovgivningsområder, der overføres fra staten, jf. § 2, gennem indbetaling af administrationsbidrag til Udbetaling Danmark. I statens andel af bidraget indgår de samme udgifter, som ved opgørelsen af kommunernes bidrag, jf. § 22, stk. 2.

Stk. 2. Bestyrelsen for Udbetaling Danmark kan fra staten opkræve ekstraordinære bidrag, hvis det løbende administrationsbidrag, jf. stk. 1, ikke er tilstrækkeligt til dække Arbejdsmarkedets Tillægspensions udgifter til administrationen af Udbetaling Danmark jf. § 15, for varetagelsen af opgaver, der er overført fra staten til Udbetaling Danmark på lovgivningsområder, jf. § 2.

Stk. 3. Udbetaling Danmark oplyser hvert år senest den 1. september det kommende kalenderårs statslige bidrag. Størrelsen af det endelige bidrag meddeles staten snarest muligt efter, at bestyrelsen har godkendt Udbetaling Danmarks budget for det kommende kalenderår.

Stk. 4. Staten hæfter for de til enhver tid forfaldne tilgodehavender, som Arbejdsmarkedets Tillægspension måtte have som følge af varetagelse af administrationen af Udbetaling Danmark, jf. § 15, for varetagelse af opgaver, der er overført fra staten til Udbetaling Danmark på lovgivningsområder, jf. § 2.

Stk. 5. Social- og integrationsministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om fastsættelse, administration, beregning og opkrævning af bidrag, jf. stk. 1.

Kapitel 8

Statens og kommunernes betaling vedrørende velfærdsydelse og tilskud m.v.

§ 26. Ved Udbetaling Danmarks udbetaling af ydelser og tilskud, jf. § 2, opkræver Udbetaling Danmark kommunernes og statens andel af ydelserne og tilskuddene direkte fra kommunerne og staten, jf. § 27, efter de procentmæssige fordelinger, der er fastsat i de i § 2 nævnte love.

Stk. 2. Krav på betaling fra staten forudsætter at ydelsen eller tilskuddet er tildelt i overensstemmelse med lovgivningen, er bogført korrekt og opfylder kravene i reglerne fastsat af social- og integrationsministeren efter stk. 5.

Stk. 3. Krav på betaling fra staten bortfalder, og udbetalte beløb skal tilbagebetales i det omfang, Udbetaling Danmark ikke efter anmodning forelægger dokumentation i overensstemmelse med regler, der fastsættes af social- og integrationsministeren efter stk. 5.

Stk. 4. Skyldes en fejltagtig udbetaling urigtige eller mangelfulde oplysninger fra en kommune, er kommunen ansvarlig for fejludbetalingen og skal indbetale tabet til Udbetaling Danmark, herunder det beløb, som Udbetaling Danmark skal tilbagebetale til staten.

Stk. 5. Social- og integrationsministeren fastsætter nærmere regler om administration, beregning, opkrævning, betalinger og tilbagebetalinger. Social- og integrationsministeren kan herunder bestemme, at Udbetaling Danmark skal have ret til betaling fra staten i ganske særlige tilfælde, selv om fejludbetalingen ikke skyldes modtagerens svigagtige forhold eller skyldes en kommunes fejl.

§ 27. Alle betalinger og tilbagebetalinger mellem Udbetaling Danmark, staten og kommunerne sker via henholdsvis StatensKoncernBetalinger (SKB) og Offentligt Betalingssystem (OBS), jf. lov om offentlige betalinger.

Stk. 2. Finansministeren fastsætter nærmere regler om Udbetaling Danmarks rettigheder og pligter ved brug af de i stk. 1 nævnte systemer.

§ 28. Social- og Integrationsministeriet refunderer Udbetaling Danmarks udgifter til betaling af ikke-fradragsberettiget købsmoms i henhold til momsloven, som ikke kan fradrages ved en virksomheds opgørelse af afgiftstilsvaret (ikke-fradragsberettiget købsmoms), og som Arbejdsmarkedets Tillægspension afholder ved køb af varer og tjenesteydelser ved administration, jf. § 14, samt til etablering af Udbetaling Danmark.

Stk. 2. Udgifterne til ikke-fradragsberettiget købsmoms, jf. stk. 1, bevilges af Økonomi- og Indenrigsministeriet fra den dertil hørende konto, for så vidt angår Udbetaling Danmarks betaling for Arbejdsmarkedets Tillægspensions varetagelse af myndighedsopgaver, jf. § 2, der er overført fra kommunerne. Ikke-fradragsberettiget købsmoms, jf. stk. 1, refunderes fra Finansministeriets momsreserve, for så vidt angår Udbetaling Danmarks betaling for Arbejdsmarkedets Tillægspensions varetagelse af myndighedsopgaver, jf. § 2, der er overført fra staten.

Stk. 3. Momskompensationen efter stk. 1 og 2 fastsættes på grundlag af den del af Arbejdsmarkedets Tillægspensions regnskab over afholdte udgifter til købsmoms.

Stk. 4. Årsregnskabet for Udbetaling Danmark, jf. § 19, skal indeholde et særskilt momsregnskab for Udbetaling Danmark samt en specifikation af den benyttede fordelingsnøgle mellem stat og kommune. Momsregnskabet revideres af Udbetaling Danmarks eksterne revisor, der godkender den samlede årlige opgørelse over købsmomsudgifter samt, at udgifterne, hvortil der er afholdt moms, alene er afholdt til brug for administrationen af Udbetaling Danmark.

§ 29. Udbetaling Danmark har pligt til at tilvejebringe og indsende statistiske oplysninger m.v., som social- og integrationsministeren anmoder om samt til at skaffe uddybende oplysninger om udviklingen på særlige områder.

Stk. 2. Social- og integrationsministeren kan fastsætte regler om omfanget af oplysningerne, jf. stk. 1, og om, hvordan de skal ajourføres og indsendes.

§ 30. Bestyrelsen for Udbetaling Danmark kan bestemme, at der kan fastsættes gebyr for udsendelse af erindringsskrivelser til borgeren vedrørende ikke rettidigt betalte ydelser, der opkræves af Udbetaling Danmark, og som i lovgivningen er tillagt udpantningsret. Udbetaling Danmark kan alene fastsætte gebyr vedrørende en enkelt erindringsskrivelse til borgeren pr. krav og gebyret kan højst udgøre 250 kr.

Stk. 2. Bestyrelsen for Udbetaling Danmark kan bestemme, at borgeren ved for sen betaling af ydelser, der opkræves af Udbetaling Danmark, og som i lovgivningen er tillagt udpantningsret, skal betale en rente, der udgør 1 pct. pr. påbegyndt måned fra kravets forfaldsdato at regne. Renten tilfalder Udbetaling Danmark.

Kapitel 9

Lån

§ 31. Omkostningerne til etableringen af Udbetaling Danmark finansieres ved at Udbetaling Danmark optager lån hos pengeinstitutter, staten eller finansielle institutioner. Statslånet kan optages efter forhandling med finansministeren, og må ikke ydes på bedre vilkår end dem, som staten selv kan opnå som låntager.

Stk. 2. Bestyrelsen for Udbetaling Danmark kan optage korterevarende lån på op til maksimalt 75 mio. kr. til dækning af uforudsete driftsudgifter. Lånet kan optages i pengeinstitutter eller andre finansielle institutioner.

Stk. 3. Bestyrelsen for Udbetaling Danmark kan, udover de i stk. 1-2 nævnte lån, optage lån på maksimalt 600 mio. kr., heraf dog højst 100 mio. kr. til lån ud over finansiering af etableringsudgifter. Lånet kan optages i pengeinstitutter eller andre finansielle institutioner og skal være afviklet inden 2018. Låneadgangen forudsætter, at lån til etablering, jf. stk. 1, indfries fuldt ud samtidigt med optagelse af lånet.

Stk. 4. Kommunerne hæfter solidarisk for lån optaget af bestyrelsen for Udbetaling Danmark, jf. stk. 1-3.

Kapitel 10

Ikrafttræden m.v.

§ 32. Loven træder i kraft den 1. oktober 2012, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Lovens § 16 træder i kraft den 1. april 2012.

Stk. 3. §§ 2-7 og 11-12 i lov nr. 1594 af 22. december 2010 om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark ophæves den 1. oktober 2012. § 15 i lov nr. 1594 af 22. december 2010 om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark ophæves den 1. april 2012.

§ 33. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning og baggrund for lovforslaget

2. Lovforslagets indhold

2.1. Lovforslagets opbygning og hovedelementer.

2.2. Formål – lovforslagets indhold

2.3. Udbetaling Danmarks opgaver

2.3.1. Gældende ret

- 2.3.2. *Overvejelser og lovforslagets indhold*
- 2.4. *Samarbejde med kommunerne – overvejelser og lovforslagets indhold*
- 2.5. *Borgerens ret til hurtig hjælp, helhedsorienteret vejledning m.v.*
  - 2.5.1 *Gældende ret*
  - 2.5.2 *Overvejelser og lovforslagets indhold*
- 2.6. *Sociale myndigheders pligt til at oplyse sager, oplysningspligt m.v.*
  - 2.6.1. *Gældende ret*
    - 2.6.1.1. *Myndigheders pligt til at oplyse sager m.v.*
    - 2.6.1.2. *Retssikkerhedslovens regler om indhentning af oplysninger*
      - 2.6.1.2.1. *Mulighed for kontrol af oplysninger om økonomiske forhold og ferieforhold*
      - 2.6.1.2.2. *Mulighed for at indhente oplysninger til stikprøvekontrol i pensionsager*
      - 2.6.1.2.3. *Mulighed for at indhente oplysninger fra indkomstregistret*
      - 2.6.1.2.4. *Fravigelse af samtykkekravet i visse typer af sager*
  - 2.6.2. *Overvejelser og lovforslagets indhold*
- 2.7. *Udveksling af oplysninger mellem kommuner og Udbetaling Danmark*
  - 2.7.1. *Gældende ret*
    - 2.7.1.1. *Forvaltningsloven og persondataloven*
    - 2.7.1.2. *Videregivelse af oplysninger fra sociale myndigheder*
    - 2.7.1.3. *Andre bestemmelser om udveksling af oplysninger*
  - 2.7.2. *Overvejelser og lovforslagets indhold*
    - 2.7.2.1. *Udbetaling Danmark – adgang til at videregive oplysninger*
    - 2.7.2.2. *Udbetaling Danmark og kommunernes mulighed for at videregive oplysninger til hinanden uden samtykke*
- 2.8. *Særligt om kommunernes og Udbetaling Danmarks samarbejde om kontrol og tilbagebetalingssager*
  - 2.8.1. *Oplysning af tilbagebetalingssager*
    - 2.8.1.1 *Gældende ret*
    - 2.8.1.2. *Overvejelser og lovforslagets indhold*
  - 2.8.2 *Aktindsigt i korrespondance om sager om kontrol*
    - 2.8.2.1 *Gældende ret*
    - 2.8.2.2. *Overvejelser og lovforslagets indhold*
- 2.9. *Vurdering af forslaget proportionalitet og placering af dataansvaret*
  - 2.9.1. *Vurdering af saglighed og proportionalitet*

2.9.2. Dataansvarlig, dataejer og databehandler

2.10. Udbetaling Danmarks mulighed for samkøring af oplysninger om bopæls- og familieforhold

2.10.1. Gældende ret

2.10.2. Overvejelser og lovforslagets indhold

2.11. Anke

2.11.1. Gældende ret

2.11.2. Overvejelser og lovforslagets indhold

2.12. Udbetaling Danmarks ledelse

2.13. Tilsyn med Udbetaling Danmarks bestyrelse

2.14. Udbetaling Danmarks årsregnskab og revision m.v.

2.15. Finansiering af bidrag til Udbetaling Danmark og udbetaling af ydelserne til borgerne, refusion af momsudgifter m.v.

2.16. Udbetaling Danmarks muligheder for at optage lån

2.17. Ikrafttræden og overgangsbestemmelser

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

5. Administrative konsekvenser for borgerne

6. Miljømæssige konsekvenser

7. Forholdet til EU-retten

8. Ligestillingsmæssige konsekvenser

9. Hørte myndigheder og organisationer

10. Samlet vurdering af lovforslagets konsekvenser

1. Indledning og baggrund for lovforslaget

Den offentlige sektor skal være moderne og tidssvarende. Der skal sættes fokus på løbende nytænkning, effektivisering og bedre ressourceudnyttelse. Det er særligt vigtigt i en tid, hvor der er knappe økonomiske ressourcer. Regeringen bakker derfor op om allerede iværksatte initiativer, der kan frigøre ressourcer i kommunerne til bedre velfærd. Samtidig vil regeringen indføre bedre service gennem flere digitale selvbetjeningsløsninger. Det er blandt andet regeringens mål, at al kommunikation mellem borgere, virksomheder og det offentlige skal foregå digitalt. Udviklingen og tilpasningen af den offentlige sektor og øget brug af it i kommunikationen mellem myndigheder og borgere skal dog ske med den fornødne tilpasning og hensyntagen til borgere med særlige behov. Ældre og personer med handicap skal fortsat sikres den fornødne hjælp og bistand i kontakten til det offentlige, hvis der er behov for det.

Dette lovforslag udmønter sammen med L X, forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte og forskellige andre love (Fordeling af myndighedsansvar mellem kommuner og Udbetaling Danmark m.v.) aftalerne om samlingen af administration af en række lovgivningsområder.

Lovforslagene bygger på aftalen mellem den daværende regering og Dansk Folkeparti om genopretning af dansk økonomi fra maj 2010 og aftalen om kommunernes økonomi for 2011, der blev indgået af den daværende regering og KL. Her blev det aftalt, at der skal oprettes nationale centre, der fra 2011 skal overtage kommunale sagsbehandlingsområder, hvor afgørelserne hovedsageligt træffes på baggrund af objektive kriterier på områderne: Folkepension, førtidspension, boligstøtte, barseldagpenge og forskudsvis udbetaling af børnebidrag. For en nærmere beskrivelse af de nævnte aftaler, henvises til de almindelige bemærkninger i L X, forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte og forskellige andre love (Fordeling af myndighedsansvar mellem kommuner og Udbetaling Danmark m.v.).

De nationale centre er blevet etableret under navnet "Udbetaling Danmark" med vedtagelsen af lov nr. 1594 om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark af 22. december 2010 (i det følgende kaldet "etableringsloven"). Udbetaling Danmark er en ny myndighed og er etableret som en offentligt reguleret selvejende institution, der er omfattet af forvaltningsloven og offentlighedsloven. Herudover er myndigheden underlagt almindelige forvaltningsretlige principper for sagsbehandling i og administration af den offentlige forvaltning.

Det indgår i aftalerne, at Arbejdsmarkedets Tillægspension skal stå for den daglige drift af Udbetaling Danmark, der udføres på omkostningsdækket basis.

Samlingen af sagsbehandlingen forventes på sigt at reducere kommunernes omkostninger til administration. Gevinsten tilfalder kommunerne, der derved tilføres et betydeligt beløb til opretholdelse og udvikling af den kommunale service. Kommunerne skal selv finansiere implementeringsomkostningerne ved at oprette Udbetaling Danmark.

Etableringsloven har udgjort grundlaget for at igangsætte arbejdet med at etablere Udbetaling Danmark og fastlægger blandt andet de grundlæggende finansielle og lovgivningsmæssige rammer for etablering af den nye myndighed. Loven indeholder blandt andet bestemmelser om:

- Lovgivningsområder, inden for hvilke Udbetaling Danmark skal varetage opgaver
- Finansieringen af Udbetaling Danmark og organisering af bestyrelsen
- Etablering af en styregruppe, der skal fungere som bestyrelse i etableringsfasen
- Arbejdsmarkedets Tillægspensions ansvar for driften af Udbetaling Danmark
- Princippet for overførsel af medarbejdere
- It, herunder KMD's forpligtelser som it-leverandør.

Det fremgår af etableringsloven, at Udbetaling Danmark ved lov skal have overført ansvaret for dele af sagsbehandlingen efter

- lov om social pension

- lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension
- lov om individuel boligstøtte
- lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel (barselsloven) samt
- lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag.

Det fremgår endvidere af forslaget til etableringsloven, L 57, forslag til lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark, som blev fremsat den 11. november 2010, at der senere vil blive fremsat et lovforslag, som fastlægger, hvilke opgaver, Udbetaling Danmark specifikt skal overtage fra kommunerne efter ovennævnte lovgivning, og hvilke opgaver, der skal forblive i kommunerne. Og endelig fremgår det af lovforslag, L 57, at der senere vil blive fremsat et lovforslag, der fastsætter nærmere regler for sagsbehandlingen og administrationen i Udbetaling Danmark, hvordan kommunerne nærmere skal finansiere driften for Udbetaling Danmark, og hvordan den gældende finansiering mellem stat og kommuner af udgifterne til de velfærdsydelser, der udbetales via Udbetaling Danmark, skal tilrettelægges administrativt.

Styregruppen for etableringen af Udbetaling Danmark, der blev nedsat i medfør af etableringsloven, og som består af KL, Arbejdsmarkedets Tillægspension, Finansministeriet og Beskæftigelsesministeriet (Social- og Integrationsministeriet efter kongelig resolution af 3. oktober 2011), har været ansvarlig for det videre arbejde med forslag til den opfølgende lovgivning.

Der er etableret en implementeringsorganisationen for Udbetaling Danmark, der har gennemført analysearbejder for styregruppen, og som har inddraget personer med den nødvendige faglige ekspertise og kommunale praktikere på området. Forslagene til den opfølgende lovgivning bygger på styregruppens beslutninger og anbefalinger.

På denne baggrund fremsættes dette lovforslag, der fastsætter nærmere retningslinjer for sagsbehandling og administration m.v. i Udbetaling Danmark.

Samtidigt fremsættes L X, forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, almindelig forhøjet førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte og forskellige andre love (Fordeling af myndighedsansvar mellem kommuner og Udbetaling Danmark), der fastlægger præcist, hvilke dele af de enkelte ydelseslove og anden lovgivning, som henholdsvis Udbetaling Danmark og kommunerne får myndighedsansvaret for.

For at få en samlet og overskuelig lovgivning om Udbetaling Danmark, foreslås det, at der vedtages én samlet lov, der regulerer administration og sagsbehandling i Udbetaling Danmark. Dette lovforslag indeholder således forslag til en ny rammelov for Udbetaling Danmark, som foreslås at bestå af de bestemmelser fra lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark, der fortsat skal være gældende, når de berørte lovgivningsområder overgår til Udbetaling Danmark. Herudover indeholder forslaget en række nye supplerende bestemmelser. Lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark vil herefter kun indeholde bestemmelser, der finder anvendelse i etableringsfasen, og som efter etableringen af Udbetaling Danmark vil miste deres betydning, for eksempel bestemmelserne i kapitel 5 om overflytning af medarbejdere og kapitel 7 om etablering af Udbetaling Danmark. Denne opdeling sikrer en samlet lov om sagsbehandling og administration i Udbetaling Danmark. Bestemmelserne om Udbetaling Danmarks låneadgang foreslås dog overført til nærværende lov, idet der foreslås en række nye bestemmelser

om låneadgangen, der skal ses i sammenhæng med den allerede gældende bestemmelse om lån i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark.

Lovforslaget om sagsbehandling og administration i Udbetaling Danmark foreslås herudover at indeholde bestemmelser, der går på tværs af de forskellige ydelseslove, for eksempel bestemmelser om vejledning og rådgivning af borgerne og om samarbejde mellem Udbetaling Danmark og kommunerne om sager, hvor der skal træffes afgørelse om tilbagebetaling af sociale ydelser, der er modtaget med urette og mod bedre vidende af borgerne (administrative sager om tilbagebetaling på grund af misbrug af sociale ydelser).

Det skal bemærkes, at styregruppen efter anbefaling fra KL, har besluttet, at de såkaldte familieydelse bør forblive samlet og overflyttes til Udbetaling Danmark. På den baggrund foreslås det, at Udbetaling Danmark også skal varetage opgaver efter lov om opkrævning af underholdsbidrag og lov om en børne- og ungeydelse. Det foreslås herudover, at Udbetaling Danmark skal varetage opgaver efter § 16 i lov om friplejeboliger. Der henvises til afsnit 2.3.2. i de almindelige bemærkninger nedenfor.

Herudover giver forslaget Udbetaling Danmark mulighed for at samkøre oplysninger om ansøgere og modtagere af social pension, boligstøtte og børnestilskud med oplysninger om blandt andre deres tidligere ægtefællers og husstandsmedlemmers bolig- og familieforhold. Forslaget vil give Udbetaling Danmark bedre redskaber til at opdage borgere, der misbruger sociale ydelser og skal ses i forlængelse af de øvrige forslag om samarbejde om kontrol mellem kommuner og Udbetaling Danmark i dette lovforslag.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Lovforslagets opbygning og hovedelementer

Ved udformningen af dette lovforslag er der taget udgangspunkt i aftalerne om Udbetaling Danmark, jf. afsnit 1, hvoraf det fremgår, at det er helt afgørende, at det ikke bliver svært for borgerne at finde rundt i systemet, og at borgerne ikke skal henvises fra den ene myndighed til den anden. Det skal dels håndteres ved en klar kanalstrategi, hvor der er klarhed om kommunikationsvejene mellem Udbetaling Danmark og kommunen og mellem de to myndigheder og borgeren samt gennem øget brug af bedre og mere fleksible selvbetjeningsløsninger. Herudover skal det sikres, at kommunerne kan yde særlig hjælp til de borgere, som ikke kan benytte selvbetjeningsløsningerne.

Der er desuden taget udgangspunkt i, at det ved vedtagelsen af etableringsloven, blev forudsat, at Udbetaling Danmark vil blive omfattet af store dele af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område af hensyn til borgernes retssikkerhed.

Det skal særligt bemærkes, at Udbetaling Danmark og kommunerne er selvstændige forvaltningsmyndigheder, der hver især træffer afgørelser på hver sit myndighedsområde. På visse områder vil kommunerne dog skulle varetage en række opgaver, der har tæt tilknytning til Udbetaling Danmarks myndighedsområde, for eksempel vejledning og bistand til borgere med særlige behov, ligesom der vil blive etableret et særligt samarbejde om indsatsen mod misbrug af sociale ydelser.

Kapitel 1 i lovforslaget indeholder ud over en bestemmelse, der beskriver lovens indhold, en bestemmelse der fastlægger, på hvilke lovgivningsområder Udbetaling Danmark får tillagt opgaver. Bestemmelsen svarer til den eksisterende bestemmelse i etableringsloven. Der foreslås tilføjet nye lovområder: lov om en børne- og ungeydelse, lov om opkrævning af underholdsbidrag samt afgørelse efter § 16 i lov om friplejeboliger.

Det foreslås understreget, at kommunerne og Udbetaling Danmarks har en forpligtelse til at sikre et smidigt og effektivt samarbejde.

Kapitel 2 i lovforslaget indeholder bestemmelser om borgerens rettigheder. Det foreslås således, at Udbetaling Danmark har pligt til at yde borgeren hurtig hjælp, og at Udbetaling Danmark skal fastsætte frister for sagsbehandlingen inden for sit eget område. Dette svarer til borgerens rettigheder i dag, hvor kommunerne administrerer ydelserne, og hvor lov om retssikkerhed og administration på det sociale område finder anvendelse.

Herudover indeholder kapitlet en række bestemmelser om fordelingen af myndighedsansvaret mellem Udbetaling Danmark og kommunerne i forhold til vejledning og rådgivning af borgeren om rettigheder på det sociale område og efter anden lovgivning. Det foreslås, at kommunerne fortsat skal være forpligtet til at yde borgerne en helhedsorienteret vejledning, også om ydelser der overflyttes til Udbetaling Danmark. Herudover foreslås det, at kommunerne - i praksis de kommunale borgerservicecentre - får en særlig forpligtelse til at hjælpe borgere, der har svært ved at betjene sig af it og digitale selvbetjeningsløsninger i forhold til ydelser, der administreres af Udbetaling Danmark. Borgerservicecentre forpligtes til at yde en særlig bistand til borgere med særlige behov. Bestemmelserne sikrer, at borgerne fortsat kan få den fornødne bistand i kommunernes borgerservicecentre, og særligt at borgere med særlige behov ikke falder mellem "to stole" i kontakten med myndighederne.

Kapitel 3 indeholder forslag om, at Udbetaling Danmark bliver omfattet af de samme regler for oplysning af sager, som kommunerne er det i dag ved administration af den sociale lovgivning. Borgerne foreslås fortsat at have pligt til at bidrage til sagens oplysning og til efterfølgende at oplyse om ændringer, der har betydning for hjælpen.

Herudover foreslås en række bestemmelser, som giver mulighed for en smidig udveksling af oplysninger mellem kommunerne og Udbetaling Danmark. Bestemmelserne har til formål at sikre, at kommunerne og Udbetaling Danmark kan videregive oplysninger til hinanden på en administrativ let og smidig måde, hvis oplysningerne er nødvendige for efterregulering, omberegning eller anden opfølgning i sager hos den myndighed, der modtager oplysningerne. Der foreslås således en række bestemmelser, der fraviger persondatalovens § 8, stk. 3, der regulerer videregivelse af oplysninger fra myndigheder, der udfører opgaver på det sociale område. De foreslåede bestemmelser vil ikke medføre, at der bliver databehandlet flere oplysninger uden samtykke fra borgeren end i dag, hvor myndighedsansvaret for det sociale område er samlet i kommunen.

Herudover indeholder kapitlet en allerede gældende bestemmelse i etableringsloven, der giver social- og integrationsministeren ret til at fastsætte regler om digital kommunikation mellem Ud-

betaling Danmark og andre myndigheder samt borgere. Bestemmelsen foreslås videreført med en række redaktionelle ændringer i dette lovforslag.

Desuden indeholder kapitel 3 et forslag om, at afgørelser truffet af Udbetaling Danmark kan påklages til Ankestyrelsen som første og eneste administrative klageinstans.

Kapitel 3 indeholder herudover forslag til regler for samarbejdet om afgørelser, hvor henholdsvis kommunerne og Udbetaling Danmark skal træffe afgørelse om tilbagebetaling af sociale ydelser, der er modtaget uberettiget og mod bedre vidende (administrative sager om tilbagebetaling på grund af misbrug af sociale ydelser). Samarbejdet skal sikre, at kommunerne fortsat kan bidrage til oplysningen af sager, hvor der kan være brug for lokalkendskab og personlig kontakt med borgeren, og at indsatsen til bekæmpelse af misbrug af sociale ydelser samlet set bliver styrket.

Udbetaling Danmark skal som myndighedsansvarlig træffe afgørelse i sagerne og vil være ansvarlig for overholdelse af de processuelle sagsbehandlingsregler i forvaltningsloven og almindelige forvaltningsretlige principper. Kapitlet indeholder bestemmelser, der sikrer, at kommunen og Udbetaling Danmark kan udveksle relevante og nødvendige oplysninger uden samtykke fra borgeren til brug for det fremtidige samarbejde. Herudover indeholder kapitlet en bestemmelse, der giver Udbetaling Danmark hjemmel til at samkøre registre med oplysninger om ansøgere eller modtagere af social pension, boligstøtte og børnetilskud med oplysninger om for eksempel tidligere ægtefæller og husstandsmedlemmers bopæls- og familieforhold med henblik på kontrol af om de nævnte ydelser modtages på et korrekt grundlag.

Kapitel 4 indeholder den allerede gældende bestemmelse i etableringsloven om bistand fra Arbejdsmarkedets Tillægspension til varetagelse af den daglige drift.

Kapitel 5 indeholder - med få justeringer - de allerede gældende bestemmelser i etableringsloven om Udbetaling Danmarks ledelse og bestyrelse. Således foreslås det på baggrund af ressortændringen som følge af kongelig resolution af 3. oktober 2011, at 1 medlem af bestyrelsen som noget nyt udpeges af social- og integrationsministeren efter indstilling fra beskæftigelsesministeren. Der foreslås herudover en enkelt justering i bestemmelsen om direktøren for Udbetaling Danmark, der er den til enhver tid værende direktør for Arbejdsmarkedets Tillægspension. Som noget nyt foreslås det, at direktøren også kan være en person i Arbejdsmarkedets Tillægspensions koncerndirektion, som Arbejdsmarkedets Tillægspension bemyndiger til at varetage opgaven.

Kapitel 6 indeholder forslag til bestemmelser om social- og integrationsministerens tilsyn med bestyrelsen for Udbetaling Danmark, der foreslås at være på samme niveau, som det tilsyn Beskæftigelsesministeriet udøver i forhold til Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Kapitel 7 indeholder bestemmelser om Udbetaling Danmarks udarbejdelse af et årsregnskab og revisionen af dette.

Kapitel 8 indeholder regler om kommunernes bidrag til finansiering af driften i Udbetaling Danmark samt forslag til afregning mellem henholdsvis kommunerne og staten i forhold til de ydelser, som administreres af Udbetaling Danmark. Herudover indeholder kapitlet en bestemmelse om Udbetaling Danmarks pligt til at give statistiske oplysninger til social- og integrationsministeren samt en bestemmelse, der giver Udbetaling Danmarks adgang til at opkræve gebyrer for af-

sendelse af erindringskrivelser til borgeren.

Herudover er der en bestemmelse, der giver Social- og Integrationsministeriet adgang til at yde Udbetaling Danmark økonomisk kompensation for udgifter til købsmoms.

Endelig indeholder kapitlet bestemmelser, der regulerer hvordan, der ved udbetaling af ydelser fra Udbetaling Danmark, hvor der indgår såvel statslig som kommunal finansiering, vil ske direkte træk på såvel statens konto som kommunernes konto. Dette træk vil blive foretaget umiddelbart forud for beløbenes udbetaling til borgerne.

Kapitel 9 indeholder regler om Udbetaling Danmarks muligheder for at optage lån blandt andet til finansiering af etableringsomkostningerne og til optagelse af lån, der som kassekredit kan gøre det muligt at håndtere udsving i finansieringsbehov.

Kapitel 10 indeholder forslag om lovforslagets ikrafttræden. Loven foreslås at træde i kraft samtidigt med at det første sagsområde overgår til Udbetaling Danmark (den 1. oktober 2012) og vil regulere de forskellige sagsområder i takt med at myndighedsansvaret for områderne overgår til Udbetaling Danmark.

Der henvises til L X, forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte og forskellige andre love (Fordeling af myndighedsansvar mellem kommuner og Udbetaling Danmark), som blandt andet også indeholder en række overgangsbestemmelser.

Lovens § 16 om låneadgang foreslås dog at træde i kraft allerede den 1. april 2011.

2.2. Formål – lovforslagets indhold

Det fremgår af § 1, at lovforslaget fastlægger de overordnede rammer for Udbetaling Danmarks sagsbehandling og administration.

2.3. Udbetaling Danmarks opgaver

2.3.1. Gældende ret

Efter § 2 i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark, skal Udbetaling Danmark varetage de opgaver, der efter loven er tillagt efter:

- Lov om social pension
- Lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.
- Lov om individuel boligstøtte
- Lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel (barselsloven)
- Lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag

2.3.2. Overvejelser og lovforslagets indhold

Indholdet i den gældende § 2 foreslås videreført i det nye lovforslag, således at det fremgår på hvilke lovområder, Udbetaling Danmark varetager opgaver.

I forbindelse med det videre arbejde med at etablere Udbetaling Danmark, besluttede styregruppen for Udbetaling Danmark efter anbefaling fra KL, at de såkaldte familieydelser bør forblive

samlet og blive overflyttet til Udbetaling Danmark. Familieydelse består af børnetilskud, børne- og ungeydelse og forskudsvis udbetaling af børnebidrag. Disse ydelser administreres ofte samlet i kommunerne, idet områderne hænger tæt sammen både for så vidt angår praksis, it-systemer og en række betingelser i de forskellige love. Kommunerne behandler sager om opkrævning af underholdsbidrag (børne- og ægtefællebidrag) fra bidragsbetaleren sammen med familieydelse. På den baggrund foreslås det, at Udbetaling Danmark efter forslaget til § 2, også skal varetage opgaver efter lov om opkrævning af underholdsbidrag og lov om en børne- og ungeydelse.

Efter de gældende regler er det kommunalbestyrelsen, der har kompetencen til at udbetale det kompensationsbeløb, der ydes til borgere, hvis nettoboligudgift forøges som følge af, at deres bolig omdannes til en friplejebolig uden statslig ydelsesstøtte. Udbetaling Danmark foreslås fremover at få myndighedsopgaver i forhold til boligsikring og boligydelse. På den baggrund foreslås det, at Udbetaling Danmark også får ansvar for at træffe afgørelse om kompensationsbeløbet efter § 16 i lov om friplejeboliger, da der er tale om en boligstøttelignende bestemmelse.

Der henvises nærmere til afsnit 2.1.4. og 2.1.5. om familieydelse samt afsnit 2.1.2. om § 16 i lov om friplejeboliger i de almindelige bemærkninger i L X, forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte og forskellige andre love (Fordeling af myndighedsansvar mellem kommuner og Udbetaling Danmark).

2.4. Samarbejde med kommunerne – overvejelser og lovforslagets indhold

Det vil være afgørende for, at borgeren fortsat kan opleve en sammenhængende service på et højt niveau, at Udbetaling Danmark og kommunerne forpligtes til at samarbejde om varetagelsen af opgaver, der omfattes af Udbetaling Danmark. Det foreslås derfor, at det understreges i loven, at Udbetaling Danmark og kommunalbestyrelsen i fællesskab skal sikre et smidigt og effektivt samarbejde om varetagelse af opgaver på de lovgivningsområder, der er nævnt i lovforslagets § 2, stk. 1, dvs. lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte, § 16 i lov om friplejeboliger, lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel, lov om en børne- og ungeydelse, lov om opkrævning af underholdsbidrag samt lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag.

De overordnede principper for samarbejdet foreslås drøftet i bestyrelsen for Udbetaling Danmark.

2.5. Borgerens ret til hurtig hjælp, helhedsorienteret vejledning m.v.

2.5.1. Gældende ret

Efter § 3, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område skal kommunalbestyrelsen behandle spørgsmål om hjælp så hurtigt som muligt med henblik på at afgøre, om der er ret til hjælp og i så fald hvilken.

Kommunalbestyrelsen skal desuden på de enkelte sagsområder, jf. § 3, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område fastsætte frister for, hvor lang tid der må gå fra modtagelsen af en ansøgning, til afgørelsen skal være truffet. Fristerne skal offentliggøres. Hvis fristen ikke kan overholdes i en konkret sag, skal ansøgeren skriftligt have besked om, hvornår an-

søgeren kan forvente at modtage en afgørelse.

Efter § 4, 1. pkt., i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område skal borgeren have mulighed for at medvirke ved behandlingen af sin sag. Kommunalbestyrelsen skal efter § 4, 2. pkt., tilrettelægge behandlingen af sagerne på en sådan måde, at borgeren kan udnytte denne mulighed. Kommunerne skal ifølge forarbejderne til § 4 selv afgøre, hvordan dette skal ske under hensyntagen til lokale og regionale politiske prioriteringer. Kommunerne kan dog ikke vælge at undlade at sikre borgerens medvirken, og en afgørelse kan risikere at være ugyldig, hvis borgeren ikke er blevet inddraget, og dette har haft betydning for afgørelsens udfald.

Formålet med § 4 er at understøtte borgerens medansvar for sin egen situation og en god dialog mellem kommunen og sagsbehandleren. Herudover er formålet med bestemmelsen, at borgeren skal have mulighed for at udnytte sine muligheder for at bidrage i forhold til afgørelser efter den sociale lovgivning, der giver borgeren mulighed for at få medindflydelse. Borgeren skal desuden kunne gøre sin medindflydelse gældende til at påvirke sagsbehandlingen efter de forskellige processuelle rettigheder i forvaltningsloven m.v., for eksempel reglerne om parthøring, ret til at få skriftlige afgørelser, klageadgang, muligheden for aktindsigt, retten til at tage bisidder med til møder m.v.

På det sociale område gælder der herudover efter § 5, 1. pkt., i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område en særlig forpligtelse til, at kommunalbestyrelsen skal behandle ansøgninger og spørgsmål om hjælp i forhold til alle de muligheder, der findes for at give hjælp efter den sociale lovgivning, herunder også rådgivning og vejledning. Efter § 5, 2. pkt., i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, skal kommunen desuden være opmærksom på, om der kan søges om hjælp hos en anden myndighed eller efter anden lovgivning.

Formålet med § 5 er at sikre, at kommunen vurderer ansøgerens situation og behov i forhold til alle de muligheder, der findes for at få hjælp fra det offentlige i forhold til at løse borgerens problem. Bestemmelsen indebærer, at borgerens situation skal vurderes samlet, både når kommunen vejleder borgeren om mulighederne for at få hjælp, jf. henvisningen til at bestemmelsen omfatter ”spørgsmål om hjælp”, og når kommunen tager stilling til en ansøgning fra en borger, jf. henvisningen til at bestemmelsen også omfatter den situation, at kommunen skal ”behandle ansøgninger” indgivet af borgeren.

Bestemmelsen indebærer således, at kommunen også skal forholde sig til, om borgeren bør have vejledning om eller har ret til andre ydelser end den konkrete hjælp, som borgeren har spurgt til eller ansøgt om. Hvor langt denne forpligtelse strækker sig afhænger af den konkrete situation. For eksempel vil det ifølge Social- og Integrationsministeriets vejledning være tilstrækkeligt, at kommunen alene forholder sig til de ansøgte ydelser, hvis en borger søger om visse kontante ydelser, for eksempel boligstøtte, folkepension eller børnestilskud, der afgøres på et objektive grundlag.

Henvisningen i § 5, 2. pkt., i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område til, at myndigheden skal være opmærksom på muligheden for rådgivning og vejledning betyder, at den sociale myndighed skal vejlede om hjælpemuligheder inden for eget myndighedsområde, jf. for-

valtningens § 7 og andre særlige bestemmelser om rådgivning og vejledning i den sociale lovgivning, for eksempel efter serviceloven.

Herudover skal myndigheden efter § 5 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område være opmærksom på rådgivning og vejledningsmuligheden hos andre myndigheder. For så vidt angår vejledningsforpligtelsen på områder, der henhører under andre myndigheder, antages det, at kommunens forpligtelse er mere begrænset end på områder, som kommunen selv har myndighedsansvaret for. Den sociale myndighed skal således ikke vide og vejlede om alt, men skal vide, hvor der i øvrigt kan søges om hjælp og helt overordnet hvilken slags hjælp, der kan søges om hos andre myndigheder. Der kan også henvises til frivillige rådgivninger.

Rådgivning og vejledning på det sociale område er en ydelse, som der kan klages over.

Konsekvensen af forkert eller manglende rådgivning og vejledning kan være erstatning eller krav om, at borgeren stilles som om rådgivning og vejledningen blev givet korrekt.

2.5.2. Overvejelser og lovforslagets indhold

Det fremgår af aftalerne om Udbetaling Danmark, jf. afsnit 1, at borgerne skal tilbydes mindst samme serviceniveau som i dag for eksempel i forhold til at få hjælp til at medvirke til at indgive ansøgninger, når en række ydelser fremover skal administreres af Udbetaling Danmark.

Der er i den forbindelse taget udgangspunkt i, at størstedelen af borgerne vil være i stand til at betjene sig selv ved hjælp af digitale selvbetjeningsløsninger. Langt de fleste borgere kan således selv eller med kommunens hjælp indlede en ansøgning eller afgive de oplysninger, der er nødvendige for, at Udbetaling Danmark kan træffe afgørelse.

Herudover er det ifølge aftalerne afgørende, at det sikres, at borgere med særlige behov kan få hjælp i kommunernes borgerservicecentre i forhold til de sagsområder, der administreres af Udbetaling Danmark, således at kommunerne kan hjælpe borgerne til at få udfyldt ansøgningskemaer og betjene sig selv via selvbetjeningsløsninger.

Det foreslås derfor, at Udbetaling Danmark ved administration af lovgivningen, bliver omfattet af § 3 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område om borgerens ret til hurtig hjælp og myndighedens pligt til at fastsætte frister inden for egne ydelsesområder. Forslaget indebærer, at Udbetaling Danmark er forpligtet til at behandle spørgsmål om hjælp så hurtigt som muligt, og får pligt til at fastsætte frister for sagsbehandlingen i forhold til de forskellige ydelsesområder, der fremover skal varetages af Udbetaling Danmark efter lovforslagets § 2.

Herudover foreslås det, at borgeren også i forhold til ydelser, der administreres af Udbetaling Danmark, skal have mulighed for at medvirke ved behandlingen af sin sag, og at Udbetaling Danmark skal sørge for, at behandlingen af sagerne tilrettelægges på en sådan måde, at borgeren kan benytte denne mulighed, jf. § 4 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. I praksis vil dette blandt andet blive udmøntet ved, at borgerne i vidt omfang får stillet selvbetjeningsløsninger til rådighed.

Forslaget medfører, at bestemmelserne som noget nyt også gælder for afgørelser efter lov om opkrævning af underholdsbidrag, lov om en børne- og ungeydelse, og § 16 i lov om friplejeboliger, der efter gældende regler ikke er omfattet af retssikkerhedsloven.

Herudover foreslås det, at borgere skal have mulighed for at modtage en generel og helhedsorienteret vejledning i kommunerne om alle muligheder for at få hjælp efter den sociale lovgivning på samme niveau som i dag i forhold til ydelser, der fremover administreres af Udbetaling Danmark. Det betyder, at kommunerne efter omstændighederne skal oplyse borgerne om mulighederne for at søge om ydelser hos Udbetaling Danmark på eget initiativ, selv om borgeren ikke spørger specifikt til mulighederne for at få ydelser, der administreres af Udbetaling Danmark.

Vejledningen i kommunen om ydelser fra Udbetaling Danmark forventes primært at finde sted i borgerservicecentre af medarbejdere, der som udgangspunkt ikke selv er fageksperter i forhold til alle ydelser, men kan vejlede på et overordnet niveau. Det foreslås, at kommunerne alene skal vejlede borgere om ydelser, der administreres af Udbetaling Danmark på et tilsvarende overordnet niveau. Hvis borgeren har behov for mere detaljeret vejledning om ydelser på Udbetaling Danmarks sagsområde, skal kommunen henvise borgeren til Udbetaling Danmark, med mindre, der er tale om borgere med særlige behov, der har behov for bistand efter forslaget til § 4, stk. 3.

Forslaget indebærer, at kommunernes helhedsorienterede vejledning får samme indholdsmæssige omfang som i dag, og at borgerens muligheder for at få helhedsorienteret vejledning forbliver på samme niveau, som det er efter gældende regler.

Hvis en borger henvender sig direkte til Udbetaling Danmark, foreslås det, at Udbetaling Danmark skal henvise borgeren til kommunen, hvis borgeren vurderes at have brug for helhedsorienteret hjælp efter § 5 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Det vil primært gælde i situationer, hvor borgeren vurderes at have behov for vejledning om ydelser, der ligger uden for Udbetaling Danmarks myndighedsområde.

Udbetaling Danmark vil ved henvendelse fra borgere være forpligtet til at vejlede om ydelser inden for eget myndighedsområde, jf. forvaltningslovens § 7. Det foreslås, at der ikke fastsættes regler om dette i forslaget til denne lov, da det allerede følger af det forhold, at Udbetaling Danmark har status af at være en offentlig myndighed, der er omfattet af forvaltningsloven og forvaltningsretlige principper i øvrigt. Det følger således allerede af forpligtelsen i forvaltningslovens § 7, at Udbetaling Danmark efter omstændighederne vil skulle gøre en borger, der har spørgsmål om folkepension opmærksom på de øvrige områder, som Udbetaling Danmark administrerer, for eksempel boligstøtte. Udbetaling Danmarks vejledning inden for eget myndighedsområde kan ske på såvel et overordnet som et detaljeret niveau afhængig af, hvad borgeren skønnes at have brug for. Herudover følger det af forvaltningslovens § 7, at Udbetaling Danmark også vil blive forpligtet til at stille tolkemuligheder til rådighed for borgeren i det omfang, det er nødvendigt.

Det foreslås herudover, at kommunerne får en udvidet forpligtelse til at hjælpe to grupper af borgere med henblik på at sikre, at borgerne får den hjælp, de har ret til.

Den ene gruppe er borgere, der har vanskeligt ved at anvende digitale selvbetjeningsløsninger, for eksempel digitale ansøgningsblanketter m.v. Det foreslås, at kommunen skal hjælpe denne gruppe af borgere med at anvende de digitale løsninger, der stilles til rådighed, når borgerne henvender sig ved fremmøde i et kommunalt borgerservicecenter.

Den anden gruppe er borgere med særlige behov, der har behov for hjælp til at vurdere, hvilke ydelser de kan søge om hos Udbetaling Danmark eller som på anden måde har brug for bistand.

Det foreslås således, at kommunerne får pligt til at hjælpe borgere med særlige behov med at vurdere, hvilke ydelser borgeren bør søge om i Udbetaling Danmark og hjælp til at udfylde og indgive ansøgninger til Udbetaling Danmark. Kommunen skal desuden hjælpe borgeren, mens Udbetaling Danmark behandler sagen, og skal for eksempel hjælpe med at forklare indholdet i breve fra Udbetaling Danmark og hjælpe med at forstå en partshøring. Herudover skal kommunen i fornødent omfang varetage kontakten til Udbetaling Danmark, både mens behandlingen af sagen finder sted og ved efterfølgende spørgsmål, for eksempel i forbindelse med breve, der sendes med årlige efterreguleringer af ydelsen, sager om tilbagebetaling af ydelser m.v. Kommunerne vil ikke blive myndighedsansvarlig eller borgerens partsrepræsentant i sagen.

Spørgsmålet om, hvorvidt borgeren har fået tilstrækkelig vejledning og hjælp til at søge om ydelser hos Udbetaling Danmark, vil kunne indgå i klageinstansens behandling af en materiel afgørelse, der er truffet af Udbetaling Danmark. En borger, der ikke har fået den fornødne hjælp i kommunen vil således efter omstændighederne kunne blive stillet, som om borgeren fra begyndelsen havde modtaget korrekt vejledning og bistand i kommunen, for eksempel ved at modtage hjælp med tilbagevirkende kraft.

Hvis en borger henvender sig til Udbetaling Danmark, og Udbetaling Danmark vurderer, at der er tale om en borger med et særligt behov, foreslås det, at Udbetaling Danmark efter omstændighederne formidler den indledende kontakt til kommunen.

Det er forudsætningen, at Udbetaling Danmarks og kommunernes samarbejde om at vejlede og bistå borgerne skal bygge på kendskab til oplysninger om, hvilke typer af hjælp og kontante ydelser, borgeren modtager i den anden myndighed. Udveksling af oplysninger vil skulle ske inden for persondatalovens regler – det vil i praksis betyde efter forudgående samtykke fra borgeren, hvis sagsbehandleren i forbindelse med vejledning ønsker at få et fuldstændigt overblik over, hvilke kontante ydelser og økonomiske tilskud borgeren modtager fra henholdsvis kommunen og Udbetaling Danmark.

Der henvises herudover til afsnit 2.7.2., hvor det foreslås, at Udbetaling Danmark i forbindelse med viderefremstilling af kontakt til kommunen, når der er tale om borgere med særlige behov, uden samtykke fra borgeren kan videre give de oplysninger, som borgeren måtte have givet Udbetaling Danmark i forbindelse med henvendelsen, hvis det skønnes nødvendigt.

Social- og integrationsministeren forudsættes fortsat at kunne fastsætte regler om, at henvendelser fra Udbetaling Danmark skal ske i elektronisk form, jf. forslaget til § 13, der med en række redaktionelle ændringer er en videreførelse af den gældende § 7 i lov om etablering af Udbetaling Danmark.

2.6. Sociale myndigheders pligt til at oplyse sager, oplysningspligt m.v.

2.6.1. Gældende ret

2.6.1.1. Myndigheders pligt til at oplyse sager m.v.

§§ 10, 11, 11 b og 12 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område giver borgeren en række rettigheder og pligter ved sociale myndigheders behandling af sager, der er omfattet af de lovgivningsområder, der efter gældende regler er omfattet af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, dvs. de lovgivningsområder, der er nævnt i lovforslagets § 2, nr. 1-5.

Efter § 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område har myndigheden ansvaret for, at sager der behandles efter reglerne i retssikkerhedsloven er oplyst i tilstrækkeligt omfang til, at myndigheden kan træffe afgørelse (officialprincippet).

Myndigheden kan i den forbindelse efter § 11, stk. 1, nr. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, anmode personer, der søger om eller får hjælp, om at medvirke til at få de oplysninger frem, der er nødvendigt for at afgøre, hvilken hjælp, de er berettiget til. Efter § 11, stk. 2, har personer, der får hjælp, pligt til at oplyse om ændringer, der kan have betydning for hjælpen.

Hvis borgeren ikke medvirker efter § 11, stk. 1, nr. 1 og 2, eller giver samtykke til at myndigheden indhenter oplysninger efter § 11 a, stk. 1, skal myndigheden behandle sagen om hjælp på det foreliggende grundlag, medmindre oplysninger kan indhentes uden samtykke efter § 11 a, stk. 2, og § 11 c, jf. lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Der henvises til afsnit 2.6.1.2 for en nærmere beskrivelse af § 11 a, stk. 2 og § 11 c.

Efter § 12 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område skal myndigheden give borgeren besked om, at

- 1) myndigheden har adgang til at indhente oplysninger efter § 11 a og § 11 c og til at foretage kontrol efter § 12 a,
- 2) konsekvenserne hvis borgeren ikke medvirker, jf. § 11 b,
- 3) hvilke typer af ændringer, der kan have betydning for hjælpen og
- 4) om muligheden for at borgeren kan blive mødt med et tilbagebetalingskrav og eventuelt blive tiltalt for bedrageri efter straffelovens § 279 og efter § 12 b lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, hvis borgeren ikke oplyser om ændringerne, jf. § 11, stk. 2.

2.6.1.2. Retssikkerhedslovens regler om indhentning af oplysninger

§ 11 a og § 11 c i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (retssikkerhedsloven) går forud for reglerne i persondataloven og forvaltningsloven.

§ 11 a og § 11 c regulerer sociale myndigheders adgang til at *indhente* oplysninger i sager, der er omfattet af retssikkerhedsloven. Hovedparten af de sagsområder, der fremover skal administreres af Udbetaling Danmark er omfattet af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, når kommunen behandler sagerne. Dette gælder dog ikke lov om en børne- og ungeydelse, lov om opkrævning af underholdsbidrag og § 16 i lov om friplejeboliger, hvor sagsbehandlingen alene er reguleret af forvaltningsloven og persondataloven samt almindelige forvaltningsretlige

principper om sagsbehandling samt særregler i de to love. Der henvises nærmere til § 1 i bekendtgørelse om retssikkerhed og administration på det sociale område, hvoraf det fremgår hvilke love, der omfattet af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

§ 11 a og § 11 c i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område skal ses i sammenhæng med lovens § 10, hvorefter myndigheden har ansvaret for, at sager, der behandles efter lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, er oplyst i tilstrækkeligt omfang til, at myndigheden kan træffe afgørelse.

I det omfang myndigheden har brug for at supplere eller verificere oplysninger, som borgeren har givet i ansøgningssager, vil myndigheden indhente oplysninger fra andre dele af myndigheden efter forvaltningslovens § 29 eller fra andre myndigheder, for eksempel private efter betingelserne i § 11 a-c i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Efter § 11 a, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, kan en myndighed, der behandler sager, der er omfattet af retssikkerhedsloven, med borgerens forudgående samtykke indhente oplysninger til brug for oplysning af en sag fra andre offentlige myndigheder, uddannelsesinstitutioner, sygehuse, læger, psykologer, autoriserede sundhedspersoner i øvrigt og personer, der handler på disses ansvar, arbejdsløsheds-kasser, pengeinstitutter, arbejdsgivere og private, der udfører opgaver for det offentlige. Der skal være tale om oplysninger om den pågældende, der er nødvendige for at behandle sagen. Kravet om samtykke gælder både når en social myndighed indhenter oplysninger om en persons rent private forhold og andre fortrolige oplysninger, for eksempel lægejournaler, sygehusjournaler eller udskrifter heraf, og ikke-personfølsomme oplysninger.

Der stilles ikke krav om, at samtykket skal være skriftligt, men ifølge reglerne om notatpligt, skal myndigheden registrere, at der er givet samtykke. Samtykket skal være tilstrækkeligt præcist til, at borgeren ved, hvilke typer af oplysninger, der indhentes, hvem de bliver indhentet fra og hvilken sag oplysninger skal bruges til at behandle. Det er ikke tilstrækkeligt, at myndigheden indhenter et "blanco-samtykke" til at kunne indhente relevante eller nødvendige oplysninger til brug for sagen. Det er herudover forudsat, at krav om samtykke efter § 11 a skal være så præcist, at det samtidigt opfylder kravet i § 29 i persondataloven, hvorefter borgeren senest når en videregivelse af oplysninger fra en tredjemand finder sted, skal have meddelelse om, hvilke typer af oplysninger, det drejer sig om.

Samtykkekravet i § 11 a, stk. 1, indebærer, at borgeren har en bedre retsstilling end efter persondatalovens regler og forvaltningslovens § 29, idet § 11 a indeholder en udtømmende opremsning af, hvem der kan indhentes oplysninger fra, og forudsætter, at der altid skal indhentes samtykke til at indhente oplysninger, med mindre det fremgår specifikt, at kravet om samtykke kan fraviges efter særlige bestemmelser i loven. Herudover omfatter kravet om samtykke – i modsætning til persondatalovens bestemmelser og forvaltningslovens § 29 også samtykke til, at sociale myndigheder i ansøgningssager kan indhente almindelige ikke følsomme personoplysninger fra andre.

Ud over at regulere fra hvilke myndigheder og private en social myndighed kan indhente oplysninger og under hvilke betingelser, indeholder § 11 a en pligt for de adspurgte myndigheder til at udlevere oplysninger. De myndigheder og private, som myndigheden kan indhente oplysninger fra efter § 11 a, stk. 1, har således pligt til at udlevere oplysningerne uden at skulle vurdere om betingelserne i forvaltningslovens kapitel 8 eller persondatalovens kapitel 4 er opfyldt. I det om-

fang bestemmelsen anvendes til at forlange oplysninger fra andre sociale myndigheder, fraviger § 11 a, stk. 1, reglerne i persondatalovens § 8, stk. 3. § 11 a, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område giver desuden mulighed for at forlange, at der optages retsligt forhør i overensstemmelse med retsplejelovens § 1018, hvis oplysningerne ikke videregives.

§ 11 a, stk. 1, giver kun adgang til at indhente nødvendige oplysninger.

Hvis borgeren ikke medvirker, jf. § 11, stk. 1, nr. 1 og 2, eller ikke giver samtykke til, at myndigheden kan indhente oplysninger, jf. § 11 a, stk. 1, skal myndigheden behandle sagen om hjælp på det foreliggende grundlag, jf. § 11 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, med mindre oplysningen kan indhentes uden samtykke, jf. § 11 a, stk. 2 og § 11 c. Det kan betyde, at borgeren som udgangspunkt får afslag på den ansøgte hjælp.

Bestemmelsen i § 3, stk. 3, i lov om kommunale borgerservicecentre fraviger forvaltningslovens § 29 for så vidt angår indhentning af oplysninger om en ansøgers rent private forhold fra en anden forvaltningsgren inden for samme kommune.

2.6.1.2.1. Mulighed for kontrol af oplysninger om økonomiske forhold og ferieforhold

Efter retssikkerhedslovens § 11 a, stk. 2, kan myndigheden til brug for behandlingen af en enkelt sag eller til brug for generel kontrol uden samtykke kræve oplysninger om økonomiske forhold om den, der søger om eller får hjælp, og dennes ægtefælle eller samlever, fra andre offentlige myndigheder samt fra arbejdsløsheds-kasser.

Tilsvarende oplysninger kan indhentes om andre husstandsmedlemmer. Oplysningerne kan samkøres og sammenstilles med data fra myndighedens egne, andre myndigheders og arbejdsløsheds-kassers it-systemer, når dette er nødvendigt for at kontrollere, om betingelserne for hjælp er opfyldt, herunder med henblik på efterfølgende kontrol af, om der er sket fejl eller misbrug i forbindelse med ydelse af hjælp.

Oplysningerne kan indhentes selv om den person, som oplysningerne vedrører, ikke bor i den kommune, som indhenter oplysningerne.

Kommunerne kan herudover uden samtykke til brug for behandlingen af en enkelt sag eller til brug for en generel kontrol få adgang til oplysninger fra FerieKonto om optjente feriedage, optjente feriepenge, tidspunktet for afholdelsen af ferie samt udbetalinger af feriepenge. Kommunerne er forpligtet til at indhente oplysninger fra Feriekonto, i det omfang de nævnte ferieoplysninger fremgår af registret.

§ 11 a, stk. 2, kan alene anvendes, hvis der er en sag, hvor der skal træffes en afgørelse hos kommunen og ikke i forbindelse med for eksempel generel vejledning af borgeren.

Efter § 11 a, stk. 4, skal adgangen til oplysninger vedrørende stk. 2 om optjente feriedage, optjent feriegodtgørelse, tidspunktet for afholdelse af ferie og udbetalinger af feriepenge, som er registreret i Feriekonto, ske via den elektroniske adgang, som Feriekonto stiller til rådighed.

2.6.1.2.2. Mulighed for at indhente oplysninger til stikprøvekontrol i pensions-sager

Efter retssikkerhedslovens § 11 a, stk. 3, kan kommunerne uden samtykke fra borgeren forlange at få nødvendige oplysninger om økonomiske forhold fra pengeinstitutter og arbejdsgivere til brug for stikprøvekontrol i sager efter lov om social pension og lov om højeste, mellemste, forhø-

jet almindelig og almindelig førtidspension m.v. med henblik på at kontrollere pensionistens indkomst- og formueforhold. Oplysningerne kan sammenstilles med øvrige oplysninger om økonomiske forhold, som kommunen er i besiddelse af med henblik på kontrol af, om der er sket misbrug i forbindelse med udbetaling af social pension.

2.6.1.2.3. Mulighed for at indhente oplysninger fra indkomstregistret

Efter retssikkerhedslovens § 11 a, stk. 5, kan myndigheden få terminaladgang til de nødvendige oplysninger, der er nævnt i § 11 a, stk. 1 og 2, i indkomstregistret, jf. § 7 i lov om et indkomstregister. Indkomstregistret indeholder blandt andet oplysninger om flere af de indkomsttyper, der indgår i den personlige indkomst, som den er defineret i skattelovgivningen, samt oplysninger om lønperiode og løntimer.

I det omfang oplysninger, der er nævnt i § 11 a, stk. 1 og stk. 2, findes i indkomstregistret, skal myndigheden indhente oplysningerne herfra.

2.6.1.2.4. Fravigelse af samtykkekravet i visse typer af sager

Efter § 11 c, jf. § 11 a, kan kommunen indhente oplysninger uden samtykke efter § 11 a i sager om blandt andet frakendelse af pension, jf. § 11 c, stk. 1, nr. 3, og § 11 c, stk. 1, nr. 4, i sager om tilbagebetaling af sociale ydelser (administrative sager om misbrug af sociale ydelser). Det betyder, at kommunen i de nævnte sager - uden borgerens samtykke - kan indhente oplysninger fra andre offentlige myndigheder, uddannelsesinstitutioner, sygehuse, læger, psykologer, autoriserede sundhedspersoner i øvrigt og personer, der handler på disses ansvar, arbejdsløsheds-kasser, pengeinstitutter, arbejdsgivere og private, der udfører opgaver for det offentlige, hvis det er nødvendigt for at behandle sagen.

Det er en forudsætning for at kommunen kan indhente oplysninger i sager om tilbagebetaling af sociale ydelser efter § 11 c, stk. 1, nr. 4, at der foreligger en konkret formodning om, at ydelsen er modtaget med urette. Formodningen kan for eksempel være opstået ved, at kommunen har sammenkørt oplysninger efter den gældende § 11 a, stk. 2, eller indhentet oplysninger i pensions-sager efter § 11 a, stk. 3.

2.6.2. Overvejelser og lovforslagets indhold

Det har været en grundlæggende præmis for aftalerne om Udbetaling Danmark, jf. afsnit 1, at der fortsat kan ske en sammenhængende og helhedsorienteret sagsbehandling i kommunerne på en let og smidig måde, når dele af administrationen af en række af ydelser bliver flyttet fra kommunerne til Udbetaling Danmark. Samtidig skal borgerne fortsat opleve en høj retssikkerhed og et højt serviceniveau i relation til borgerbetjeningen og sagsbehandlingen i øvrigt på det sociale område. Nedenstående overvejelser tager udgangspunkt i disse forudsætninger.

Af hensyn til Udbetaling Danmarks muligheder for at kunne behandle og administrere sagerne, er det nødvendigt og hensigtsmæssigt at give Udbetaling Danmark de samme muligheder og pligter i forbindelse med sagsbehandlingen på de lovområder, der fremover skal varetages af Udbetaling Danmark, som kommunerne i dag har på det sociale område. Tilsvarende er det nødvendigt og hensigtsmæssigt, at borgerens forpligtelser over for Udbetaling Danmark til at melde tilbage om ændringer, der kan have betydning for hjælpen, er de samme i forhold til alle de ydelser, som Udbetaling Danmark administrerer.

Det foreslås derfor, at §§ 10, 11, stk. 2, og 11 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område finder tilsvarende anvendelse, når Udbetaling Danmark skal træffe afgørelse på sit sagsområde i forhold til alle de ydelser, som Udbetaling Danmark fremover får myndighedsansvaret for.

Forslaget medfører, at Udbetaling Danmark vil få de samme forpligtelser til at oplyse sagen efter § 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, som kommunerne har på det sociale område i dag i forhold til de ydelser, som fremover skal administreres af Udbetaling Danmark.

Det foreslås herudover, at borgeren får de samme forpligtelser til at medvirke til sagens oplysninger efter § 11, stk. 2, og til at oplyse om ændringer, der kan have betydning for hjælpen efter § 11, stk. 1, nr. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område i forhold til alle ydelser, som Udbetaling Danmark fremover får myndighedsansvaret for. Hvis borgeren ikke ønsker at medvirke, kan Udbetaling Danmark i medfør af § 11 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, afgøre sagen på det foreliggende grundlag. Det betyder for eksempel, at hvis en borger ikke ønsker at medvirke ved at give samtykke til, at Udbetaling Danmark indhenter oplysninger i ansøgningssager efter § 11 a, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, vil det typisk medføre, at ansøgningen ikke kan imødekommes eller ikke kan imødekommes fuldt ud.

Herudover foreslås det, at Udbetaling Danmark skal give borgeren de informationer efter § 12 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, som borgerne i dag modtager fra kommunen ved ansøgning om de ydelser, der fremover skal administreres af Udbetaling Danmark. Udbetaling Danmarks skal således give borgeren skriftlig besked om adgangen til at indhente oplysninger efter § 11 a og c i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. nærmere nedenfor. Herudover skal Udbetaling Danmark give borgeren besked om kommunens muligheder for at foretage virksomhedskontrol, jf. § 12 a i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, og oplysninger om, hvilke ændringer i borgerens forhold, der kan få betydning for hjælpen. Borgeren skal herudover oplyses om, at borgeren kan blive mødt med et tilbagebetalingskrav og eventuelt blive tiltalt for bedrageri, efter straffeloven eller § 12 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, hvis borgeren ikke oplyser om ændringerne, jf. § 11, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Som noget nyt foreslås det herudover, at borgeren, jf. § 12 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, får oplysninger om, at kommunen og Udbetaling Danmark kan udveksle oplysninger efter kapitel 3 i denne lov. Der henvises til bemærkningerne til § 7, nr. 2, i L X, forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte og forskellige andre love (Fordeling af myndighedsansvar mellem kommuner og Udbetaling Danmark).

For at sikre borgeren det samme retssikkerhedsniveau, som gælder i dag ved kommunernes sagsbehandling, foreslås det, at Udbetaling Danmark ved oplysning af sager på sit sagsområde bliver omfattet af de gældende bestemmelser i § 11 a, stk. 1- 5 og § 11 c, stk. 1 nr. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Forslaget betyder, at Udbetaling Danmark som udgangspunkt kun kan indhente en række oplysninger fra andre myndigheder og private med borgerens forudgående samtykke. Samtidig får Udbetaling Danmark mulighed for at indhente og samkøre oplysninger om økonomiske forhold og ferieforhold til brug for behandlingen af en enkelt sag eller til brug for generel kontrol til sager inden for sit myndighedsområde uden samtykke fra borgeren. Herudover får Udbetaling Danmark mulighed for at indhente oplysninger om økonomiske forhold fra pengeinstitutter og arbejdsgivere til brug for stikprøvekontrol i pensionssager uden samtykke fra borgeren. Udbetaling Danmark vil desuden kunne indhente oplysninger uden samtykke til brug for sager om tilbagebetaling af ydelser, der er modtaget med urette og mod bedre vidende, og får adgang og pligt til at anvende indkomstregistret.

Forslaget indebærer alene, at Udbetaling Danmark får de samme beføjelser til at indhente oplysninger i ansøgningssager fra andre myndigheder, sundhedspersoner, arbejdsgivere m.v. som kommunerne har i dag til brug for sagsbehandling af de sager, der bliver overdraget til Udbetaling Danmark.

Samtidigt sikres det, at Udbetaling Danmark får de samme muligheder som kommunerne i dag har til løbende kontrol af, om udbetalingen af ydelserne sker på et korrekt grundlag, herunder i sager om tilbagebetaling af ydelser, hvor der er en konkret mistanke om, at en borger med urette og i ond tro modtager en ydelse. Der henvises i øvrigt til afsnit 2.8.1.2. om forslag til kommunernes og Udbetaling Danmarks samarbejde om disse sager.

Der henvises til lovforarbejderne til § 11 a i Folketingstidende, 2002/2003, Till.A, side 3396-3390.

Afgørelser efter lov om opkrævning af underholdsbidrag, lov om en børne- og ungeydelse og § 16 i lov om friplejeboliger er ikke omfattet af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, og foreslås omfattet af de nævnte bestemmelser i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, således Udbetaling Danmark skal administrere al lovgivning på sit myndighedsområde efter de samme regler.

Det følger af de almindelige regler om offentlige myndigheders adgang til at behandle oplysninger, at Udbetaling Danmark herudover vil være omfattet af forvaltningslovens § 29 og persondatalovens regler i de situationer, hvor retssikkerhedsloven ikke finder anvendelse eller andre særregler ikke finder anvendelse.

Når Udbetaling Danmark fremover skal indhente oplysninger fra kommunen efter § 11 a-c i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område eller persondataloven, vil kommunen være en "anden myndighed". Tilsvarende vil Udbetaling Danmark være en "anden myndighed", når kommunen indhenter oplysninger efter § 11 a-c i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område eller persondataloven.

2.7 Særligt om udveksling af oplysninger mellem kommunerne og Udbetaling Danmark

2.7.1. Gældende ret

2.7.1.1. Forvaltningsloven og persondataloven

Sociale myndigheders muligheder for at *indhente* oplysninger til brug for at træffe afgørelse sager på det sociale område er beskrevet i afsnit 2.6.1.2. ovenfor.

Myndigheders muligheder for at *videregive* oplysninger er reguleret af forvaltningsloven, persondataloven og særlovgivningen, for eksempel lov om kommunale borgerservicecentre, der er nærmere beskrevet i afsnit 2.7.1.2. og 2.7.1.3.

Det fremgår således af forvaltningslovens § 28, stk. 1, at både manuel og elektronisk videregivelse af oplysninger om enkeltpersoner (personoplysninger) til en anden forvaltningsmyndighed skal ske i overensstemmelse med reglerne i § 5, stk. 1-3, §§ 6-8, § 10, § 11, stk. 1, § 38 og § 40 i lov om behandling af personoplysninger.

Det afhænger af oplysningernes karakter og formålet med videregivelsen, efter hvilke betingelser i persondatalovens §§ 6-8 udveksling af oplysninger kan ske. Betingelserne for videregivelse af oplysninger skærpes jo mere følsomme oplysninger, der er tale om. Det er den myndighed, der vil videregive oplysninger, som skal vurdere, om betingelserne for videregivelse er opfyldt i det konkrete tilfælde.

Persondataloven regulerer alene, hvornår en myndighed er *berettiget til* at videregive de pågældende oplysninger. Spørgsmålet om, hvorvidt myndigheden er *forpligtet til* at videregive oplysningerne beror på lovgivningen i øvrigt, herunder navnlig forvaltningslovens § 31, hvorefter en myndighed på begæring af en anden forvaltningsmyndighed skal videregive en oplysning, hvis den er af betydning for myndighedens virksomhed eller for en afgørelse, som myndighedens skal træffe.

Bestemmelserne om behandling og herunder videregivelse af oplysninger i persondatalovens §§ 6-8 omfatter i øvrigt – ud over videregivelse til andre forvaltningsmyndigheder – også udveksling mellem forskellige dele af samme forvaltningsmyndighed og forvaltningsmyndighedens interne anvendelse af oplysninger samt videregivelse til private.

Forvaltningslovens § 28, stk. 2, indeholder betingelser for videregivelse af oplysninger, som ikke er omfattet af stk. 1, til andre myndigheder.

Persondatalovens § 5, stk. 1 - 3, §§ 6 – 8 og § 11, stk. 1, som forvaltningslovens § 28, stk. 1, henviser til, indeholder en række materielle regler om databehandling af oplysninger. Databehandling omfatter både indhentning og videregivelse af oplysninger.

Efter persondatalovens § 2, stk. 1, går regler om behandling af personoplysninger i anden lovgivning, som giver den registrerede en bedre retsstilling, forud for reglerne i persondataloven.

Der gælder særlige regler for videregivelse af oplysninger fra sociale myndigheder efter persondataloven, jf. afsnit 2.7.1.2. nedenfor.

2.7.1.2. Videregivelse af oplysninger fra sociale myndigheder

Persondatalovens § 8, stk. 2 og 3, gælder specifikt for *videregivelse* af særligt følsomme oplysninger, der er omfattet af lovens § 7 og 8.

Følgende oplysninger er omfattet af § 7, stk. 1, i persondataloven: Oplysninger om racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssige tilhørsforhold samt oplysninger om helbredsmæssige og seksuelle forhold. Opregningen af typer af følsomme personoplysninger efter § 7 er udtømmende. ”Helbredsmæssige forhold” er oplysning-

ger om en fysisk persons tidligere, nuværende og fremtidige fysiske eller psykiske tilstand samt oplysninger om medicinmisbrug og misbrug af narkotika, alkohol og lignende nydelsesmidler, jf. Folketingstidende 1999/2000, Tillæg A, side 4069. Persondatalovens afgrænsning af, hvad der anses som særligt følsomme oplysninger (oplysninger om rent private forhold), svarer således i alt væsentligt til den, der tidligere var gældende efter forvaltningslovens § 28, stk. 1.

Persondatalovens § 8, stk. 1, omfatter andre særligt følsomme personoplysninger vedrørende en persons rent private forhold: oplysninger om strafbare forhold, væsentlige sociale problemer og andre rent private forhold end dem, der er nævnt i § 7. Som oplysninger om "andre rent private forhold" anses bl.a. oplysninger om andre foreningsmæssige tilhørsforhold end fagforeningsmæssige samt visse særlige familiemæssige forhold m.v., jf. Folketingstidende 1999/2000, Tillæg A, side 4074. Offentlige myndigheder kan kun behandle oplysninger omfattet af § 8, stk. 1, hvis det er nødvendigt for varetagelsen af myndighedens opgaver.

Efter § 8, stk. 2, må en følsom personoplysning, der er omfattet af § 7, stk. 1, eller § 8, stk. 1, ikke videregives med mindre borgeren 1) har givet udtrykkeligt samtykke til videregivelsen, 2) videregivelsen sker til varetagelse af private eller offentlige interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrunder hemmeligholdelse, 3) hvis videregivelsen er nødvendigt for udførelsen af en virksomhed eller påkrævet for en afgørelse, som myndigheden skal træffe, eller 4) hvis videregivelsen er nødvendigt for udførelsen af en persons eller virksomheds opgaver for det offentlige.

§ 8, stk. 3, regulerer videregivelse af særligt følsomme oplysninger fra forvaltningsmyndigheder, der udfører opgaver inden for det sociale område til andre myndigheder og private, og fastsætter særligt strenge betingelser for videregivelse af personoplysninger på det sociale område.

Efter persondatalovens § 8, stk. 3, må følsomme personoplysninger, der er omfattet af § 7, stk. 1 eller § 8, stk. 1, således kun videregives af forvaltningsmyndigheder inden for det sociale område, hvis betingelserne i § 8, stk. 2, nr. 1) og 2) er opfyldt, det vil sige

- 1) den berørte person enten har givet udtrykkeligt samtykke til videregivelsen, eller
- 2) hvis videregivelsen sker til varetagelse af private eller offentlige interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrunder hemmeligholdelse (værdispringsreglen).

Herudover kan oplysningerne videregives hvis videregivelsen er et nødvendigt led i en sags behandling (hos den myndighed, der videregiver oplysningerne), eller hvis oplysningen er nødvendig for, at en myndighed kan gennemføre sine tilsyns- eller kontrolopgaver (hos den myndighed, der videregiver oplysningerne).

Forvaltningsmyndigheder, der udfører opgaver inden for det sociale område, er dermed undergivet videregivelsesregler, der svarer til den tidligere bestemmelse i forvaltningslovens § 28, stk. 2.

§ 8, stk. 3, begrænser til fordel for den registrerede dels den adgang til at videregive oplysninger, som følger af persondatalovens direktivbestemte § 7, og dels adgangen til at videregive oplysninger efter persondatalovens § 8, stk. 2.

Forvaltningsmyndigheder, der udfører opgaver inden for det sociale område, er ifølge forarbejderne til bestemmelsen for eksempel kommunale socialforvaltninger, de sociale nævn, Pensions-

styrelsen og Ankestyrelsen. Det er ikke entydigt, hvilke lovgivningsområder, der er ”en opgave inden for det sociale område”. Som udgangspunkt må der tages udgangspunkt i, hvilke lovgivningsområder, der er omfattet af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område ved behandling af sager i kommunen, da denne lov om retssikkerhed og administration på det sociale område ifølge lovens forarbejder regulerer behandlingen af ”sager efter den sociale lovgivning. ”Opgaver på det sociale område”, der er omfattet af persondatalovens § 8, stk. 3, kan således varetages af en kommunal forvaltning, der ikke nødvendigvis er organiseret som en socialforvaltning.

2.7.1.3. Andre bestemmelser om udveksling af oplysninger

Reglerne om udveksling af oplysninger i forvaltningsloven, persondataloven og retssikkerhedsloven, kan være fraveget eller specielt reguleret i særlovgivning.

For eksempel kan et borgerservicecenter i sager, der rejses ved ansøgning, indhente oplysninger, som er fornødne til sagens behandling, om ansøgerens rent private forhold hos en anden del af kommunens forvaltning, under hvis lovgivningsområde sagen henhører efter lov om kommunale borgerservicecentre. Tilsvarende kan en anden del af forvaltningen indhente sådanne oplysninger hos borgerservicecenteret, hvis oplysningerne er tilvejebragt ved borgerservicecenterets administration af det lovgivningsområde, der henhører under den pågældende del af forvaltningen. Her ved stilles den relevante fagforvaltning eller borgerservicecenteret, ligesom fagforvaltningen ville have været stillet, hvis den havde behandlet alle opgaver på det pågældende lovgivningsområde selv, jf. Folketingstidende 2004/05, Tillæg A, side 3094.

Herudover kan et borgerservicecenter, der varetager administrative borgerbetjeningsopgaver for en anden myndighed, til brug for borgerservicecentrenes varetagelse af opgaverne, indhente de samme oplysninger fra myndigheder og private, som ifølge lovgivningen ville kunne indhentes af den anden myndighed, hvis denne havde varetaget opgaven.

Der kan herudover i de enkelte ydelseslove være fastsat særlige regler om udveksling af oplysninger.

2.7.2. Overvejelser og lovforslagets indhold

2.7.2.1. Udbetaling Danmark – adgang til at videregive oplysninger

Jf. afsnit 2.7.1.2, findes der særlige restriktive regler i persondatalovens § 8, stk. 3, for sociale myndigheders videregivelse af oplysninger. For at give borgerne den samme retsbeskyttelse i forhold til videregivelse af oplysninger fra sager på det sociale område foreslås det, at Udbetaling Danmark skal betragtes som ”forvaltningsmyndighed, der udfører opgaver på det sociale område” jf. persondatalovens § 8, stk. 3. Det medfører, at Udbetaling Danmark kun kan videregive oplysninger i overensstemmelse med persondatalovens § 8, stk. 3, med mindre bestemmelsen er fraveget ved lov. Der henvises til afsnit 2.7.2.2. nedenfor, hvor persondatalovens § 8, stk. 3, foreslås fraveget i en række tilfælde ved videregivelse af oplysninger til kommunen.

Efter § 1 lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark, består Udbetaling Danmark af en særskilt juridisk enhed med egen bestyrelse og formue. Opgaverne varetages af Arbejdsmarkedets Tillægspension af en række sagsbehandlingscentre. Der er således i juridisk forstand tale om én myndighed, der alene geografisk set er placeret forskellige steder i landet.

Udveksling af oplysninger mellem de forskellige sagsbehandlingscentre vil derfor kunne ske uden samtykke fra borgeren i overensstemmelse med persondataloven, når oplysningen har betydning for de opgaver, der skal udføres af Udbetaling Danmark. § 29 i forvaltningsloven om udveksling af oplysninger vil ikke finde anvendelse, når sagsbehandlingscentrene indhenter oplysninger fra hinanden, da der ikke vil være tale om indhentning af oplysninger fra en anden forvaltningsenhed. Korrespondance mellem centrene vil herudover ikke være omfattet af persondatalovens § 8, stk. 3, om videregivelse af oplysninger fra myndigheder, der udfører opgaver inden for det sociale område, idet korrespondance mellem centrene skal betragtes som en intern overladelse af oplysninger.

2.7.2.2. Udbetaling Danmark og kommunernes mulighed for at videregive oplysninger til hinanden uden samtykke

Ved overflytningen af en række sagsområder til Udbetaling Danmark fra kommunerne vil der opstå en række nye situationer, hvor det af hensyn til en korrekt administration af reglerne vil være nødvendigt, at kommunen på eget initiativ og uden samtykke fra borgeren videregiver oplysninger til Udbetaling Danmark, hvis oplysningen har betydning for Udbetaling Danmarks administration. Tilsvarende vil det være nødvendigt, at Udbetaling Danmark videregiver oplysninger på eget initiativ uden samtykke fra borgeren til kommunen, hvis oplysningen har betydning for kommunens administration og for at kommunen kan varetage sine forpligtelser efter loven, for eksempel til at bistå borgere med særlige behov, der henvender sig til Udbetaling Danmark.

Overførslen af myndighedsansvaret af en lang række ydelser fra kommunerne til Udbetaling Danmark medfører imidlertid, at henholdsvis Udbetaling Danmark og en forvaltning i kommunen, der udfører opgaver inden for det sociale område, fremover kun kan videregive oplysninger om rent private forhold efter persondatalovens § 8, stk. 3. Der er på den baggrund identificeret en række tilfælde, hvor videregivelse af en række oplysninger om rent private forhold fra henholdsvis Udbetaling Danmark og en forvaltning i kommunen, der udfører opgaver på det sociale område, skal kunne ske automatisk og uden samtykke fra borgeren.

I det følgende gennemgås først en række eksempler, hvor det er nødvendigt for kommunen at videregive oplysninger til Udbetaling Danmark uden samtykke fra borgeren (jf. afsnit A nedenfor). Dernæst gennemgås en række eksempler, hvor det vil være nødvendigt, at Udbetaling Danmark videregiver oplysninger til kommunen uden samtykke fra borgeren (jf. afsnit B nedenfor). Endelig gennemgås i afsnit 2.8.1.2 behovet for at kunne udveksle oplysninger uden samtykke fra borgeren til brug for sager om kontrol tilbagebetaling af ydelser, der er modtaget med urette og mod bedre vidende af borgeren.

Der er taget udgangspunkt i opgavefordelingen, som den er forslået i L X, forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte og forskellige andre love (Fordeling af myndighedsansvar mellem kommuner og Udbetaling Danmark).

Videregivelsen af oplysningerne fra Udbetaling Danmark eller kommunen uden samtykke fra borgeren forudsættes i ansøgningssager først at finde sted efter at ydelsen hos den myndighed, der skal bruge oplysningen, er blevet tilkendt. Dette er en følge af, at indhentning af oplysninger til brug for behandling af ansøgningssager i afsnit 2.6.2 foreslås at forudsætte, at borgeren indled-

ningsvist har givet samtykke til indhentningen, jf. § 11 a, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, til den myndighed, der behandler ansøgningen.

A. Behov for at kommunen automatisk videregiver oplysninger til Udbetaling Danmark

1. Konsekvensberegninger for ydelser pga. foranstaltninger over for børn og unge efter service-loven m.v.

Udbetaling Danmark foreslås blandt andet fremover at få myndighedsansvaret for udbetaling og beregning af boligsikring og boligydelse, børne- og ungeydelse, børnetilskud og barselsdagpenge.

Hvis en kommune anbringer et barn uden for hjemmet efter lov om social service, får det betydning for Udbetaling Danmarks beregning af boligstøtte til forældrene til det anbragte barn og for udbetaling af barselsdagpenge til barnets forældre. For eksempel skal Udbetaling Danmark afgøre, om en ansøger af barselsdagpenge har daglig kontakt med barnet, og det er derfor relevante at vide, hvis kommunen anbringer et barn uden for hjemmet inden for det første leveår.

Udbetaling Danmark skal herudover stoppe udbetalingen af børne- og ungeydelse til forældrene, fordi kommunen har truffet afgørelse om anbringelse uden for hjemmet. Det gælder også i sager, hvor forældrene ikke overholder et forældreplæg. Børne- og ungeydelsen skal desuden stoppes i tilfælde, hvor en ung mellem 15-17 år ikke har efterlevet sin pligt til at deltage i uddannelse, beskæftigelse eller anden aktivitet for 15-17-årige, jf. lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v.

Det er herudover en forudsætning for ret til børnetilskud, at barnet ikke er anbragt uden for hjemmet eller ikke er optaget i en døgnforanstaltning sammen med en indehaver af forældremyndigheden efter lov om social service eller i øvrigt forsørgeres af offentlige midler. Det fremgår herudover af lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag, at børnetilskud udbetales til plejeforældrene, hvis barnet anbringes i pleje.

I disse situationer bør Udbetaling Danmark for at kunne varetage administration af lovgivningen på de beskrevne områder, kunne modtage de nødvendige oplysninger fra kommunen om, at et barn er anbragt uden for hjemmet, at forældrene ikke overholder et forældreplæg, at barnet ikke deltager i uddannelse og oplysninger om, hvem der forsøger barnet. Herudover er der det særlige forhold ved børne- og ungeydelsen, at den udbetales uden ansøgning. Udbetaling Danmark kan derfor ikke indhente et samtykke til at indhente de beskrevne oplysninger fra kommunen i forbindelse med en ansøgning forud for den første udbetaling af ydelsen.

De nævnte oplysningerne indikerer i varierende grad, at familien har ”væsentlige sociale problemer”, der er omfattet af persondatalovens § 8, stk. 1.

2. Modregning

Udbetaling Danmark foreslås fremover at skulle varetage en række opgaver vedrørende modregning, der er reguleret i lovgivning, der administreres af Udbetaling Danmark, for eksempel efter boligstøtteloven. Udbetaling Danmark skal i den forbindelse foretage en vurdering af borgerens betalingsevne efter gældende regler på baggrund af oplysninger om sociale forhold, herunder oplysning om sociale problemer, helbredsforhold m.v., der eventuelt findes i kommunale sager. Det vil derfor være nødvendigt, at Udbetaling Danmark ved modregning af ydelser altid kan indhente de nødvendige oplysninger fra kommunen uden samtykke fra borgeren.

3. Administration af pension og ydelser i kommunen

Kommunalbestyrelsen foreslås fortsat fremover at få ansvaret for at indgå en frivillig aftale med pensionisten om, at pensionen skal udbetales på en bestemt måde. Herefter skal Udbetaling Danmark have besked om aftalen. Denne oplysning kan være en følsom personoplysning, idet det forhold, at en borger får administreret pensionen, kan være en indikation på væsentlige sociale problemer, der er omfattet af persondatalovens § 7, stk. 1, eller helbredsproblemer efter persondatalovens § 8, stk. 1.

B. Behov for at Udbetaling Danmark automatisk videregiver oplysninger til kommunerne

1. Manglende betaling af børnebidrag har betydning for kontanthjælp mv.

Når en kontanthjælpsmodtager, der har pligt til at betale børnebidrag til den, der har forældremyndigheden over barnet, ikke betaler sit bidrag, kan der ske fradrag i for eksempel kontanthjælpen. Udbetaling Danmark foreslås fremover at få ansvaret for at administrere betaling af forskudsvis udbetaling af børnebidrag og får dermed en viden om personer, der ikke opfylder deres bidragsforpligtelse. Da oplysningen har betydning for kommunernes administration af kontanthjælp, bør Udbetaling Danmark automatisk og uden samtykke fra borgeren kunne videregive denne oplysning til kommunen.

En oplysning om, at en borger ikke har betalt børnebidrag er en oplysning, der efter omstændighederne kan være omfattet af persondatalovens § 8.

2. Bistand i borgerservicecentrene til borgere med særlige behov

Det foreslås i afsnit 2.5.2, at Udbetaling Danmark skal henvise borgere med særlige behov til kommunen, hvis borgeren for eksempel vurderes at have behov for personlig bistand eller særlig intensiv bistand til at udfylde ansøgninger m.v. til Udbetaling Danmark. Hvis en borger henvender sig til Udbetaling Danmark og afgiver oplysninger om rent private forhold enten telefonisk eller skriftligt, og Udbetaling Danmark vurderer, at borgeren bør have bistand fra et borgerservicecenter, bør Udbetaling Danmark kunne sende de afgivne oplysninger videre til kommunen sammen med en anmodning om bistand uden særskilt at skulle bede borgeren om samtykke til videresendelsen, og uden at Udbetaling Danmark skal vurdere, om videregivelse kan ske uden samtykke efter persondatalovens § 8, stk. 3.

I alle de ovennævnte eksempler vil hverken Udbetaling Danmark eller en forvaltning i kommunen, der udfører opgaver på det sociale område, i alle tilfælde kunne videresende oplysningerne automatisk og uden samtykke efter § 8, stk. 3, da bestemmelsen forudsætter, at der sker en konkret vurdering i hver enkelt sag af, om oplysningerne kan videregives.

Persondatalovens § 8, stk. 3, vurderes derfor at udgøre en unødigt barriere for, at kommunerne og Udbetaling Danmark kan give hinanden gensidig besked om oplysninger, der har betydning for den anden myndigheds omberegning, fradrag, modregning og anden opfølgning på sager.

Hertil kommer, at det heller ikke vil være hensigtsmæssigt at forsøge at indhente samtykke fra borgeren i situationer, hvor videregivelsen af oplysningerne medfører, at borgeren får stoppet eller nedreguleret størrelsen af en kontant ydelse eller et økonomisk tilskud, idet borgeren i disse tilfælde må formodes ikke at ville give tilladelse til videregivelsen.

Det vurderes derfor, at der bør indføres en klar hjemmel til at henholdsvis kommunen og Udbetaling Danmark skal videregive relevante oplysninger om rent private forhold uden samtykke fra borgeren til hinanden, hvis det er nødvendigt for at den anden myndighed kan foretage efterreguleringer, omberegninger, stoppe udbetaling af ydelser og foretage anden opfølgning i forhold til ydelser inden for eget myndighedsområde. Herudover vurderes det at være nødvendigt, at Udbetaling Danmark til brug for administration af lov om børne- og ungeydelsen, kan modtage relevante informationer fra kommunen uden samtykke fra borgeren, ikke blot til brug for efterregulering, omberegning m.v., men også forud for den første udbetaling af ydelsen. Det skyldes, at børne- og ungeydelsen også fremover vil blive udbetalt uden ansøgning, og borgeren har derfor ikke som i ansøgningssager mulighed for at give samtykke til, at Udbetaling Danmark kan indhente oplysninger fra kommunen inden udbetalingen finder sted.

Videregivelsen skal kunne ske uden, at den afgivende myndighed skal vurdere, om betingelserne for at videregive oplysninger om rent private forhold uden samtykke fra borgeren efter betingelserne i § 8, stk. 3, er opfyldt. Det foreslås, at kommunerne og Udbetaling Danmark for at kunne foretage en vurdering af, om oplysninger skal videregives uden samtykke fra borgeren, kan få adgang til oplysninger om, hvilke type af ydelser og økonomiske tilskud, borgeren modtager samt oplysninger om størrelsen på ydelsen.

Persondataloven indeholder ingen regler om, at en myndighed i en sådan situation skal videregive oplysningen på eget initiativ. For at sikre, at oplysningerne bliver videregivet, foreslås det derfor, at kommunen og Udbetaling Danmark *skal* videregive oplysningerne, hvis de er nødvendige for den anden myndigheds opfølgning m.v. på sager.

Forslaget vil sikre, at Udbetaling Danmark og kommunerne får adgang til alle oplysninger, der er nødvendige for at kunne foretage en korrekt administration af den sociale lovgivning.

Forslaget vil herudover medvirke til en mere ensartet praksis for udveksling af oplysninger mellem de to myndigheder, da en videregivelse ikke vil bero på den enkelte sagsbehandlers vurdering og fortolkning af persondatalovens § 8, stk. 3. En fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3, er herudover en forudsætning for, at Udbetaling Danmark og kommunerne kan indrette de eksisterende og fremtidige digitale adgange til oplysningerne således, at der gives automatisk besked om hændelser i egne sager, der har betydning for den anden myndigheds opfølgning på sager m.v.

Det vurderes ligeledes, at der bør indføres en klar hjemmel til, at Udbetaling Danmark kan videregive oplysninger om rent private forhold uden samtykke fra borgeren, når der er tale om oplysninger, som Udbetaling Danmark har modtaget fra en borger, og hvor Udbetaling Danmark vurderer, at der er tale om en borger med særlige behov, der skal have bistand fra et borgerservicecenter til at udfylde ansøgningen til Udbetaling Danmark m.v. Videregivelsen foreslås også i dette tilfælde at kunne ske uden, at den afgivende myndighed skal vurdere, om betingelserne for at videregive oplysninger om rent private forhold uden samtykke fra borgeren efter betingelserne i § 8, stk. 3, er opfyldt.

2.8. Særligt om kommunernes og Udbetaling Danmarks samarbejde om kontrol og tilbagebetalingsager

2.8.1. Oplysning af tilbagebetalingsager

2.8.1.1. Gældende ret

Betingelserne for at træffe afgørelse om tilbagebetaling i sager på det sociale område, hvor borgeren har vildledt myndigheden, fremgår af de enkelte sociale love og indeholder de samme betingelser for at kunne træffe afgørelse i disse typer af sager. Betingelsen for at træffe afgørelse om tilbagebetaling er for det første, at borgeren har modtaget ydelsen mod bedre vidende ved for eksempel at tilbageholde eller fortie oplysninger, som er omfattet af borgerens oplysningspligt over for myndigheden. For det andet skal ydelsen være modtaget med urette. Begge betingelser skal være opfyldt for at kunne kræve tilbagebetaling.

Det er et grundlæggende princip, at ansvaret for at oplyse og træffe afgørelse i sager om tilbagebetaling af ydelser, der er modtaget med urette og mod bedre vidende af borgeren (i det følgende kaldet tilbagebetalingsager), er hos den myndighed, som har myndighedsansvaret for ydelsen.

Det er derfor efter gældende regler kommunen, der har ansvaret for at sikre, at de ydelser, der fremover skal administreres af Udbetaling Danmark, bliver udbetalt på et korrekt grundlag, og dermed også kommunen, der i dag har ansvaret for at træffe afgørelse om tilbagebetaling i de pågældende sager.

Kommunen har pligt til at rejse en sag om tilbagebetaling, hvis myndigheden har en begrundet formodning om, at borgeren i en periode har modtaget en sociale ydelse med urette, og borgeren har været vidende om dette. Det skyldes, at myndighederne kun har hjemmel til at tildele ydelser til de borgere, der opfylder lovens betingelser for at modtage hjælpen.

Sager om tilbagebetaling af sociale ydelser handler typisk om, hvorvidt borgeren skal betragtes som reelt enlig, eller har uoplyste indtægter af en sådan størrelse, at de vil påvirke størrelsen på den udbetalte hjælp.

Kommunen har således pligt til at undersøge en sag nærmere, hvis der fremkommer oplysninger, som giver anledning til at vurdere, om borgeren fortsat opfylder betingelserne for at modtage hjælpen. Oplysningerne kan fremkomme ved, at kommunen modtager en anonym anmeldelse fra en borger, for eksempel en nabo eller ved en underretning fra en anden myndighed, for eksempel fra SKAT, der ved kontrol i virksomheder ved et tilfælde kommer i besiddelse af oplysninger, der kan tyde på, at borgeren "arbejder sort" og modtager sociale ydelse med urette. Kommunen kan også selv ved registersamkøring eller stikprøvekontrol blive opmærksom på forhold, der giver anledning til at undersøge en sag nærmere, for eksempel hvis kommunen kan se, at en modtager af social pension kort før årsskiftet har hævet hele sin opsparing med henblik på at kunne modtage supplerende pensionsydelse ("ældrechecken"). Det vil ofte ikke være tilstrækkeligt, at kommunen alene lægger en enkelt oplysning til grund for sin vurdering af, om der skal påbegyndes en tilbagebetaling. Kommunen vil således normalt indhente flere oplysninger fra andre sager for at kunne danne sig et billede af, om sagen skal henlægges eller undersøges yderligere som en tilbagebetalingssag.

Hvis der efter kommunens indledende indhentning af oplysninger fra egne sager om borgeren opstår en mere konkret og begrundet formodning om, at ydelsen kan være modtaget med "urette", påbegynder kommunen en tilbagebetalingssag, hvor det skal undersøges, om betingelserne for at kræve tilbagebetaling er til stede.

Det beror på en konkret vurdering i hver enkelt sag, hvornår kommunen vurderer, at der er grundlag for at gå videre med sagen som en tilbagebetalingssag. Hvis kommunen for eksempel ved en

anonym anmeldelse fra en borger har noteret i sagen, at der har været flere anonyme henvendelser om sagen, som har været grundløse og udtryk for chikane, vil kommunen kunne henlægge sagen. Omvendt vil oplysninger fra en anden sag i kommunen, hvor borgeren har givet udtryk for at have en samlever, kunne understøtte, at der kan være basis for at gå videre med en sag, hvis en borger er blevet anmeldt for at modtage ydelser til enlige med urette.

Oplysningen af en tilbagebetalingssag i kommunen sker navnlig efter § 11 a og c, stk. 1, nr. 4, i lov om retssikkerhed på det sociale område, persondataloven og forvaltningsretlige principper. Kommunen kan efter disse bestemmelser for eksempel indhente oplysninger fra andre myndigheder og private for eksempel læger, pengeinstitutter, arbejdsgivere m.v. uden samtykke fra borgeren. Herudover kan kommunen efter § 11 a, stk. 2, samkøre oplysninger om økonomiske forhold og oplysninger om ferieforhold til brug for generel kontrol. Der henvises til afsnit 2.6.1.2. for en nærmere beskrivelse af reglerne.

Kommunen skal i forbindelse med en afgørelse om tilbagebetaling partshøre borgeren efter forvaltningslovens § 19. Dette sker typisk skriftligt, men kommunen kan også vælge at indkalde borgeren til en samtale, hvor borgeren kan få lejlighed til at udtale sig om afgørelsesgrundlaget i sagen.

Borgeren har som udgangspunkt pligt til at bidrage til sagens oplysning, jf. § 11 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Denne forpligtelse skal i tilbagebetalingssager fortolkes i lyset af § 10 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens tvangsindgreb og oplysningspligter.

Efter § 10, stk. 1, i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter gælder bestemmelser i lovgivningen om pligt til at meddele oplysninger til myndigheden ikke i forhold til en mistænkt, hvis der er konkret mistanke om, at en enkeltperson eller juridisk person har begået en lovovertrædelse, der kan medføre straf, medmindre det kan udelukkes, at de oplysninger, som søges tilvejebragt, kan have betydning for bedømmelsen af den formodede lovovertrædelse. Bestemmelsen omfatter alle tilfælde, hvor der i lov eller bekendtgørelse m.v. er fastsat pligt til at meddele oplysninger til en myndighed. Det gælder, uanset om en overtrædelse af oplysningspligten kan sanktioneres med straf eller gennemtvinges for eksempel ved brug af tvangsbøder. Bestemmelsen har således også betydning for tilbagebetalingssager på det sociale område, selv om borgeren ikke kan idømmes en sanktion for ikke at medvirke til sagens oplysning.

Retten til ikke at udtale sig indtræder først, når der er mistanke om, at der kan være begået en strafbar lovovertrædelse og mistanken er så stærk, at der vil være grundlag for at tillægge vedkommende en sigtets rettigheder inden for strafferetsplejen. En formodning om, at en borger muligvis modtager en social ydelse med urette og mod bedre vidende, udgør ikke en sådan mistanke fra samme tidspunkt, som der er påbegyndt en tilbagebetalingssag. En mistanke om, at der også kan være begået et strafbart forhold, vil dog kunne opstå efterhånden som myndigheden indhenter oplysninger til sagen. Ved vurderingen af om der er en konkret mistanke, må det som udgangspunkt være afgørende, om myndighedens mistanke er så stærk, at der ville være grundlag for inden for strafferetsplejen at rejse en sigtelse eller at tillægge vedkommende en sigtets rettigheder. Der skal således foreligge omstændigheder, oplysninger m.v., som på objektivt grundlag og med rimelighed kan tale for vedkommendes mulige skyld. En person skal normalt anses for sig-

tet, når mistanken samler sig om vedkommende, og efterforskningen direkte retter sig mod den pågældende og ikke mod en bredere kreds.

Et strafbart forhold kan for eksempel være en overtrædelse af straffeloven eller § 12 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, hvor afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger eller undladelsen af at afgive oplysninger om forhold, der har betydning for hjælpen, kan straffes, hvis der er tale om grov uagtsomhed.

Efter § 10, stk. 3, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og ved forvaltningens tvangsindgreb og oplysningspligter, skal en myndighed vejlede den mistænkte om, at vedkommende ikke har pligt til at meddele oplysninger, som kan have betydning for bedømmelsen af den formodede lovovertrædelse.

Myndighedsudøvelse, herunder sagsoplysningskridt, som indhentning af oplysninger i for eksempel sager om tilbagebetaling, kan ikke overlades til andre myndigheder uden udtrykkelig lovhjemmel. Kommunerne har ikke i dag hjemmel til at overlade oplysningen af sager til andre myndigheder, men kan koordinere indsatsen mod misbrug af sociale ydelser med andre myndigheder, for eksempel SKAT og Pensionsstyrelsen.

Når en myndighed efter gældende regler i praksis på eget initiativ videregiver en oplysninger til en anden myndighed, fordi oplysningen antages at have betydning for en eventuel sag om tilbagebetalingssag, hos den myndighed, der modtager oplysningen, sker det med henvisning til, at videregivelsen er påkrævet for en afgørelse, som den modtagende myndighed skal træffe, jf. persondatalovens § 8, stk. 2. Videregivelsen kan også ske med henvisning til, at hensynet til varetagelse af offentlige interesser klart overstiger hensynet til at holde oplysningen hemmelig (værdispringsreglen), jf. persondatalovens § 8, stk. 3.

2.8.1.2. Overvejelser og lovforslagets indhold

Når myndighedsansvaret overgår fra kommunen til Udbetaling Danmark medfører dette, at Udbetaling Danmark også får ansvaret for at træffe afgørelse i sager om tilbagebetaling på de lovgivningsområder, som Udbetaling Danmark får myndighedsansvaret for. Der henvises til afsnit 2 i de almindelige bemærkninger i L X, forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte og forskellige andre love (Fordeling af myndighedsansvar mellem kommuner og Udbetaling Danmark).

Det er afgørende, at indsatsen mod misbrug af ydelser bliver styrket. I den forbindelse skal der på den ene side tages hensyn til, at Udbetaling Danmark som landsdækkende myndighed får adgang til at samkøre registre og får gode forsætninger for at kunne foretage analyser og målrettede indsatsen for at forhindre og afdække misbrug af ydelser via stikprøvekontroller og registerundersøgelser. På den anden side skal der tages hensyn til, at kommunerne i kraft af deres nærhed til borgeren i visse tilfælde har bedre forudsætninger for at oplyse sagerne. For eksempel kan kommunen holde møder med borgeren, og har nemmere adgang til at indhente oplysninger fra ansatte i de kommunale tilbud, som borgeren er i kontakt med. Herudover skal der ved overvejelser om, hvordan indsatsen mod misbrug kan styrkes, tages hensyn til, at borgeren i nogle tilfælde vil modtage ydelser fra både kommunen og Udbetaling Danmark på samme tid, hvor de samme faktuelle forhold vil have betydning for sager på begge myndigheders områder.

Det vil derfor være hensigtsmæssigt, at den fremtidige indsats sker i et tæt og koordineret samarbejde mellem kommunen og Udbetaling Danmark, og at kommunerne i visse tilfælde kan oplyse sager, der hører under Udbetaling Danmarks sagsområde.

For at sikre, at Udbetaling Danmark og kommunerne altid modtager oplysninger, der er relevante for at vurdere, om der er sket misbrug af sociale ydelser og om der derfor skal påbegyndes eller træffes afgørelse i en sag om tilbagebetaling af en ydelse, foreslås det præciseret i loven, at henholdsvis kommunen og Udbetaling Danmark på eget initiativ har pligt til at videregive relevante oplysninger til den anden myndighed, hvis oplysningerne kan have betydning for den modtagende myndigheds kontrol af, om der kan være sket misbrug af udbetaling af kontante ydelser eller økonomiske tilskud. Bestemmelsen er en kodificering af gældende praksis, hvorefter myndigheder automatisk og på eget initiativ videregiver oplysninger, som en anden myndighed har brug for i deres sagsbehandling, hvis det må antages, at oplysningen vil ændre borgerens ret til en ydelse eller ydelsens størrelse. Forslaget medvirker til at sikre, at den anden myndighed altid modtager relevante oplysninger, der har betydning for vurderingen af, om en ydelse er modtaget med urette. Videregivelsen af oplysningerne vil sikre, at den anden myndighed, der modtager oplysningerne, kan vurdere, om der på baggrund af oplysningen skal påbegyndes en tilbagebetalingssag.

Som beskrevet i afsnit 2.8.1.1. foretager kommunen i dag en indledende vurdering af, om der kan være grundlag for at undersøge en sag nærmere, hvis kommunen modtager en anonym anmeldelse eller oplysninger fra en anden myndighed, der kan tyde på, at en borger modtager en ydelse med urette. Vurderingen sker ved, at kommunen indhenter oplysninger fra andre sager i egen forvaltning og sammenholder dem med de øvrige oplysninger i dagen. De sagsområder, der efter gældende regler indeholder oplysninger, som kan bidrage til at give et helhedsbillede af borgeren, og som ofte er forudsætningen for, at kommunen kan vurdere, om der er ”noget at komme efter” i en sag, vil fremover findes i både kommunen og Udbetaling Danmark. Hvis kommunen og Udbetaling Danmark ikke får mulighed for og pligt til at videregive oplysninger fra egne sager, vil det være vanskeligt for både kommunen og Udbetaling Danmark at tilvejebringe grundlaget for at få en mere konkret og begrundet formodning om, at en borger modtager en ydelse med urette, så der kan påbegyndes en tilbagebetalingssag.

Det foreslås derfor, at henholdsvis kommunen og Udbetaling Danmark efter anmodning får pligt til videregive oplysninger til den anden myndighed, der foreligger i egne sager, det vil sige oplysninger, som allerede er noteret i sagerne, hvis oplysninger er nødvendige for den anden myndigheds vurdering af, om der skal påbegyndes en tilbagebetalingssag. Dette vil sikre, at kommunerne og Udbetaling Danmark kan påbegynde sager om tilbagebetaling på et mere kvalificeret grundlag, idet påbegyndelse af en tilbagebetalingssag forudsætter en konkret og mere begrundet formodning om, at en borger måske modtager en ydelse med urette. Det vil herefter være op til den myndighed, der har bedt om oplysningerne at tage stilling til, hvordan de modtagne oplysninger skal indgå i det videre sagsforløb, og om der er grundlag for at påbegynde en tilbagebetalingssag på eget myndighedsområde.

Det foreslås herudover, at Udbetaling Danmark kan overlade kompetencen til at foretage sagsbehandlingsskridt i tilbagebetalingssager på Udbetaling Danmarks sagsområde til kommunen. Forslaget indebærer, at kommunen får mulighed for - og pligt til - at undersøge en tilbagebetalings-

sag fra Udbetaling Danmark, og at kommunen får muligheder for eventuelt at undersøge sagen sammen med en beslægtet sag i kommunen i samme sagsgang.

I de tilfælde, hvor Udbetaling Danmark overlader hele sagen eller en del af sagsoplysningerne til kommunen, foreslås det, at kommunen ved varetagelse af opgaven for Udbetaling Danmark er omfattet af de samme beføjelser, som hvis kommunen havde varetaget opgaven som sit eget sagsområde. Det vil gøre det muligt for kommunen at oplyse både eventuelle sager fra kommunen og sagen fra Udbetaling Danmark efter fælles regler og forvaltningsretlige principper.

Det foreslås i den forbindelse, at kommunerne, men ikke Udbetaling Danmark, kan foretage kontrol af løn- og arbejdsforhold i virksomheder af borgere, der modtager ydelser fra Udbetaling Danmark. Der henvises til de specielle bemærkninger til § 7, nr. 3, i L X, forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte og forskellige andre love (Fordeling af myndighedsansvar mellem kommuner og Udbetaling Danmark).

Med henblik på at sikre, at kommunerne kan gå i dialog med borgeren, foreslås det, at kommunerne får mulighed for at henvende sig skriftligt til borgeren, og herudover kan indkalde borgere til en samtale i kommunen, hvor borgeren for eksempel kan bidrage med faktuelle oplysninger til sagen eller komme med sine kommentarer til de oplysninger, som er blevet indhentet i sagen af kommunen eller af Udbetaling Danmark.

Kommunen skal under mødet være opmærksom på, at borgeren skal oplyses om, at borgeren har ret, men ikke pligt, til at deltage i mødet eller bidrage til sagens oplysning, hvis kommunen eller Udbetaling Danmark under sagsforløbet får mistanke om, at borgeren har begået en lovovertrædelse, der kan medføre straf, jf. bestemmelsen i § 10 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter.

Da Udbetaling Danmark selv vil kunne indhente en række oplysninger til brug for egne sager, foreslås det, at det er Udbetaling Danmark, som beslutter, hvornår kommunen skal have overladt kompetencen til at oplyse sagen, til at henvende sig skriftligt til borgeren og til at indkalde borgeren til en samtale.

Hvis kommunen i forvejen har påbegyndt eller har planer om at påbegynde en tilbagebetalingssag på sit eget sagsområde, hvortil der skal indhentes nye oplysninger, forudsættes det, at kommunen og Udbetaling Danmark går i dialog om, hvordan Udbetaling Danmarks sag bedst oplyses, herunder hvilken myndighed, der oplyser hvilke dele af sagen, hvis oplysningen af sagen ikke overdrages til kommunen i sin helhed.

Det foreslås, at kommunen ikke kan overtage Udbetaling Danmarks kompetence og forpligtelse til at foretage en parthøring af borgeren efter forvaltningsloven, idet parthøringen er et sagsbehandlingsskridt, der har tæt sammenhæng med den endelige afgørelse om tilbagebetaling. Det vil således altid være Udbetaling Danmarks ansvar at sikre, at borgeren ved, at oplysninger afgivet til kommunen vil indgå i Udbetaling Danmarks afgørelse om tilbagebetaling i forhold til en bestemt ydelse.

Der er foretaget en vurdering af, om de gældende regler om udveksling af oplysning udgør en unødigt hindring for det foreslåede samarbejde om oplysning af tilbagebetalingssager, eller om

udveksling af oplysninger efter den foreslåede model uden samtykke fra borgeren kan ske inden for rammerne af gældende regler i persondataloven og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. nærmere nedenfor.

Det foreslås i afsnit 2.6.2, at § 11 a, stk. 1, jf. § 11 c, stk. 1, nr. 4, og § 11 a, stk. 2, også finder anvendelse, når Udbetaling Danmark skal indhente oplysninger i sager, hvor der træffes afgørelse om tilbagebetaling af ydelser på Udbetaling Danmarks område. Det vil sikre, at kommunen og Udbetaling Danmark uden samtykke fra borgeren, kan *indhente* de nødvendige oplysninger fra hinanden til brug for tilbagebetalingssager.

§ 11 a, jf. § 11 c, stk. 1, nr. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område giver imidlertid kun mulighed for at fravige kravet om samtykke i sager, hvor der allerede er truffet beslutning om at påbegynde en sag om tilbagebetaling, men ikke i sager, hvor myndigheden *overvejer* at påbegynde en tilbagebetalingssag. § 11 a, jf. § 11 c, stk. 1, nr. 4, regulerer heller ikke kommunens eller Udbetaling Danmarks muligheder for at videregive følsomme personoplysninger på eget initiativ uden samtykke fra borgeren, for eksempel, hvis Udbetaling Danmark vil anmode kommunen om at overtage sagsoplysningen af sager inden for Udbetaling Danmarks sagsområde.

Videregivelse af oplysninger på eget initiativ om rent private forhold, der er omfattet af persondatalovens § 7 og § 8 fra Udbetaling Danmark til kommunen, der har betydning for den anden myndigheds afgørelser, skal ske efter persondatalovens § 8, stk. 3. Videregivelse af oplysninger på eget initiativ om rent private forhold *fra kommunen* til Udbetaling Danmark vil ligeledes ske efter persondatalovens § 8, stk. 3, hvis oplysningen videregives fra en forvaltning i kommunen, der udfører opgaver på det sociale område, og efter persondatalovens § 8, stk. 2, hvis oplysningen videregives fra en anden fagforvaltning. Videregivelse af oplysninger uden samtykke fra borgeren efter persondatalovens § 8, stk. 3, forudsætter en konkret vurdering af, om oplysningen kan videregives.

Det vurderes at være nødvendigt, at kommunikationen mellem kommunen og Udbetaling Danmark efter de foreslåede bestemmelser om samarbejde mellem de to myndigheder *altid* kan ske uden samtykke fra borgeren, da borgeren ikke kan forventes at ville give samtykke til, at kommunen og Udbetaling Danmark samarbejder om at indhente oplysninger, der vil blive anvendt i afgørelser, der kan være til ugunst for borgeren.

Det vurderes således at være nødvendigt, at kommunen og Udbetaling Danmark kan fravige kravet om samtykke i § 11 a, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, ved indhentning af oplysninger i sager, hvor der endnu ikke er påbegyndt en tilbagebetalingssag.

Det vurderes ligeledes at være nødvendigt, at den foreslåede pligt til at videregive oplysninger, der har betydning for den anden myndigheds vurdering af, om der skal påbegyndes en tilbagebetalingssag samt den øvrige korrespondance i forbindelse med samarbejde om kontrol og tilbagebetalingssager *altid* kan ske uden samtykke fra borgeren, og at der kan udveksles oplysninger uden samtykke om både personer, der søger om eller får hjælp og personer, der har fået hjælp. Herudover vurderes det at være hensigtsmæssigt, at der vil kunne udveksles oplysninger uden samtykke om en eventuel ægtefælle eller samlever samt om husstandsmedlemmer, hvis det har betydning for vurderingen af, om der skal påbegyndes en tilbagebetalingssag eller til brug for en tilbagebetalingssag, der allerede er påbegyndt.

Det vurderes at være uhensigtsmæssigt, hvis kommunen og Udbetaling Danmark i hver enkelt situation i forbindelse med det fremtidige samarbejde om kontrol og tilbagebetalingssager skal vurdere, om betingelsen for at videregive relevante oplysninger er i overensstemmelse med persondatalovens § 8, stk. 3. Det vurderes at være uhensigtsmæssigt, at videregivelsen skal ske efter en konkret afvejning af modstående interesser (værdispringsreglen), da der vil være en risiko for en uensartet praksis for udveksling af oplysninger i kommunerne.

Herudover er det en væsentlig hindring for det fremtidige samarbejde, at § 8, stk. 3, ikke indeholder en hjemmel til at udveksle oplysninger i forbindelse med, at en myndighed kan overlade en myndighedsopgave til en anden myndighed, for eksempel i de situationer hvor Udbetaling Danmark vurderer, at kommunen skal overtage oplysningen af en sag på Udbetaling Danmarks sagsområde. Udbetaling Danmarks videregivelse af oplysninger i forbindelse med en anmodning om at oplyse en sag på Udbetaling Danmarks vegne, bør således kunne ske uden samtykke fra borgeren og uden en konkret afvejning af, om oplysningen kan videregives (værdispringsreglen). Den manglende hjemmel i persondatalovens § 8, stk. 3, til at udveksle oplysninger uden samtykke fra borgeren som led i et sagsforløb, hvor den modtagende myndighed ved en mere traditionel opgavetilrettelæggelse selv ville have varetaget alle dele af forløbet, er tidligere blevet omtalt i forslag til lov om kommunale borgerservicecentre, L 72 fremsat den 24. februar 2005, hvor der også blev foreslået - og efterfølgende vedtaget - en fravigelse af § 8, stk. 3 i persondataloven, der muliggør udveksling af oplysninger i forbindelse med denne type myndighedsoverdragelse.

Det er derfor nødvendigt at indføre et klart og utvetydigt hjemmelsgrundlag, der giver mulighed for, at kommunen og Udbetaling Danmark altid kan udveksle oplysninger uden samtykke fra borgeren til brug for det fremtidige samarbejde om misbrug af ydelser. Det vil i den forbindelse være hensigtsmæssigt at præcisere, at adgangen til at indhente oplysninger uden samtykke omfatter både den, der modtager hjælp, samt dennes eventuelle ægtefælle eller samlever og andre husstandsmedlemmer.

En ændring af reglerne vil indebære en yderligere fravigelse af samtykkekravet i § 11 a i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, i de tilfælde, hvor der endnu ikke er påbegyndt en tilbagebetalingssag og af persondatalovens § 8, stk. 3, i de tilfælde, hvor kommunen eller Udbetaling Danmark videregiver følsomme personoplysningerne til hinanden på eget initiativ.

Herudover vil der være tale om en udvidelse i forhold til den kreds, der kan indhentes oplysninger om efter § 11 c, stk. 1, nr. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, da der også vil kunne indhentes oplysninger om ægtefællen, samleveren og andre husstandsmedlemmer, uden at der skal foretages en vurdering af om betingelserne i § 8, stk. 3, er opfyldt.

For at sikre, at kommunen og Udbetaling Danmark kun videregiver oplysninger til hinanden, hvis de er nødvendige for den modtagende myndigheds sagsbehandling, foreslås det, at kommunen og Udbetaling Danmark uden samtykke fra borgere får adgang til oplysninger om, hvilke ydelser og økonomiske tilskud borgeren modtager fra den anden myndighed samt størrelsen på ydelsen. Dette vil ligeledes i det omfang, der videregives oplysninger om rent private forhold, være en fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3.

Hvis kommunen og Udbetaling Danmark ved samarbejdet om tilbagebetalingssager får en konkret mistanke om et strafbart forhold og ikke længere blot har en formodning om, at en borger har

modtaget en ydelse med urette og mod bedre vidende, skal sagen overdrages til politiet efter et konkret skøn.

2.8.2. Aktindsigt i korrespondance om sager om kontrol

2.8.2.1. Gældende ret

Interne arbejdsdokumenter, for eksempel journalnotater, er som udgangspunkt undtaget fra aktindsigt efter forvaltningslovens § 12, stk. 1, og offentlighedslovens § 7.

Oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, der er af væsentlig betydning for en sags afgørelse, som kun fremgår af de interne arbejdsdokumenter, er dog undergivet aktindsigt, jf. forvaltningslovens § 12, stk. 2, og offentlighedslovens § 11, stk. 1. Efter forvaltningslovens § 13 og offentlighedslovens § 8 omfatter retten til aktindsigt - uanset forvaltningslovens § 12 og offentlighedslovens § 7 - interne arbejdsdokumenter, som foreligger i endelig form, når dokumenterne alene gengiver indholdet af myndighedens endelige beslutning vedrørende en sags afgørelse, når dokumenterne alene indeholder oplysninger, som myndigheden har pligt til at tage notat om efter offentlighedslovens § 6, eller når dokumenterne er selvstændige dokumenter, der er udarbejdet af en myndighed for at tilvejebringe bevismæssig eller anden tilsvarende klarhed med hensyn til en sags faktiske omstændigheder. Efter offentlighedsloven omfatter retten til aktindsigt desuden interne arbejdsdokumenter, når de indeholder generelle retningslinjer for behandlingen af bestemte sagstyper.

Efter persondatalovens § 32, stk. 2, kan oplysninger, der behandles for den offentlige forvaltning som led i administrativ sagsbehandling, undtages fra retten til indsigt i samme omfang som efter reglerne i offentlighedslovens §§ 2, 7, 11 og 14.

2.8.2.2. Overvejelser og lovforslagets indhold

Udbetaling Danmark og kommunerne vil i forbindelse med forslaget til det fremtidige samarbejde om kontrol og tilbagebetalingssager, jf. afsnit 2.8.1.2. og afsnit 2.10.2. nedenfor have behov for at udarbejde interne arbejdsdokumenter, som der er et sagligt behov for at udveksle.

Det vurderes at være en uhensigtsmæssig barriere, hvis de borgere, der indhentes oplysninger om, vil kunne få aktindsigt i interne dokumenter, som de ikke har adgang til i dag, når kommunen undersøger en sag om tilbagebetaling. Forslaget om, at sagerne skal koordineres tæt mellem Udbetaling Danmark og kommunerne og forslaget om, at Udbetaling Danmark vil kunne overlade det til kommunen at oplyse sager på Udbetaling Danmarks sagsområde, vil ikke kunne fungere, hvis borgeren kan søge om aktindsigt eller indsigt i dokumenterne, som indgår i sagerne, mens de er ved at blive behandlet, da borgeren i så fald vil kunne vildlede myndighederne.

Det foreslås derfor, at arbejdsdokumenter, der er interne i henhold til forvaltningsloven og offentlighedsloven, ikke som følge af udvekslingen mister deres interne karakter, når udveksling af oplysninger er nødvendige for, at kommunerne og Udbetaling Danmarks kan samarbejde om kontrol og tilbagebetalingssager. Der findes en lignende bestemmelse i lov om kommunale borgercentre, hvorefter der ikke er aktindsigt i interne arbejdsdokumenter, der udveksles mellem et borgerservicecenter og en fagforvaltning eller myndighed, som borgerservicecentret varetager opgaver for.

2.9. Vurdering af forslagets proportionalitet og placering af dataansvaret

2.9.1. Vurdering af forslagets saglighed og proportionalitet

Det er blevet vurderet, om forslagene i afsnit 2.7.2. og 2.8.1.2. samlet vil være i overensstemmelse med persondatalovens direktivbestemte krav om saglighed og proportionalitet. Inden denne vurdering foretages, opsummeres forslagene om at fravige persondatalovens § 8, stk. 3, der vil medvirke til at sikre, at den fremtidige administration af lovgivning på det sociale område sker på en effektiv og ensartet måde mellem alle kommuner og Udbetaling Danmark:

- Kommunen skal videregive oplysninger til Udbetaling Danmark om borgere, hvis oplysningerne er nødvendige for Udbetaling Danmarks efterreguleringer, omberegning, fradrag, modregning og anden opfølgning af sager på Udbetaling Danmarks myndhedsområde. Tilsvarende skal Udbetaling Danmark videregive oplysninger til kommunen, hvis oplysningerne er nødvendige for kommunens efterreguleringer, omberegninger og anden opfølgning af sager. Herudover skal kommunen videregive oplysninger, hvis de er nødvendige forud for Udbetaling Danmarks første udbetaling af en børne- og ungeydelse. For at kunne vurdere, om det er nødvendigt at videregive en oplysning, skal kommunen og Udbetaling Danmark uden samtykke fra borgeren have adgang til oplysninger om, hvilke ydelser og økonomiske tilskud borgeren modtager fra den anden myndighed samt størrelsen på ydelsen.
- Udbetaling Danmark skal i forbindelse med *videresendelse af oplysninger til kommunen fra en borger med særlige behov*, der vurderes at have behov for bistand efter forslaget til § 4, stk. 3, kunne viderevende oplysninger uden samtykke fra borgeren.
- Udbetaling Danmark og kommunerne skal kunne udveksle relevante og nødvendige oplysninger i forbindelse med forslaget til det fremtidige *samarbejde om at oplyse sager om tilbagebetaling af ydelser og tilskud, der er modtaget med urette og mod bedre vidende af borgeren* i de tilfælde, hvor de gældende regler i § 11 a, jf. § 11 c, stk.1 nr. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område ikke er tilstrækkelige. Oplysningerne kan kun videregives, hvis de kan have betydning for den modtagende myndigheds kontrol af, om der kan være sket misbrug med udbetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud. Det foreslås, at der kan udveksles oplysninger uden samtykke fra borgeren, dennes ægtefæller eller samlever og eventuelle husstandsstandsmedlemmer, når Udbetaling Danmark og kommunen skal bruge oplysningerne til at vurdere, om der skal påbegyndes en sag om tilbagebetaling af en ydelse, der kan være modtaget med urette og mod bedre vidende eller til brug for allerede påbegyndte sager af denne type. For at kunne vurdere, om det er nødvendigt at videregive en oplysning, skal kommunen og Udbetaling Danmark have adgang til oplysninger om, hvilke ydelser og økonomiske tilskud borgeren modtager fra den anden myndighed samt størrelsen på ydelsen uden samtykke fra borgeren.

Efter persondatalovens § 5, stk. 2, må oplysninger kun indsamles til udtrykkeligt angivne og saglige formål, og senere behandling af oplysningerne må ikke være i strid med disse formål (finalité-princippet).

Det vurderes, at de foreslåede hjemler opfylder kravet om saglighed. Udveksling af oplysninger mellem Udbetaling Danmark og kommunerne vil efter de foreslåede bestemmelser alene kunne finde sted i det omfang, det er helt nødvendigt på grund af kriterierne i den sociale lovgivning og ydelseslovgivningen, der forudsætter, at kommunen eller Udbetaling Danmark har belyst, om betingelserne for at modtage hjælpen er til stede ved at indhente og dokumentere en række forhold om borgeren. Oplysninger, der er indhentet, vil ligeledes alene blive genanvendt til administration af Udbetaling Danmarks myndighedsområde og dermed til forenelige formål.

Efter persondatalovens § 5, stk. 3, skal de oplysninger, som behandles, være relevante og tilstrækkelige og må ikke omfatte mere, end hvad der kræves til opfyldelse af de formål, hvortil oplysningerne indsamles, og de formål, hvortil oplysningerne senere behandles. Der gælder således et princip om proportionalitet.

Det vurderes ligeledes, at lovforslagets bestemmelser om udveksling af oplysninger mellem kommuner og Udbetaling Danmark samlet set er proportionale, idet der gør sig helt særlige forhold gældende ved etableringen af Udbetaling Danmark.

Med de foreslåede bestemmelser vil der kunne ske den nødvendige udveksling af oplysninger uden samtykke fra borgeren til brug for opfølgning på sager i samme omfang som i dag, hvor myndighedsansvaret i forhold til de berørte ydelsesområder er samlet i kommunen sammen med den øvrige sociale lovgivning. Lovforslaget sikrer herudover, at der kan ske den fornødne indsats mod og samarbejde om sager om tilbagebetaling af ydelser, som borgeren kan have modtaget med urette og mod bedre vidende.

Borgeren vil forud for ansøgningen blive oplyst om, at kommunen og Udbetaling Danmark kan udveksle oplysninger uden samtykke i visse situationer, jf. forslaget i § 5 til, at Udbetaling Danmark bliver omfattet af § 12 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

De opgaver, som kommunerne fortsat skal varetage på det sociale område i kommunerne, vil også fremover være meget tæt forbundet med de ydelser, der administreres af Udbetaling Danmark. Administrationen i forhold til flere af lovene vil for eksempel blive delt mellem kommunen og Udbetaling Danmark, således at Udbetaling Danmark og kommunerne har opgaver efter forskellige bestemmelser i den samme lov, for eksempel lov om social pension og lov om boligstøtte. Det vil derfor få særligt store uheldige konsekvenser, hvis mulighederne for udveksling af oplysninger mellem kommunerne og Udbetaling Danmark bliver for restriktive alene som følge af en ny organisering af administrationen af ydelserne. Der er taget lignende hensyn ved oprettelsen af borgerservicecentre, hvor borgerservicecentre efter særlige bestemmelser i lov om kommunale borgerservicecentre kan udveksle oplysninger, med den fagforvaltning eller den myndighed, som de varetager opgaver for og for andre myndigheder, som borgerservicecenteret udfører opgaver for.

Selv om Udbetaling Danmark etableres som en selvstændig myndighed, er der forsat både ledelsesmæssige og økonomiske interesser mellem Udbetaling Danmark og kommunerne. Udbetaling Danmark forvalter ikke egne midler, men administrerer en række stats- og kommunalt finansierede ydelser, for eksempel boligsikring, boligydelse og social pension. Herudover har kommunerne indflydelse på Udbetaling Danmarks administration af reglerne, idet seks ud af bestyrelsens ni medlemmer - herunder formanden - udpeges efter indstilling fra KL. Disse særlige forhold begrundes også det hensigtsmæssige i at fravige betingelserne for ud-

veksling af oplysninger i persondatalovens § 8, stk. 3. Den særlige organisering giver desuden både Udbetaling Danmark, kommunerne og borgeren en berettiget forventning om, at kommunen og Udbetaling Danmark vil kunne udveksle oplysninger efter mere lempelige betingelser, end der kan ske mellem kommunen og andre myndigheder.

Det primære formål med etableringen af Udbetaling Danmark er at frigøre ressourcer gennem stordriftsfordele, der blandt andet skal tilfalde kommunerne, som vil kunne anvende midlerne til anden borgerrettet service. Dette formål bør ikke hindres af unødigt skærpede krav til betingelserne for udveksling af oplysninger mellem Udbetaling Danmark og kommunerne, der vil medføre øgede administrative omkostninger. Øgede retssikkerhedsmæssige krav ved udveksling af oplysninger mellem Udbetaling Danmark og kommunen vil medføre, at de forventede økonomiske fordele ved omlægningen ikke kan blive fuldt ud indfriet. Det skal bemærkes at både kommunerne og Udbetaling Danmark ved udveksling af oplysninger med andre myndigheder og private skal følge de almindelige regler, der gælder for udveksling af oplysninger.

Persondatalovens § 8, stk. 3, tager udgangspunkt i en organisatorisk afgræsning af det sociale område, og er ikke blevet justeret i takt med udviklingen i den organisatoriske tilrettelæggelse af opgaveløsningen i den offentlige forvaltning. Det findes derfor hensigtsmæssigt at fravige bestemmelsen, hvor bestemmelsen unødigt vanskeliggør samarbejdet mellem nye myndigheder, der varetager opgave på det sociale område.

Persondatalovens § 8, stk. 3, er ikke en direktivbestemt bestemmelse, men følger en folketingsbeslutning om, at der for sociale myndigheders vedkommende bør gælde skærpede krav, når de videregiver oplysninger. Persondatalovens § 8, stk. 3, kan således fraviges, uden at det er strid med direktivet, hvis der er vægtige grunde til det.

Fravigelsen af persondatalovens § 8, stk. 3, vil samlet set i forhold til de oplysninger, der vil skulle udveksles mellem Udbetaling Danmark og kommunerne, gælde for et mindre antal oplysninger, da Udbetaling Danmark primært vil skulle varetage opgaver i forhold til ydelser, der hovedsagelig er baseret på objektive forhold. Der vil således overvejende blive udvekslet personoplysninger mellem kommuner og Udbetaling Danmark af ikke følsom karakter, som dermed ikke er omfattet af persondatalovens § 8, stk. 3.

De it-systemer, der i dag anvendes til at administrere reglerne, har indbygget en række servicefunktioner, der sikrer, at den enkelte medarbejder kan blive opmærksom på forhold, der har betydning for retten til den enkelte ydelse. I flere tilfælde kan sagsbehandleren således få besked om konkrete hændelser i en sag, der medfører, at sagsbehandleren følger op på sagen og eventuelt får ændret afgørelsen, hvis det er nødvendigt. Disse funktioner bør kunne videreføres uændret og forudsætter en ændring af reglerne som foreslået. Alternativt skal medarbejdere i kommunen og Udbetaling Danmark i hver sag foretage en konkret vurdering af, om beskeden må videregives og videregive oplysningen telefonisk eller pr. mail. Dette er både administrativt tungt og et tilbageskridt i forhold til den nuværende it-understøttelse af området. Kommunerne og Udbetaling Danmark vil få dataansvaret for hver deres sagsområde, og de eksisterende og fremtidige digitale adgange til data bliver tilrettet i overensstemmelse hermed. Der henvises i øvrigt til afsnit 2.9.2. om dataansvar og datasikkerhed.

Det er væsentligt af hensyn til en hurtig og ensartet administration på det sociale område, herunder af de forsørgelsesydelse, der overflyttes til Udbetaling Danmark, at der er klarhed over reglerne. Af hensyn til borgernes retssikkerhed må der ikke opstå situationer, hvor administrationen er uens, fordi Udbetaling Danmark, den enkelte kommune eller den enkelte sagsbehandler i en af de to myndigheder er i tvivl om, hvorvidt videregivelse af en oplysning ligger inden for persondatalovens rammer.

Der er blevet overvejet en generel samtykkemodel, hvorefter alle borgere, der modtager sociale ydelser, skal give et generelt samtykke til, at Udbetaling Danmark og kommunerne, efter at der er truffet afgørelse i sagen, efterfølgende kan videregive oplysninger til hinanden uden samtykke, når det er relevant for den modtagende myndigheds sagsbehandling. Det er dog vurderingen, at dette ikke er hensigtsmæssigt, fordi borgeren ikke forventes at ville give samtykke til udveksling af oplysninger i de tilfælde, hvor borgeren vil miste en ydelse. Det vil kunne medføre, at en borger enten får udbetalt for meget eller modtager forkert hjælp efter den sociale lovgivning.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at de foreslåede regler er såvel proportionale og den mest hensigtsmæssige og fremtidssikre løsning.

2.9.2. Dataansvarlig, dataejer og databehandler

Ved vedtagelsen af etableringsloven blev der blandt andet taget stilling til, hvem der vil være dataansvarlig og dataejer i forhold til Udbetaling Danmarks sager. Der er ikke i dette lovforslag foretaget ændringer.

Det blev således vedtaget, at Udbetaling Danmark er dataansvarlig og dataejer i forhold til persondatalovens regler i forhold til de sager, jf. § 2, der skal varetages af myndigheden. Der henvises nærmere til forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelige førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte og forskellige andre love (Fordeling af myndighedsansvar mellem kommuner og Udbetaling Danmark), der fastlægger, hvilke opgaver, henholdsvis Udbetaling Danmark og kommunen skal have myndighedsansvaret for på de enkelte lovgivningsområder. Det skal i den forbindelse bemærkes, at kommunerne og Udbetaling Danmark ikke har adgang til at redigere i de data og datasystemer, der understøtter behandlingen sager på den anden myndigheds område, og kun i yderst begrænset omfang vil have umiddelbar adgang til at se oplysninger, som den anden myndighed har indhentet. Dataansvaret vil altid påhvile den myndighed, der er myndighedsansvarlig på området. I tilfælde, hvor kommunen efter lovforslaget skal videregive en oplysning til Udbetaling Danmark, eller Udbetaling Danmark skal videregive en oplysning til kommunen, vil det være den modtagende myndighed, der skal bruge oplysningen til myndighedsudøvelse, der har pligt til at iagttage persondatalovens regler om oplysningspligt i persondatalovens kapitel 8.

Med dette lovforslag foreslås det, at kommunen på vegne af Udbetaling Danmark kan forestå hele eller dele af sagsoplysningen i sager om tilbagebetaling vedrørende borgere, der modtager ydelser fra Udbetaling Danmark.

Det vurderes at være hensigtsmæssigt, at kommunen i disse sager er dataansvarlig, mens kommunen oplyser sagen for Udbetaling Danmark. Når kommunen har oplyst sagen og oversender oplysninger til Udbetaling Danmark, overgår ansvaret til Udbetaling Danmark. Udbeta-

ling Danmark vil herefter være dataansvarlig for de oplysninger, der indgår i borgerens sag, og for oplysninger som kan være tilgået sagen, inden anmodningen om bistand blev sendt til kommunen. Hvis en borger henvender sig til Udbetaling Danmark eller kommunen og ønsker at gøre brug af sine rettigheder om for eksempel indsigt i registrerede oplysninger efter persondataloven, skal den myndighed, som borgeren henvender sig til, være opmærksom på, hvem der er dataansvarlig, og hvis det er relevant sende anmodningen videre til den anden myndighed.

Arbejdsmarkedets Tillægspension vil i praksis varetage den daglige administration som databehandler for Udbetaling Danmark. Der vil ikke være situationer, hvor kommunerne skal være databehandler for Udbetaling Danmark eller Arbejdsmarkedets Tillægspension, idet det altid vil være den myndighedsansvarlige, jf. myndighedsfordelingen i de enkelte ydelseslove, jf. § 2, der efter persondataloven skal betragtes som dataansvarlig efter persondataloven.

Behandlingen af personoplysninger inden for Udbetaling Danmarks myndighedsområde vil blive tilrettelagt i overensstemmelse med persondatalovens §§ 5 og 41, stk. 3, samt principperne i sikkerhedsbekendtgørelsen (Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 528 af 15. juni 2000, som ændret ved bekendtgørelse nr. 201 af 22. marts 2001, om sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af personoplysninger, som behandles for den offentlige forvaltning). Der sikres herved samme sikkerhedsniveau som ved den nuværende kommunale sagsbehandling. Der henvises i den forbindelse også til anbefalingerne i vejledningen om datasikkerhed i borgerservicecentre fra 2006, som vil danne grundlag for Udbetaling Danmarks videre arbejde med it-sikkerhed.

Ifølge persondatalovens § 5, stk. 1, skal personoplysninger behandles i overensstemmelse med god databehandlingsskik. Heri ligger, at behandlingen skal være rimelig og lovlig. Af § 5, stk. 2, følger, at indsamling af oplysninger skal ske til udtrykkeligt angivne og saglige formål, og at senere behandling ikke må være uforenelig med disse formål (finalité-princippet).

Af persondatalovens § 41, stk. 3, følger, at den dataansvarlige (Udbetaling Danmark) skal træffe de fornødne tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger mod, at oplysninger hændeligt eller ulovligt tilintetgøres, fortabes eller forringes, samt mod, at de kommer til uvedkommendes kendskab, misbruges eller i øvrigt behandles i strid med loven.

I sikkerhedsbekendtgørelsens § 11 er dette udmøntet således, at kun de personer, som autoriseres hertil, må have adgang til de personoplysninger, der behandles, og kun personer, der er beskæftiget med de formål, hvortil personoplysningerne behandles, må autoriseres. Det betyder, at medarbejdere i Arbejdsmarkedets Tillægspension, der på vegne af Udbetaling Danmark er beskæftiget med opgaver inden for de enkelte lovområder, jf. lovforslagets § 2, kun vil få adgang til de personoplysninger, der er nødvendige for at varetage opgaverne inden for de opgaver, den enkelte medarbejder skal varetage.

Ansatte i Arbejdsmarkedets Tillægspension, der skal administrere sager for Udbetaling Danmark, vil typisk ikke udføre andre opgaver, som Arbejdsmarkedets Tillægspension varetager, herunder Feriekonto eller Arbejdsgivernes Elevrefusion. Udfører en medarbejder opgaver for både Arbejdsmarkedets Tillægspensions øvrige ordninger og Udbetaling Danmark, skal Arbejdsmarkedets Tillægspension være særlig opmærksom på sikkerhedsbekendtgørelsen og sikkerhedsvejledningens beskrivelse af krav til datasikkerhed.

Udbetaling Danmark skal i forbindelse med sammenstilling og samkøring i kontroløjemed, jf. § 11 a, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område give de personer, der berøres af kontrolordningen, forudgående information om kontrolmuligheden efter § 12 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. forslaget til § 5. Dette kan for eksempel ske i forbindelse med, at borgeren udfylder sin elektroniske ansøgning om ydelsen. Der henvises til bemærkninger til § 5. For så vidt angår personer, der allerede modtager en ydelse, der fremover administreres og udbetales fra Udbetaling Danmark, forudsættes det, at de ved førstgivne lejlighed gøres bekendt med, at det fremover vil være Udbetaling Danmark, der varetager kontrollen.

Sammenstilling og samkøring af oplysninger i kontroløjemed vil herudover forudsætte, at behandlingen anmeldes til Datatilsynet, jf. persondatalovens §§ 43-44, samt at tilsynets udtalelse indhentes, forinden behandlingen iværksættes, jf. persondatalovens § 45, stk. 1, nr. 4.

2.10. Udbetaling Danmarks mulighed for samkøring af oplysninger om bopæls- og familieforhold

2.10.1. Gældende ret

Udbetaling Danmark får ansvaret for at beregne og udbetale en lang række offentlige ydelser, herunder ansvaret for at vurdere, om en ansøger eller ydelsesmodtager skal betragtes som enlig eller samlevende i forhold til retten til udbetaling af social pension og børnetilskud samt ansvaret for at vurdere, hvem der indgår som medlem af en husstand ved tilkendelse af og beregning af boligstøtte.

Udbetaling Danmark foreslås i forslaget til § 5, jf. afsnit 2.7.2., at få adgang til at kræve oplysninger om økonomiske forhold og ferieforhold om den, der ansøger om eller får hjælp, og dennes ægtefælle eller samlever, fra andre offentlige myndigheder samt fra arbejdsløshedskasser efter § 11 a, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Tilsvarende oplysninger kan Udbetaling Danmark indhente om andre husstandsmedlemmer. Oplysninger kan samkøres og sammenstilles med data fra myndighedens egne, andre myndigheders og arbejdsløshedskassers it-systemer, når dette er nødvendigt for at kontrollere, om betingelserne for at yde hjælp er opfyldt, herunder med henblik på efterfølgende kontrol af, om der er sket fejl eller misbrug i forbindelse med ydelse af hjælp. Oplysningerne kan indhentes, selv om den person, som oplysningerne vedrører, ikke bor i den kommune, som indhenter oplysningerne. § 11 a, stk. 2, giver imidlertid ikke mulighed for, at Udbetaling Danmark kan samkøre registre med oplysninger om personer, der søger om eller modtager sociale ydelser med registre, der indeholder oplysninger om bopæls- og familieforhold vedrørende ansøgerens eller ydelsesmodtagerens ægtefælle, samlever, tidligere ægtefælle, tidligere husstandsmedlemmer samt personer, der har eller tidligere har haft forældremyndighed over ansøgerens eller ydelsesmodtageres barn med henblik på kontrol af, om der kan være grundlag for at foretage nærmere undersøgelser af, om ansøgeren eller modtageren af den sociale ydelse er reelt enlig.

Efter Datatilsynets praksis, som bygger på en tilkendegivelse fra Retsudvalgets flertal i betænkning over lovforslag nr. L 50 af 16. januar 1991 om ændring af lov om offentlige myndigheders registre (registerloven), er det bl.a. en forudsætning, at myndighederne har et klart og utvetydigt retsgrundlag at arbejde på. Det er endvidere en forudsætning, at myndighederne kun lader kontrolordningen tage sigte på fremtidige forhold, medmindre særlige forhold gør sig gældende. Det

vil sige, at der kun kan samkøres oplysninger vedrørende borgere, der modtager social pension, boligstøtte eller børnetilskud efter lovens ikrafttræden med oplysninger om bopæls- og familieforhold, der vedrører tiden efter lovens ikrafttræden.

Borgerne, som berøres af en kontrolordning, skal i almindelighed gøres opmærksom på myndighedernes adgang til at foretage samkøring i kontroløjemed, inden kontrollen iværksættes. Samkøring bør endvidere så vidt muligt kun finde sted, hvis de personer, der er omfattet af kontrollen, har fået meddelelse om kontrolordningen, inden de afgiver oplysninger til myndigheden. Efter Datatilsynets praksis skal de personer, der berøres af en kontrol, have forudgående information om, at der foretages kontrol, for eksempel i form af registersamkøring og sammenstilling af registre og oplysninger, jf. persondatalovens § 5, stk. 1, om god databehandlingsskik. Herudover forudsætter samkøring i kontroløjemed efter persondatalovens kapitel 12, at kontrolordningen anmeldes til Datatilsynet.

2.10.2. Overvejelser og lovforslagets indhold

Det danske velfærdssamfund hviler på et solidarisk princip om pligt til at yde og ret til at få hjælp, når man har brug for det. Regeringen har derfor ikke tolerance over for socialt bedrageri, og vil derfor give myndighederne bedre muligheder for at opdage personer, der uberettiget og mod bedre vidende modtager sociale ydelser.

Regeringen foreslår derfor, at Udbetaling Danmark får bedre digitale muligheder for at blive opmærksom på, om en person modtager ydelser uberettiget og mod bedre vidende som enlig ved at få adgang til at samkøre registre.

Forslaget giver Udbetaling Danmark mulighed for at danne et nyt dataproduct gennem registersamkøringen. Udbetaling Danmark vil for eksempel få mulighed for at trække en liste over sager, hvor en person modtager social pension, børnetilskud eller boligstøtte som enlig, men hvor atypiske bopæl og familieforhold hos et tidligere husstandsmedlem eller tidligere ægtefælle indikerer, at vedkommende reelt bor sammen med ansøgeren eller ydelsesmodtageren, der dermed muligvis søger om ydelse på et uberettiget grundlag eller allerede modtager ydelsen med urette og mod bedre vidende.

Oplysningerne fra den nydannede liste kan indgå i vurderingen af, om en ansøger eller modtager af social pension vurderes at være enlig, som det er defineret i lovgivningen og fastsat i praksis efter lov om social pension eller lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. Herudover kan oplysningerne indgå i vurderingen af, om en ansøger eller modtager af børnetilskud, vurderes at være enlig ved ansøgning om eller modtagelse af ydelser til enlige efter lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag. Herudover skal oplysningerne indgå i vurderingen af, hvem der er medlem af en husstand, når en borger søger om eller modtager boligstøtte efter lov om individuel boligstøtte.

Oplysninger om borgerens bopæls- og familieforhold er for eksempel oplysninger fra CPR-registret om, hvem der har forældremyndigheden over et barn, og om en person bor sammen med tidligere svigerforældre, hvor mange personer borgeren bor sammen med, hvor stor boligen er og hvor længe vedkommende har boet der.

Oplysninger om bopæls- og familief forhold og om, at en person modtager folkepension, boligstøtte eller tilskud til dagsinstitutionsbetaling vil som udgangspunkt være ikke-følsomme personoplysninger efter persondatalovens § 6. Oplysninger om at en person modtager førtidspension er en personoplysning, om rent private forhold, der er omfattet af persondatalovens § 7. Der vil således primært være tale om registersamkøring af ikke-personfølsomme oplysninger.

Det foreslås, at oplysningerne, der fremkommer ved registersamkøringen, skal videregives til ansøgerens eller ydelsesmodtagerens kommune, hvis ansøgeren eller ydelsesmodtageren også modtager tilskud til betaling af udgifter til dagsinstitution. Dette vil sikre, at kommunen får mulighed for at vurdere, om personen er enig efter kriterierne i lov om dag-, fritids- og klubtilbud m.v. til børn og unge (dagtilbudsloven).

Det foreslås ligeledes, at oplysninger skal videregives til kommunen, hvis oplysningerne kan anvendes af kommunen til at vurdere, om der skal påbegyndelse af bopælssag efter lov om Det Centrale Personregister (cpr-sager).

Den foreslåede bestemmelse kan alene anvendes på fremtidige forhold, og ikke med hensyn til forhold og faktiske handlinger, der ligger forud for ordningens indførelse. De personer, der ansøger om boligstøtte, børnetilskud og boligstøtte, vil blive informeret om muligheden for samkøring eller sammenstillingen af oplysningerne i forbindelse med ansøgningen af ydelserne. Herudover vil persondatalovens bestemmelser om underretning m.v. i § 29 skulle iagttages i forhold til de ansøgere og modtagere af ydelser, der samkøres oplysninger om. Der vil kunne gøres undtagelse i forhold til underretningspligten for de personer, der får undersøgt deres bopæls- og familief forhold, da underretning af samtlige personer vurderes at være uforholdsmæssigt vanskelig, jf. persondatalovens § 29, stk. 3. Der henvises til de specielle bemærkninger til § 12.

2.11. Anke

2.11.1. Gældende regler

Reglerne om ankesystemet på det sociale område er fastsat i kapitel 7- 11 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. De sociale nævn og Ankestyrelsen er ankeinstanser i forhold til afgørelser efter den beskæftigelsesmæssige og sociale lovgivning i det omfang, det er fastsat ved lov.

Efter de gældende regler kan hovedparten af alle afgørelser på de områder, der foreslås varetaget af Udbetaling Danmark jf. lovforslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte og forskellige andre love (Fordeling af myndighedsansvar mellem kommuner og Udbetaling Danmark), påklages til det sociale nævn som første klageinstans. Afgørelse efter lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel kan dog påklages til beskæftigelsesankenævnet, ligesom spørgsmålet om, hvorvidt en forældremyndighedsindehaver er skattepligtig i lov om en børne- og ungeydelse kan påklages til Skatteankenævnet. Ankestyrelsen og Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg kan tage henholdsvis det sociale nævns og Beskæftigelsesankenævnets sager op til behandling, hvis Ankestyrelsen eller Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg skønner, at sagen er af generel eller principiel betydning.

Der er således i dag følgende sagsbehandlende instanser involveret i de sager, der fremover skal administreres af Udbetaling Danmark: 1) kommunerne, 2) det sociale nævn eller beskæftigelsesankenævnet og 3) Ankestyrelsen eller Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg.

Det sociale nævn og beskæftigelsesankenævnet koordinerer kommunernes afgørelser regionalt, mens Ankestyrelsens koordinerer kommunernes og det sociale nævns og beskæftigelsesankenævnens praksis på landsplan via de konkrete afgørelser i principielle sager, praksisundersøgelser m.v. Praksiskoordineringen på det sociale område hænger tæt sammen med organiseringen af den nuværende myndigheds- og klagestruktur på området, hvor der er mange instanser involveret, og har til formål at sikre ligebehandling af borgerne gennem en ensartet praksis i hele landet i kommunerne og de sociale nævn.

Efter lov om retssikkerhed og administration på det sociale område er det sociale nævn, beskæftigelsesankenævnene, Ankestyrelsen og Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg ikke bundet af parternes påstande og er uafhængig af instruktioner vedrørende afgørelsen af den enkelte sag. Begge instanser kan alene efterprøve retlige spørgsmål og kan således ikke efterprøve afvejningen af de skøn, der måtte ligge til grund for en afgørelse.

Inden en klage behandles, skal den myndighed, der har truffet afgørelse, vurdere om der er grundlag for at give klageren helt eller delvist medhold. Hvis myndigheden fastholder afgørelsen bliver klagen sendt videre til klageinstansen.

Klage til det sociale nævn og Ankestyrelsen skal ske inden 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Ankeinstansen kan dog se bort fra, at fristen ikke er overholdt, hvis der er en særlig grund til det. Afgørelser om at se bort fra klagefrister og afgørelser om klagefristernes beregning kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Herudover indeholder lov om retssikkerhed og administration på det sociale område en række andre bestemmelser om klageregler m.v.

Det sociale nævn og Ankestyrelsen kan ikke behandle klager over sagsbehandlingstiden eller over personalets optræden.

2.11.2. Overvejelser og lovforslagets indhold

På en række lovgivningsområder kan afgørelser indbringes for Ankestyrelsen som første og eneste administrative klageinstans. Der er tale om afgørelser, som afgøres af statslige myndigheder, for eksempel Pensionsstyrelsens sager om social pension og Arbejdsskadestyrelsens sager efter lov om arbejdsskadesikring, hvor afgørelsen træffes af en enkelt myndighed og praksiskoordinering er derfor ikke nødvendig. Herudover træffer Ankestyrelsen afgørelser som første instans, hvor der er behov for en særlig høj grad af retssikkerhed, for eksempel sager om tvangsfjernelser af børn eller sager om magtanvendelse over for børn efter serviceloven.

Da der ikke vil være behov for praksiskoordinering af afgørelser af de sager, som Udbetaling Danmark skal træffe, foreslås det, at afgørelser, som Udbetaling Danmark træffer, skal påklages til Ankestyrelsen som første og eneste klageinstans. Ligebehandling af sagerne i Udbetaling Danmark vil blive sikret gennem intern kontrol og klageadgangen.

Det foreslås herudover, at de øvrige regler om klagebehandling i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område også omfatter sager hos Udbetaling Danmark, der påklages til Ankestyrelsen, for eksempel reglerne om myndighedernes pligt til at genvurdere sager, klagefrister, ankeinstansernes uafhængighed m.v. I det omfang der efter gældende regler er fastsat særregler for klageadgangen videreføres disse. For eksempel vil afgørelser om, hvorvidt en forældremyndighedsindehaver er skattepligtig efter lov om en børne- og ungeydelse fortsat kun kunne påklages til skatteankenævnet, ligesom afgørelser efter § 16 i lov om friplejeboliger fortsat ikke vil kunne påklages.

Da der fortsat vil være brug for praksiskoordinering af de sager, som kommunerne skal afgøre efter den lovgivning, der forbliver i kommunerne på de lovgivningsområder, der er omfattet af lovforslagets § 2, foreslås der ikke justeringer i klageadgangen for så vidt angår kommunernes afgørelser. Kommunernes afgørelser efter lovgivningsområder, der er omfattet af lovforslagets § 2, efter de nævnte love, vil derfor fortsat kunne påklages til nævnene som første klageinstans og tages op af Ankestyrelsen i det omfang de har principiel eller generel betydning.

Udbetaling Danmarks afgørelser vil som andre afgørelser på det sociale område kunne indbringes for ombudsmanden og domstolene. Det kommunale tilsyn vil ikke få kompetence i forhold til afgørelser, der er truffet af Udbetaling Danmark. Der foreslås i stedet indført et særligt tilsyn med bestyrelsen for Udbetaling Danmark, jf. afsnit 2.13.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.4 om anke i L X lov om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte og forskellige andre love (Fordeling af myndighedsansvar mellem kommuner og Udbetaling Danmark m.v.), hvor betydningen af forslaget om klage over Udbetaling Danmarks afgørelser til Ankestyrelsen er gennemgået for de enkelte sagsområder.

2.12. Udbetaling Danmarks ledelse

Den gældende bestemmelse om Udbetaling Danmarks ledelse foreslås videreført uændret og overflyttet til denne lov fra lov nr. 1594 om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark af 22. december 2010.

2.13. Tilsyn med Udbetaling Danmarks bestyrelse

Det foreslås, at social- og integrationsministeren fører tilsyn med Udbetaling Danmarks bestyrelse. Da Udbetaling Danmark er oprettet som en selvejende institution med en ansvarlig bestyrelse, foreslås det, at tilsynet alene føres i forhold til, at bestyrelsen har ansvaret for at sikre, at Udbetaling Danmark administreres i overensstemmelse med loven.

Herved ligestilles bestyrelsen for Udbetaling Danmark med det ansvar og tilsyn, der efter praksis gælder for bestyrelserne for Arbejdsmarkedets Tillægspension og Lønmodtagernes Dyrtdsfond.

Social- og integrationsministeren skal ikke kontrollere eller monitorere selve driften i Udbetaling Danmark. Dette er bestyrelsens ansvar.

Bestyrelsen for Udbetaling Danmark har ansvaret for at sikre, at der i samarbejdsaftalen med Arbejdsmarkedets Tillægspension, der skal administrere Udbetaling Danmark, er tilstrækkelige

og betryggende aftaler, der medvirker til at sikre, at Udbetaling Danmark drives i overensstemmelse med såvel denne lov som den øvrige lovgivning.

Det foreslås, at social- og integrationsministeren udfører sit tilsyn på baggrund af en beretning som bestyrelsen for Udbetaling Danmark årligt udarbejder samt det indsendte godkendte og reviderede årsregnskab vedlagt revisionsprotokoller. Social- og integrationsministeren kan herudover generelt kræve adgang til alle oplysninger om Udbetaling Danmark. Herudover kan social- og integrationsministeren anmode bestyrelsen for Udbetaling Danmark om at udarbejde særlige redegørelser m.v. om konkrete eller generelle forhold.

Klager og lignende fra borgere, kommuner og andre myndigheder over for eksempel lange sagsbehandlingstider, sagsbehandlingens tilrettelæggelse m.v. skal rettes til direktøren for Udbetaling Danmark.

2.14. Udbetaling Danmarks årsregnskab og revision m.v.

Lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark indeholder en række bestemmelser om årsregnskab og revision, der foreslås udbygget og overflyttet til dette lovforslag.

Lovforslaget indeholder således de overordnede krav om udarbejdelse af regnskaber i Udbetaling Danmark og revision heraf, som sikrer betryggende indsigt og kontrol med Udbetaling Danmarks administration og finansielle stilling. De nærmere krav til regnskabet og revisionen heraf foreslås fastlagt ved henholdsvis en regnskabs- og en revisionsbekendtgørelse udstedt af social- og integrationsministeren.

Bestyrelsen for Udbetaling Danmark får ansvaret for at udarbejde et årligt regnskab samt en ledelsesberetning. Regnskaberne revideres af en statsautoriseret revisor. Regnskabet for Udbetaling Danmark skal revideres efter princippet om ”god offentlig revisionsskik”, og således at der foretages både finansiell revision som forvaltningsrevision i Udbetaling Danmark. Herved sikres der samme revisionsintensitet som kendes fra den kommunale og den statslige administration omkring udbetalingen af velfærdsydelser og tilskud til borgerne. Revisionen vil endvidere blive pålagt at afgive en række erklæringer i revisionsprotokollen til brug for social- og integrationsministerens tilsyn.

Når bestyrelsen har godkendt regnskabet, foreslås det at blive sendt til social- og integrationsministeren sammen med revisionsprotokollerne. Regnskab og revisionsprotokoller foreslås endvidere indsendt samtidig med bestyrelsens årlige beretning til social- og integrationsministeren, som blandt andet skal indeholde en gennemgang af bestyrelsens væsentlige beslutninger i løbet af året, herunder særligt oplysninger om beslutninger og forhold, der i væsentlig grad påvirker administrationen og Udbetaling Danmarks finansielle situation i både negativ og positiv retning.

2.15. Finansiering af bidrag til Udbetaling Danmark og udbetaling af ydelserne til borgerne, refusion af momsudgifter m.v.

Det fremgår af L 57, forslag til lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark, der blev fremsat den 11. november 2010 i punkt 1.3. om finansieringen af Udbetaling

Danmark, at der udover finansieringen af etableringsomkostningerne skal tages stilling til yderligere to finansieringsspørgsmål.

For det første, hvordan kommunerne skal betale for driften af Udbetaling Danmark og for det andet, hvordan den gældende finansiering mellem stat og kommuner af udgifterne til de velfærdsydelser, der skal udbetales via Udbetaling Danmark, skal tilrettelægges administrativt.

Med dette lovforslag fastsættes den endelige finansieringsmodel for Udbetaling Danmark i forhold til disse to finansieringsspørgsmål.

Den daværende regering og KL har i aftalen om kommunernes økonomi for 2011 aftalt, at kommunerne fremadrettet skal betale et administrationsbidrag til Udbetaling Danmark, for eksempel baseret på kommunale indbyggerantal. Da Udbetaling Danmark foreslås at overtage opgaver fra staten (udbetaling af børne- og ungeydelsen), foreslås det, at staten ligeledes skal betale et administrationsbidrag til Udbetaling Danmark for varetagelse af opgaver, der overføres fra staten.

I dag administreres udbetalingerne til borgerne af den enkelte kommune. Til dækning af kommunernes udbetalinger refunderer staten kommunernes udgifter efter de finansieringsbestemmelser, der er i de forskellige ydelseslove. På de fleste områder yder staten denne refusion forskudsvist til kommunen umiddelbart før der skal ske overførsel til borgeren.

Etableringen af Udbetaling Danmark indebærer, at det fremover er Udbetaling Danmark, der udbetaler ydelser og tilskud til borgerne på vegne af staten og kommunerne efter samme fordeling som i dag. For at forenkle administrationen på området foreslås det, at betalingsformidlingen fremover sker uden om kommunerne, således at Udbetaling Danmark får adgang til direkte betaling over statens konto via StatensKoncernBetalinger (SKB). I det omfang der er kommunal medfinansiering af ydelsen m.v. foreslås det, at Udbetaling Danmark får direkte adgang til at trække den kommunale betaling på den enkelte kommunes konto i Offentligt Betalingssystem (OBS). Kommunerne fritages hermed for at foretage udgiftsskøn på en række ydelsesområder samt for at anmelde kvartalsvise forskudsrefusioner til staten. For eksempel er folkepension, børnetilskud m.v., barselsdagpenge og forskudsvist udlagte børnebidrag alene statslige udgifter, og kommunerne skal efter dette forslag ikke længere anmelde forventede udgifter på disse områder. Tilsvarende vil der heller ikke være behov for, at kommunerne aflægger regnskab m.v. med forskudsvise refusioner på disse områder.

Kommunernes medfinansiering af førtidspension og boligstøtte vil efter forslaget betyde, at der er hjemmel til at der sker et træk fra kommunens konto i OBS.

Ved at give Udbetaling Danmark mulighed for at anvende SKB elimineres samtidig den kreditrisiko vedrørende ind- og udbetalingerne på 11-12 mia. kr. om måneden, som ellers vil være til stede, hvis ind- og udbetalingerne skulle ske via private banker.

Forslaget sikrer, at Udbetaling Danmark som ansvarlig myndighed får det samlede ansvar for udbetalinger, bogføring, kontroller, regnskab og revision.

Det foreslås herudover, at Social- og Integrationsministeriet får adgang til at yde Udbetaling Danmark økonomisk kompensation for udgifter til købsmoms, der er afholdt ved etableringen af Udbetaling Danmark og som vedrører administrationen af Udbetaling Danmark efter opstarten.

Herudover foreslås det, at social- og integrationsministeren får adgang til at fastsætte regler om, at Udbetaling Danmark har pligt til at sende statistiske oplysninger og andre opgørelser til social- og integrationsministeren.

Og endelig foreslås det, at bestyrelsen for Udbetaling Danmark kan beslutte, at Udbetaling Danmark - som det også efter gældende regler er muligt for kommuner, regioner og staten - får adgang til at pålægge et gebyr ved afsendelse af erindringsskrivelser til borgeren samt mulighed for at tillægge for sen betaling af ydelser et rentekrav. Adgangen til at fastsætte gebyr er betinget af en fælles beslutning i bestyrelsen. Det foreslås, at Udbetaling Danmark får mulighed for at fastsætte et enkelt gebyr til borgeren pr. krav, som maksimalt kan udgøre 250 kr. Anvendelse af gebyrreglen forudsætter, at borgeren uden omkostninger er blevet gjort opmærksom på det skyldige beløb i form af en påkravsskrivelse.

2.16. Udbetaling Danmarks muligheder for at optage lån

Efter gældende regler kan Udbetaling Danmark optage lån til etablering af Udbetaling Danmark i pengeinstitutter og staten til finansiering af etableringsomkostningerne. Det foreslås, at Udbetaling Danmark også kan optage lån til etableringsomkostningerne fra ”andre finansielle institutioner”.

Det foreslås herudover, at Udbetaling Danmarks bestyrelse med en række begrænsninger kan beslutte at optage lån i pengeinstitutter eller andre finansielle institutioner på maksimalt 75 millioner kr. Forslaget giver mulighed for, at Udbetaling Danmark via en kassekredit kan betale udgifter, der måtte opstå som følge af den almindelige budgetteringsusikkerhed og som følge af eventuelle uforudsete udgifter i løbet af budgetåret.

Derudover foreslås det, at bestyrelsen for Udbetaling Danmark får øget fleksibilitet i forhold til etablering og indfasning af sin virksomhed. Der gives således mulighed for at indfri lån, der er optaget efter gældende bestemmelser i etableringsloven til dækning af etableringsudgifter med et nyt lån på maksimalt 600 mio. kr. inklusive renter. Lånet skal efter forslaget være afviklet senest ved udgangen af 2017.

Der henvises til de specielle bemærkninger til § 31.

2.17. Ikrafttræden og overgangsbestemmelser

Dette lovforslag foreslås at træde i kraft den 1. oktober 2012. Lovens § 16 om låneadgang foreslås dog at træde i kraft allerede den 1. april 2012, da bestemmelsen også regulerer adgangen til at optage lån til etablering af Udbetaling Danmark.

Det foreslås, at overførslen af myndighedsansvaret fra kommunerne til Udbetaling Danmark sker successivt i perioden 1. oktober 2012 - 1. februar 2013. Nærværende lov vil regulere de forskellige sagsområder i takt med at myndighedsansvaret for områderne overgår til Udbetaling Danmark. Der henvises til afsnit 2.6. i de almindelige bemærkninger til L X, forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte og forskellige andre love (Fordeling af myndighedsansvar mellem kommuner og Udbetaling Danmark).

L X, forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet

almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte og forskellige andre love (Fordeling af myndighedsansvar mellem kommuner og Udbetaling Danmark), indeholder en række overgangsbestemmelser, der gælder i forbindelse med overgangen af sagsområder fra kommunerne til Udbetaling Danmark. Der henvises til de almindelige bemærkninger i afsnit 2.6. samt de specielle bemærkninger til §§ 25-26 i L X, forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte og forskellige andre love (Fordeling af myndighedsansvar mellem kommuner og Udbetaling Danmark).

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner

På baggrund af en business case udarbejdet af Finansministeriet blev der i juni 2010 indgået en aftale mellem regering og KL om at samle en række kommunale opgaver i Udbetaling Danmark.

Business casen viste, at den samlede kommunale bemanning i forhold til administrationen af folkepension, førtidspension, boligstøtte, barseldagpenge og børnebidrag udgjorde 2.006 årsværk eller cirka 3.500 personer. Business casen konkluderede, at der med en centralisering af administrationen på de berørte områder skulle flyttes 1.688 årsværk til centrene, og at der måtte forventes et bruttoeffektiviseringspotentiale svarende til 730 årsværk. Herefter ville beskæftigelsen i centrene fremadrettet skulle ligge på 958 årsværk, jf. nedenstående tabel 1. De resterende 315 årsværk fra 1.688 op til 2.006 årsværk skulle forblive i kommunerne og arbejde med forskellige socialfaglige afgørelser - herunder med helbredstillæg og beboerindskudslån - samt vejlede borgere, der henvender sig til kommunerne.

Med samlingen af store myndighedsopgaver i et lille antal enheder må det forventes, at kommunerne vil få andre opgaver med vejledning, hjælp til kommunikation med Udbetaling Danmark m.v. Disse opgaver skønnedes i business casen at kræve en bemanning på 175 årsværk eller knap 2 årsværk pr. kommune. Den endelige bemanning i kommunerne vil herefter i udgangspunktet skulle være ovennævnte godt 300 årsværk plus 175 årsværk til borgerbetjening m.v. Det blev herefter lagt til grund for aftalen, at kommunerne vil have behov for at fastholde omkring 500 årsværk til at håndtere opgaver som kommunerne fortsat skal varetage på de forskellige områder.

Den eksakte fordeling af årsværkene og det forventede potentiale for effektiviseringer blev i business casen (juni 2010) opgjort som vist i tabel 1.

Tabel 1. Skønnet årsværksforbrug og effektiviseringspotentiale i business casen

	Antal års-
Årsværk i dag	2.006
Fremadrettet i centrene	958
Fremadrettet i kommunerne	493
Nettoeffektiviseringspotentiale	555

Effektiviseringspotentialet forventedes at kunne nås gennem udvikling og standardisering af forskellige arbejdsgange på baggrund af 'best practice' på området samt digitaliseringer inden for

det eksisterende regelgrundlag. Effektiviseringspotentialer er fastlagt i forhold til at Udbetaling Danmark vil kunne nå et produktivitetniveau svarende til den tredje bedste kommune.

I aftalen mellem den daværende regering og KL det blev vurderet, at der måtte forventes 1.500 årsværk overført fra kommunerne til Udbetaling Danmark (958+555, jf. oversigten). Business casen baseredes i øvrigt på en gennemsnitlig årsværkspris på cirka 480.000 kr. og en effektivisering svarende til 555 årsværk i Udbetaling Danmark. Dette gav en effektiviseringseffekt på 266,4 mio. kr.

Aftalen blev herefter baseret på den forventning, at kommunernes omkostninger til Udbetaling Danmark ville falde med knap 300 mio. kr. i forhold til deres hidtidige udgifter.

Efterfølgende justeringer i business casen

Foranlediget af kommunernes ønske om at overføre familieområdet samlet, dvs. børnetilskud til enlige m.fl., forskudsvis udbetalte børnebidrag og børne-/ungeydelsen ("børnechecken"), blev der i december 2010 gennemført en ekstra undersøgelse af ressourceforbruget på familieområdet. Denne nye undersøgelse blev gennemført hos et repræsentativt udsnit af kommunerne, og undersøgelsen viste, at der på landsplan måtte forventes at være beskæftiget omkring 325 årsværk med sagsbehandling indenfor familieområdet. I den første analyse blev det skønnet, at 241 årsværk var beskæftiget med forskudsvis udbetaling af børnebidrag. Justeres der for det ændrede skøn, der er forbundet med at familieområdet foreslås overflyttet i sin helhed, fås herefter 2.090 årsværk, jf. tabel 2.

Tabel 2. Skønnet årsværksforbrug i kommunerne på de områder, der overføres til Udbetaling Danmark

	Antal årsværk
Grundlæggende business case	2.006
- heraf forskudsvis udbetaling af børnebidrag	-241
Ny kortlægning af det fulde familieydel- sesområde	325
Korrigeret case med hele familieydel- sesområdet 1)	2.090

1) Inkl. kontrol af misbrug af sociale ydelser i tværgående enheder på familieydel-
sesområdet som er skønnet til 62 årsværk, Deloitte 2011.

Med den seneste aftalte mellem KL og den daværende regering om kommunernes økonomi for 2012 er det aftalt, at indsatsen mod misbrug af sociale ydelser skal fastholdes. En ny samarbejdsmodel mellem kommunerne og Udbetaling Danmark skal sikre, at der i tæt samarbejde tilve-
jbringes oplysninger om, hvorvidt der snydes med sociale ydelser. Den nye samarbejdsmodel

tager hensyn til, at kommunerne fortsat skal kunne foretage kontrol af sociale sager, og at kommunerne fortsat kan udnytte kendskab til lokalområdet eller nærheden til borgeren, når en sag skal oplyses.

Den nye samarbejdsmodel indebærer en fortsat og betydelig indsats i kommunerne for at bekæmpe misbrug af sociale ydelser – og antallet af årsværk, som overføres til Udbetaling Danmark, blev efter aftalen reduceret med 50 årsværk.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

I. Business casen

Etableringen af Udbetaling Danmark forventes at medføre økonomiske og administrative lettelser for det offentlige. Der vil først og fremmest ske lettelser i kommunernes administration på området, idet dele af sagsbehandlingen overføres fra kommunerne til Udbetaling Danmark.

Det er i aftalen mellem KL og den daværende regering lagt til grund, at centrene starter op med omkring 1.500 årsværk, svarende til cirka 3 ud af 4 af de nuværende 2.006 årsværk i kommunerne.

Siden præsentationen af den oprindelige business case og indgåelsen af aftalen er der sket forskellige ændringer og præciseringer i grundlaget for Udbetaling Danmark. Dels foreslås hele familieområdet overflyttet, og dels fastholdes yderligere 50 årsværk i kommunerne til varetagelse af indsatsen mod misbrug af sociale ydelser. Styregruppen for Udbetaling Danmark har vurderet, at ændringerne ikke giver grundlag for at justere det oprindelige skøn over antal årsværk, der skal flyttes til Udbetaling Danmark eller i den forventede effektiviseringsgevinst. Det forventes således fortsat, at der med overførslen af opgaverne til Udbetaling Danmark kræves en bemanning svarende til 1.500 årsværk i centrene.

Endvidere har styregruppen truffet beslutning om, at de årlige omkostninger pr. årsværk kan forventes at udgøre 576.600 kr. I dette skøn er indregnet lønomkostninger inkl. pensionsbidrag på 405.800 kr. plus overhead og udgifter til egentlig ledelse. Overheadet omfatter omkostninger til bygninger, kompetenceudvikling, kontorhold, arbejdspladsindretning, øvrige personaleudgifter samt omkostninger til støttefunktioner. Skøn over størrelsen af overheadet er – med udgangspunkt i analyserne i forbindelse med samlingen af SKAT - skønnet til 170.800 kr., idet der dog er sket en forhøjelse på 41.900 kr. svarende til, at der må forventes 1 leder for hver 20 sagsbehandlere (5 pct.), jf. at casens 1.500 årsværk alene omfatter personer, der er beskæftiget med sagsbehandling.

Der kan ske justering af den samlede årsværkspris, når de faktiske lønomkostninger for de medarbejdere, der overflyttes fra kommunerne til Udbetaling Danmark kendes, hvis omkostningerne afviger fra 405.800 kr., som er lagt til grund. Alt er opgjort 2010-prisniveau.

Ovenstående er opgjort eksklusive kommunernes udgifter til købsmoms. Udbetaling Danmarks opkrævninger af administrationsbidrag uden medregning af momsen resulterer derfor i et økonomisk tab for Arbejdsmarkedets Tillægspension, hvis der ikke kompenseres på anden vis. Der er derfor i forslaget indarbejdet en bestemmelse, der giver Social- og Integrationsministeriet adgang til løbende at kompensere for udgiften til moms hos Udbetaling Danmark. Kompensationen sker

på grundlag af et revideret regnskab for de afholdte udgifter til moms og sker separat for henholdsvis kommunerne og statens andele af administrationsbidraget. Endvidere kompenseres for moms, der er betalt som led i afholdelsen af omkostninger til etableringen af Udbetaling Danmark.

Kompensationen for momsudgifterne er udgiftsneutral, da der er tale om moms, som ellers ville være afløftet over de eksisterende ordninger for momsrefusion.

Virkninger for kommunerne

Det skønnes, at kommunernes udgifter til sagsbehandling og ledelse for så vidt angår de årsværk, der overgår til Udbetaling Danmark udgør cirka 865 mio. kr. (2010-pl). Udgiften fremkommer som produktet af 1.500 årsværk og en gennemsnitlig omkostning på 576.600 kr. pr. årsværk, og er eksklusiv køb af it-ydelse hos blandt andet Kommunedata A/S.

Ovenstående effektiviseringspotentialer på omkring 500 årsværk indebærer et fald i kommunernes udgifter til administration på knap 300 mio. kr. årligt.

Det administrationsbidrag, som kommunerne skal betale, når Udbetaling Danmark er i fuld drift, er ikke endeligt fastlagt. Der kan ske justeringer, når de konkrete personaleflytninger, lønninger og eventuelle nyansættelser er kendte. Aktuelt forventes i udgangspunktet før effektiviseringer, at administrationsbidraget udgør de ovenfor nævnte 865 mio. kr.

Det følger af aftalen, at der ikke skal ske DUT-kompensation, da kommunerne får den fulde effektiviseringsgevinst.

Finansministeren vil i forlængelse af de årlige drøftelser med KL om kommunernes økonomi fremlægge et bloktilskudsaktstykke, hvori der søges om bemyndigelse til at kunne fravige § 14, stk. 2, i lov nr. 499 af 7. juni 2006 om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner med senere ændringer, så kommunernes statstilskud ikke nedsættes med de kommunale mindredgifter, som følger af lovforslaget.

Implementeringsomkostninger

Den forventede effektiviseringsgevinst på knap 300 mio. kr. på løn og administration tilfalder kommunerne. Kommunerne betaler selv omkostningerne til etablering af Udbetaling Danmark. Udbetaling Danmark dækker i første omgang disse omkostninger ved træk på et statsligt lån, hvorefter kommunerne afdrager statslån via betalingen af administrationsbidrag til Udbetaling Danmark. Efter den allerede vedtagne lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark vil kommunerne først få del i effektiviseringsgevinsten, når statslånet er afdraget.

Statslånet til etableringsomkostningerne er begrænset til maksimalt 500 mio. kr. plus renter, og er i øvrigt udformet som trækningsret, hvor der tilskrives renter svarende til en årlig effektiv rente på 2,31 pct. Lånet kan forventes afdraget fra og med 2014 og på basis af Udbetaling Danmarks driftsårsresultat for 2013. Afdragsperiodens længde er variabel, idet den afhænger af størrelsen på det overskud, der opnås i Udbetaling Danmark.

Lovforslaget giver i § 31, stk. 3, Udbetaling Danmark mulighed for at indfri de lån, der er optaget efter § 15 i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark med anden låne-

optagelse i pengeinstitutter eller andre finansielle institutioner. Hvis bestyrelsen gør brug af denne mulighed, skal det af staten allerede optagede etableringslån således indfries, og det nye lån skal være indfriet inden 2018. Det nye lån kan inklusive renter højst udgøre 600 mio. kr.

II. Virkninger ud over business casen

Lovforslaget indeholder en række ændringer, der kan have økonomiske konsekvenser eller fordelingsmæssige virkninger mellem kommunerne, som ikke er belyst i business casen. Disse ændringer behandles i det følgende.

Arkivering

Lovforslaget fastlægger fordelingen af ansvaret for opbevaringen af arkivalier mellem Udbetaling Danmark og kommunerne i sager på de lovområder, der overflyttes fra kommunerne til Udbetaling Danmark, i overensstemmelse med kravet i arkivbekendtgørelsen. Det foreslås, at kommunalbestyrelsen i en overgangsperiode får arkivansvaret for langt hovedparten af de sager, som Udbetaling Danmark overtager myndighedsansvaret for.

Der skal i styregruppen for Udbetaling Danmark aftales en proces for rekvirering af arkivalier fra kommunerne, herunder om kommunernes forpligtelse til at assistere Udbetaling Danmark, spørgsmål om en entydig indgang for henvendelser, og hvem der scanner det rekvirerede materiale ind m.v.

Der er med lovforslaget skabt den fornødne hjemmel til, at bestyrelsen for Udbetaling Danmark fra 2015 kan beslutte at fastsætte gebyr til kommunerne i forbindelse med, at Udbetaling Danmark rekvirerer arkivalier hos kommunerne. Udbetaling Danmarks udgifter til gebyrbetalingerne overvælttes i administrationsbidraget således at gebyret alene kan få fordelingsmæssige virkninger mellem kommunerne.

De sociale nævn

Som følge af omlægningen af klagestrukturen på de områder, der overføres til Udbetaling Danmark, overflyttes medarbejdere i de sociale nævn, som er beskæftiget med klagesagsbehandlingen på disse områder, til Ankestyrelsen.

Ankestyrelsens praksiskoordinering har som formål at sikre ligebehandling af borgerne og en ensartet praksis i alle kommuner i overensstemmelse med lovgivningen. Der er ikke behov for praksiskoordinering af afgørelser af de sager, som Udbetaling Danmarks skal træffe, og det foreslås, at afgørelser, som Udbetaling Danmark træffer, skal påklages til Ankestyrelsen som første og eneste klageinstans. Ligebehandling af sagerne i Udbetaling Danmark vil blive sikret gennem intern kontrol og klageadgangen. Ressourceforbruget i klagesystemet vil derfor kunne falde.

De endelige budgetmæssige konsekvenser af overflytningen er endnu ikke opgjort. Konsekvenserne er alene relevante for staten, da flytningen ikke direkte involverer kommunerne eller Udbetaling Danmark, men alene ressourcfordelingen mellem forskellige ministerier.

Skatteministeriet

Selve udbetalingen af børne- og ungeydelsen administreres i dag af Skatteministeriet, mens oprettelsen af sager og eventuel sagsbehandling i denne forbindelse sker i kommunerne. Børne- og

ungeydelsen repræsenterer derfor et ydelsesområde under Udbetaling Danmark, som forvaltes af både kommunerne og staten, og hvor der som konsekvens skal betales særskilte administrationsbidrag. De statslige opgaver omfatter dels det nuværende udbetalingssystem, som er lokaliseret hos KMD, og dels håndteringen af de udbetalinger, der giver anledning til problemer på grund af kontoændringer hos borgerne eller lignende.

Som led i at udbetalingen samt vejlednings- og informationsopgaven vedrørende børne- og ungedydelsen ("børnechecken") foreslås overført til Udbetaling Danmark, forventes i første omgang ubetydelige engangsudgifter til systemmæssige rettelser i KMD på formentlig under 10.000 kr.

Da Udbetaling Danmark fremover skal håndtere de borgerhenvendelser om den faktiske udbetaling af ydelserne, forventes staten at skulle dække en del af Udbetaling Danmarks udgifter via et administrationsbidrag. Der er tidsregistreret et timeforbrug i 2010 på ca. 600 timer i SKAT, og det må på den baggrund forventes, at det statslige administrationsbidrag ligger omkring 250-300.000 kr. Udgiften afholdes på en ny konto på finansloven, og modsvares i øvrigt af en tilsvarende mindreudgift i SKAT.

Skatteministeriets licensudgift til udbetalingssystemet i KMD er oplyst til cirka 8 mio. kr. i 2010. Udgiften forventes at være aftagende fra 2012. Udgiften overgår til Udbetaling Danmark og dækkes fremover ved en fast overførsel fra staten til Udbetaling Danmark.

Præmisserne for fremtidige DUT-forhandlinger

Det følger af princippet om, at kommunerne fuldt ud betaler omkostningerne til administration m.v. i Udbetaling Danmark, at kompensation for fremtidige lovændringers administrative konsekvenser fortsat skal forhandles mellem det relevante ressortministerium, KL og Finansministeriet. Det vurderes, at der efter etableringen af Udbetaling Danmark – da der nu blot er ét omkostningssted og ikke 98 – vil være et væsentlig bedre grundlag for at fremskaffe relevante informationer, der kan indgå i beregningsgrundlaget m.v. for DUT-forhandlingerne.

Forslaget indebærer således i et vist omfang, at grundlaget for forhandlingerne om DUT styrkes.

Forenkling af refusionsordningen

Som led i modernisering af betalingsformidlingen på området afskaffes princippet om forskudsvis refusioner. Dette princip betyder, at alle udgifter til for eksempel folkepension, førtidspension, børnetilskud m.v. udbetales af kommunerne, også selv om der – som det gælder for folkepension og børnetilskud - ikke er nogen kommunal medfinansiering. For at kunne udbetale (statens) ydelser til borgerne, henter kommunerne forskudsvis refusion forud for udbetalingen.

Overførslen af myndighedsopgaverne fra kommunerne til Udbetaling Danmark betyder, at det fremover er Udbetaling Danmark, der behandler sagerne og derefter udbetaler de relevante ydelser. Det er derfor ikke hensigtsmæssigt, at Udbetaling Danmark administrerer betalingerne via kommunernes konti, eller at kommunerne skal anmode staten om forskudsvis refusion.

Det foreslås, at udbetalingerne fremover skal ske fra Udbetaling Danmark via det eksisterende offentlige betalingssystem (SKB/OBS). Udbetaling Danmark bemyndiges efter forslaget til at trække de nødvendige beløb hos henholdsvis staten og den pågældende kommune. Trækningen

sker maskinelt og på baggrund af en udbetalingsfil dannet i de godkendte fagsystemer, og svarer til enhver tid til summen af udbetalinger til borgerne.

Principperne er således, at når der for eksempel udbetales folkepension, så henter Udbetaling Danmark hele beløbet på statens konto for folkepension. Hvis der for eksempel udbetales bolig-sikring, så hentes halvdelen på statens konto for boligsikring og resten på kommunens konto i OBS.

I forhold til borgerne sker der ikke andet, end at det vil være Udbetaling Danmark og ikke kom-munen, der har indsat beløbet på borgerens NemKonto.

Forhold omkring dette med hensyn til kontoopsætning, betalingstidspunkter, bemyndigelser og andre relevante forhold reguleres efter lov om offentlige betalinger m.v., jf. blandt andet § 8.

Forenklingen af betalingsstrømmene vil for nogle kommuners vedkommende kunne medføre et rentetab, hvis kommunerne hen over året har haft et likvidt overskud i et antal rentedage, som følge af at statens udbetalinger af forskudsvisse refusioner er sket tidligere end, der er sket udbeta-ling til borgerne. Dette vil dog kun være relevant i en kort periode, da forskydningerne som følge af indførelsen af bagud betalte pensioner efterhånden forsvinder, og der derefter ikke vil være nogen effekt af periodiseringer i regnskab eller likviditet. Endvidere er denne ændring udmeldt i god tid – cirka 3 år – før ændringen træder i kraft, hvorved den enkelte kommune har mulighed for at tilpasse sig til de nye regler.

De administrative virkninger af de nye principper for pengeoverførslerne er, at kommunerne ikke skal bruge ressourcer på at udarbejde budgetskøn i forbindelse med hjemtagelse af forskud. Kommunerne skal i dag udarbejde skøn til brug for forskudsrefusioner ét år frem på cirka 40 for-skellige konti i den kommunale kontoplan. Ligeledes skal staten ikke bruge ressourcer på at skønne og vurdere, hvorvidt forskudsansøgningerne fra kommunerne, må antages at være kor-rekt opgjorte m.v. Forskudsvisse refusioner betyder også, at der hen over året afrapporteres i form af løbende restafregninger, og endelig skal der hvert regnskabsår udarbejdes et endeligt og revideret refusionsregnskab med berigtigelser for hver af de nævnte konti.

Mere generelt betyder ændringen, at det bliver lettere at lave kvalificerede udgiftsskøn, da man ikke skal periodisere og eventuelt fejlsøge forskydninger mellem kommunernes ansøgninger om forskud og de faktiske udgifter. Administration af betalingerne og regnskabsaflæggelsen vil med forslaget blive enstregenget (Udbetaling Danmark) og ikke to-stregenget (kommunerne/staten), som det er i dag.

Ændringen vil betyde, at kommunerne vil spare et antal administrative årsværk. Det vurderes, at denne del af forslaget samlet set ikke bør give anledning til kompensationer hverken for rentetab eller administrative lettelser.

Samlet skønnes den del af forslaget, der vedrører refusioner, ikke at have økonomiske konse-kvenser for det offentlige eller for Udbetaling Danmark.

Udlånsaftale mellem staten og Arbejdsmarkedets Tillægspension vedrørende tjenestemænd.

Tjenestemandsansatte i kommunerne kan ikke overgå til ansættelse i Arbejdsmarkedets Tillægspension på fuldstændig uændrede ansættelsesvilkår. Der er derfor valgt en særlig konstruktion, hvor de tjenestemænd, der overflyttes til Udbetaling Danmark, ansættes i staten.

Dette indebærer, at ca. 170 tjenestemænd forventes overført fra kommunal ansættelse til statslig ansættelse. Tjenestemændene bliver ansat i staten med pligt til at blive udlånt til Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Det vil være Arbejdsmarkedets Tillægspension, der forestår den daglige ledelse, men det vil være Social- og Integrationsministeriet, der er ansættelsesmyndighed i forhold til de berørte tjenestemænd. Der vil skulle koordineres og aftales en lang række forhold mellem Arbejdsmarkedets Tillægspension og staten vedrørende tjenestemændenes udførelse af arbejdsopgaver og i forbindelse med eventuelle afskedigelser m.v.

Samlet skønnes denne opgave at medføre mindre administrative merudgifter for staten fra og med 2013. Disse vil blive imødekommet via omprioriteringer indenfor de gældende økonomiske rammer.

Social- og integrationsministerens tilsyn med Udbetaling Danmark

Efter forslaget § 19 skal social- og integrationsministeren føre tilsyn med, at bestyrelsen for Udbetaling Danmark sikrer, at Udbetaling Danmark drives i henhold til loven, herunder lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark. Det vil sige, at ministeren vil skulle påse, at bestyrelsens beslutninger ligger inden for lovgivningens rammer, ligesom tilsynet skal sikre, at der i forhold til opgaver, der er overladt til Arbejdsmarkedets Tillægspension, foreligger tilstrækkelige og betryggende instrukser og aftaler med henblik på at sikre, at Udbetaling Danmark drives i overensstemmelse med den lovgivning, som regulerer Udbetaling Danmark.

Tilsynet vil desuden indebære at det påses, at udbud sker i overensstemmelse med de offentligretlige regler, og at bestyrelsen opfylder habilitetskrav m.v. Der ydes sekretariatsbistand til ministeren i forhold til afskedigelse og ansættelse af bestyrelsesmedlemmer m.v.

Samlet skønnes denne opgave at medføre mindre administrative merudgifter for staten fra og med 2013. Disse vil blive imødekommet via omprioriteringer indenfor de gældende økonomiske rammer.

III. Virkninger i forhold til overførslerne

Forslaget har ikke konsekvenser for de størrelser af de ydelser, der udbetales til borgerne og forslaget har derfor heller ikke fordelingsmæssige konsekvenser.

Forslagets økonomiske og administrative konsekvenser skal forhandles med kommunerne.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget vurderes ikke at have administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Forslaget vil medføre, at langt hovedparten af borgere for fremtiden alene vil skulle sende ansøgninger m.v. digitalt til Udbetaling Danmark. Der vil i den forbindelse blive lagt stor vægt på bedre muligheder for fleksible it-selvbetjeningsordninger.

Borgere, der ikke er it-parate, vil kunne få bistand til at betjene sig selv digitalt i borgerservicecentre i forhold til ydelser, der administreres af Udbetaling Danmark, ligesom borgere med særlige behov vil kunne få mere omfattende bistand fra kommunen til at søge om ydelser hos Udbetaling Danmark og til kontakt til Udbetaling Danmark i øvrigt.

Alle borgere vil fortsat have ret til helhedsorienteret vejledning om Udbetaling Danmarks ydelser i kommunens borgerservicecentre, herunder om ydelser, som hører Udbetaling Danmarks myndighedsområde.

6. Miljømæssige konsekvenser

Forslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Forslaget har ikke EU-retlige aspekter.

8. Ligestillingsmæssige konsekvenser

Forslaget har ingen ligestillingsmæssige konsekvenser.

9. Hørte myndigheder og organisationer

[udfyldes senere]

10. Samlet vurdering af lovforslagets konsekvenser

	Positive konsekvenser/ mindreudgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for det offentlige	Reduktion af kommunernes administrationsomkostninger med knap 300 mio. kr. årligt.	
Administrative konsekvenser for det of-	Væsentlig modernisering og samling af administrationen på området. Lettere betalingsformidling og min-	

fentlige	dre revisionsbyrde, da forskudsvisse refusioner afskaffes.	
Øko- nomiske og admi- nistrati- ve kon- sekven- ser for er- hvervli- vet	Ingen	Ingen
Miljø- mæssi- ge kon- sekven- ser	Ingen	Ingen
Ligestil- lingsmæ- ssige konse- kvenser	Ingen	Ingen
Admi- nistrati- ve kon- sekven- ser for borger- ne	<p>Langt flere borgere vil i fremtiden alene skulle sende ansøgninger mv. digitalt til Udbetaling Danmark. Der vil i den forbindelse blive lagt stor vægt på bedre muligheder for fleksible it-selvbetjeningsordninger.</p> <p>Borgere, der ikke er it-parate vil kunne få bistand til at betjene sig selv digitalt i borgerservice-centrene, ligesom borgere med særlige behov vil kunne få mere omfattende</p>	

	<p>bistand fra kommunen til at søge om ydelser hos Udbetaling Danmark og til kontakt til Udbetaling Danmark i øvrigt.</p> <p>Alle borgere vil fortsat have ret til helhedsorienteret vejledning om Udbetaling Danmarks ydelser i kommunens borgerservicecentre, herunder om ydelser, som hører Udbetaling Danmarks myndighedsområde.</p>	
<p>Forholdet til EU-retten</p>	<p>Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.</p>	

Høring

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Efter forslaget til § 1 er målet med lovforslaget at fastsætte de overordnede rammer for Udbetaling Danmarks sagsbehandling og administration. Herudover fastsætter loven regler om samarbejde med kommunerne om vejledning af borgeren, udveksling af oplysninger og samarbejde om kontrol.

Til § 2

Forslaget til § 2, *stk. 1*, er en videreførelse af § 2 i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark, hvoraf det fremgår, at Udbetaling Danmark skal varetage de opgaver, der tillægges Udbetaling Danmark i medfør af ydelseslovgivningen.

Det foreslås som noget nyt i § 2, *stk.*, 1 nr. 6 og 7, at lov om en børne- og ungeydelse og lov om opkrævning af underholdsbidrag bliver omfattet af lovens § 2. Der henvises til afsnit 2.1.5. i de almindelige bemærkninger i L X, forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte og forskellige andre love (Fordeling af myndighedsansvar mellem kommuner og Udbetaling Danmark).

Herudover foreslås det i nr. 3 om individuel boligstøtte, at Udbetaling Danmark også skal varetage opgaver efter § 16 i lov om friplejeboliger.

Der henvises nærmere til afsnit 2.3.2. i de almindelige bemærkninger i dette lovforslag samt til afsnit 2.1.4. om familieydelserne samt afsnit 2.1.2. om § 16 i lov om friplejeboliger i L X, forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte og forskellige andre love (Fordeling af myndighedsansvar mellem kommuner og Udbetaling Danmark).

Efter forslaget til § 2, *stk. 2*, skal Udbetaling Danmark og kommunalbestyrelsen i fællesskab sikre et smidigt og effektivt samarbejde om varetagelse af opgaver, jf. *stk. 1*.

Det vil for eksempel ofte være nødvendigt at indgå i et tæt samarbejde, hvis borgeren vurderes at være berettiget til at få ydelser fra både Udbetaling Danmark og kommunen i sager, hvor kommunen skal vejlede borgere med særlige behov om ydelser på Udbetaling Danmarks område. Herudover er et effektivt samarbejde nødvendigt i de tilfælde, hvor henholdsvis kommunen og Udbetaling Danmark har pligt til at videregive oplysninger til brug for den anden myndigheds afgørelser m.v. Der henvises til bemærkningerne til § 6 og 7, hvor det foreslås, at kommune og Udbetaling Danmark skal forpligtes til at videregive oplysninger til hinanden, hvis det er nødven-

digst for, at den modtagende myndighed kan foretage efterregulering, omberegning eller anden opfølgning inden for sit myndighedsområde. Der henvises herudover til bemærkninger til § 9 og 10 om kommunens og Udbetaling Danmarks samarbejde om sager om tilbagebetaling af ydelser, som borgere kan have modtaget med urette og mod bedre vidende.

Forpligtelsen til at sikre et smidigt og effektivt samarbejde vil være særligt vigtig i de tilfælde, hvor lovgivningen forudsætter, at borgeren hurtigt får afgjort sin ret til hjælp i akutte situationer. Som eksempel kan nævnes kommunens forpligtelse til straks at behandle spørgsmål om hjælp, hvis kommunen modtager fogedrettens underretning om, at en borger udsættes af et beboelseslejemål, og der er børn eller unge under 18 år i husstanden, eller hvis kommunen er i besiddelse af oplysninger om borgeren, som sandsynliggør, at borgeren har behov for hjælp, jf. § 5 a i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Der henvises til bemærkningerne til § 5 om borgerens ret til generelt at få en hurtig afklaring om retten til hjælp i kommunen og om, at retten til hurtig hjælp også skal omfatte hjælp fra Udbetaling Danmark.

De overordnede principper for samarbejdet foreslås drøftet i bestyrelsen for Udbetaling Danmark. Der vil ikke være sanktioner knyttet til overtrædelse af bestemmelsen. Hvis borgeren ikke får den tilstrækkelige vejledning i kommunens borgerservicecenter, vil borgeren efter omstændighederne kunne blive stillet, som om borgeren fra starten havde fået den fornødne hjælp og vejledning. Der henvises til bemærkninger til § 4.

Til § 3

For en nærmere beskrivelse af de gældende regler i § 3 lov om retssikkerhed og administration på det sociale område om sociale myndighedens forpligtelser til at sikre borgeren hjælp hurtigt henvises til afsnit 2.5.1 i de almindelige bemærkninger.

Forslaget til § 3, stk. 1, indebærer, at Udbetaling Danmark på alle lovområder, jf. lovforslagets § 2, er forpligtet til at behandle spørgsmål om hjælp så hurtigt som muligt og får pligt til at fastsætte frister for sagsbehandlingen i forhold til de forskellige ydelsesområder, der overflyttes til Udbetaling Danmark, jf. § 3 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Herudover skal Udbetaling Danmark sikre borgerens medvirken, jf. § 4 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område på lovområderne efter forslaget til § 2.

Udbetaling Danmarks skal således efter § 3, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område behandle spørgsmål om hjælp så hurtigt som muligt med henblik på at afgøre, om der er ret til hjælp og i så fald hvilken. Efter § 3, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område skal Udbetaling Danmark herudover fastsætte frister for, hvor lang tid der må gå fra modtagelsen af en ansøgning, til afgørelsen skal være truffet. Udbetaling Danmark skal offentliggøre fristerne.

Ved fastsættelse af frister kan Udbetaling Danmark tage hensyn til ydelsesområdet's kompleksitet, om der er tale om forsørgelsesydelser, om sagsoplysningen er afhængig af oplysninger, der skal indhentes fra andre myndigheder, samt hensyn til, hvordan ressourcerne i Udbetaling Danmark bedst anvendes.

I visse tilfælde, for eksempel i forbindelse med udbetaling af førtidspension, vil fristerne for Udbetaling Danmarks udbetaling følge af ydelseslovgivningen. For eksempel skal førtidspension udbetales med virkning fra den 1. i måneden efter, at der er truffet afgørelse om pension, hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt på dette tidspunkt.

Bestyrelsen skal fastsætte frister for alle de nævnte sagsområder og ikke kun nogle af områderne. Bestyrelsen kan fastsætte en eller flere frister inden for det enkelte sagsområde, for eksempel hvis der inden for den enkelte lovgivning kan træffes flere forskellige afgørelser, som det er tilfældet efter lov om individuel boligstøtte. Der kan ikke fastsættes samme frist for alle områderne. Dette er dog ikke til hinder for, at der fastsættes samme frist i forhold til flere ydelser inden for samme sagsområde eller i forhold til ydelser, der hører under hver sit sagsområde. Forslaget om at fastsætte frister foreslås, som på det kommunale område, kun at gælde i forhold til sager, hvori der skal træffes afgørelse og ikke i forbindelse med rådgivning og vejledning af borgeren.

Udbetaling Danmarks frister vil skulle offentliggøres, da dette krav følger af § 3, stk. 2, 1. pkt., i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Som det er tilfældet på det kommunale område, foreslås det ikke at være et krav, at Udbetaling Danmark i hvert enkelt tilfælde udformer individuel information til hver enkelt borger.

Det foreslås herudover, at Udbetaling Danmark i overensstemmelse med § 3, stk. 2, 2. pkt., i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område skal give ansøgeren skriftlig besked, hvis fristen ikke overholdes og besked om, hvornår ansøgeren kan forvente en afgørelse.

Som det i dag er tilfældet for kommunerne foreslås det, at der heller ikke er ikke særlige sanktionsregler knyttet til retssikkerhedsloven § 3 ved Udbetaling Danmarks administration af bestemmelsen. En systematisk tilsidesættelse af egne frister og fastsættelse af meget lange sagsbehandlingstider vil dog kunne blive genstand nærmere undersøgelse i forbindelse med tilsynet med Udbetaling Danmark, jf. forslaget til § 19 om tilsyn.

Efter forslaget til § 3, stk. 1, skal Udbetaling Danmark i overensstemmelse med § 4 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område sørge for, at borgeren kan medvirke til sagens behandling.

I forhold til Udbetaling Danmarks sagsbehandling får bestemmelsen primært betydning i forhold til at sikre, at borgeren bliver oplyst om, hvilke oplysninger borgeren eventuelt selv skal hjælpe med at fremskaffe til brug for sin sag, retten til at få hjælp af en bisidder og til at klage og til at få aktindsigt i sagen. Bestemmelsen indebærer herudover, at borgere, der henvender sig telefonisk med spørgsmål om, hvor der kan findes digitale vejledninger eller om anvendelse af digitale selvbetjeningsløsninger, skal have den fornødne hjælp og vejledning.

Det vil herudover være op til Udbetaling Danmark selv at vurdere, hvordan myndigheden vil leve op til forpligtelser, der følger af § 4 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. For eksempel kan Udbetaling Danmark beslutte, at borgerens information om sine rettigheder i forhold til sagsbehandlingen sker via pjecer, hjemmesider eller telefonisk og fastsætte regningslinjer for forskellige grupper af borgere.

Forslaget til § 3 indebærer, at lov om en børne- og ungeydelse, lov om opkrævning af underholdsbidrag og § 16 i lov om friplejeboliger som noget nyt er omfattet af de nævnte bestemmelser

i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Kommunen skal efter gældende regler i dag administrere de øvrige lovgivningsområder, der foreslås varetaget af Udbetaling Danmark, i overensstemmelse med de nævnte bestemmelser i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Efter forslaget til § 3, stk. 2, 1. pkt., 1. led, skal Udbetaling Danmark henvise borgeren til kommunen, hvis borgeren har behov for helhedsorienteret vejledning, jf. § 5 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Bestemmelsen betyder, at i det omfang borgeren, vurderes at kunne have behov for at få hjælp, vejledning eller rådgivning ud fra en helhedsorienteret tilgang, skal Udbetaling Danmark ikke give denne vejledning, men oplyse borgeren om kommunens forpligtelse til at hjælpe og rådgive efter principperne i § 5 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Udbetaling Danmark skal dog fortsat vejlede om ydelser inden for eget myndighedsområde, jf. forvaltningslovens § 7, jf. nærmere nedenfor.

Efter forslaget til § 3, stk. 2, 1. pkt., 2. led, skal Udbetaling Danmark henvise borgere, der vurderes at have behov bistand efter forslaget til § 4, stk. 2 og 3, til at få bistand i kommunerne. Det drejer sig om borgere, der har brug for hjælp til at benytte sig af digitale vejledninger og selvbetjeningsløsninger om ydelser, der administreres af Udbetaling, jf. forslaget til § 4, stk. 2, samt borgere med særlige behov, der har brug for særlig bistand efter § 4, stk. 3. Bestemmelsen sigter primært på de situationer, hvor borgeren har henvendt sig til Udbetaling Danmark med henblik på at få hjælp til at indgive ansøgninger m.v. digitalt, men hvor telefonisk bistand fra Udbetaling Danmark har vist sig at være utilstrækkeligt. Der henvises til bemærkningerne til forslaget til § 4, stk. 2 og 3.

Det foreslås herudover i § 3, stk. 2, 2. pkt., at Udbetaling Danmark efter en konkret vurdering formidler den indledende kontakt til kommunen, hvis Udbetaling Danmark er i kontakt med en borger, der formodes at have et særligt behov for bistand til at varetage sine interesser. Borgere med særlige behov er ikke nærmere defineret, men begrebet anvendes også i forbindelse med kommunens forpligtelse til at hjælpe borgere med særlige behov, jf. forslaget til § 4, stk. 2. Borgere med særlige behov udgør den samme persongruppe både ved vurderingen efter forslaget til § 3, stk. 2, 2. punkt og efter forslaget til § 4, stk. 3. Der henvises til bemærkninger til § 4, stk. 3, for en nærmere beskrivelse af, hvornår en borger kan antages at have et særligt behov.

Udbetaling Danmarks vurdering af, om borgeren skal henvises til kommunen jf. forslaget til § 3, stk. 2, kan ikke selvstændigt påklages til Ankestyrelsen.

Der foreslås ikke fastsat nærmere regler om Udbetaling Danmarks forpligtelser til at vejlede inden for eget myndighedsområde. Udbetaling Danmark vil som myndighed være omfattet af forvaltningslovens § 7 om vejledning og almindelige forvaltningsretlige principper. Udbetaling Danmark skal ikke kun være opmærksom på mulighederne for hjælp efter den ansøgte lovgivning, men skal også kunne vejlede på tværs af de øvrige områder, der varetages af Udbetaling Danmark. En borger, der søger om børnetilskud hos Udbetaling Danmark, skal efter omstændighederne efter forvaltningslovens § 7, for eksempel samtidig vejledes om mulighederne og betingelserne for at få boligstøtte. Udbetaling Danmarks vejledning om ydelser inden for eget myndighedsområde kan være både overordnet og mere detaljeret, afhængig af hvad borgeren har behov for.

I det omfang kontakten med en borger tyder på, at borgeren har behov for vejledning om andre hjælpemuligheder efter den sociale lovgivning, som Udbetaling Danmark ikke har ansvaret for, skal Udbetaling Danmark efter forslaget til § 3, stk. 3, henvise borgeren til kommunen med henblik på at modtage helhedsorienteret vejledning efter § 5 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Bestemmelsen er ikke til hinder for, at Udbetaling Danmark samtidig vejleder borgeren om mulighederne for at læse mere om sine rettigheder efter den sociale lovgivning på internetportalen borger.dk og om mulighederne for at søge om kommunale ydelser digitalt.

Efter forvaltningslovens § 7 vil Udbetaling Danmark for eksempel være forpligtet til i fornødent omfang – efter en konkret vurdering af borgerens behov - at sørge for og betale for tolkebistand, for eksempel ved oversættelse af breve. Udbetaling Danmark skal desuden i fornødent omfang sørge for tolkning til døve/stumme eller andre med svære fysiske handicaps. Denne gruppe af borgere vil dog typisk henvende sig i kommunen for hjælp, jf. forslagets § 4.

Udbetaling Danmark skal herudover sørge for, at interne retningslinjer for sagsbehandling, der har betydning for sagerne, bliver offentligtgjort i det omfang, oplysningerne skal offentliggøres efter offentlighedsloven.

Forslaget til § 3, stk. 2, samt forvaltningslovens § 7 er ikke til hinder for, at Udbetaling Danmark efter forslaget til § 12 fastsætter regler om digital kommunikation. Det skal bemærkes, at § 12 er udformet under hensyntagen til kravet om at borgeren skal have ret til at medvirke til behandlingen af sin sag. Forslaget til § 12 kan således ikke anvendes til at afskære personer fra at henvende sig til Udbetaling Danmark på andre måder end ved digital kommunikation.

Til § 4

For en beskrivelse af de gældende regler i § 4 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område om sociale myndighedens forpligtelser til at sikre, at borgeren kan medvirke ved behandlingen af sin sag henvises til afsnit 2.5.1 i de almindelige bemærkninger.

Efter forslaget til § 4, stk. 1, 1. pkt., har kommunen pligt til at give borgere, der henvender sig i kommunen, en overordnet vejledning om ydelser, der administreres af Udbetaling Danmark, jf. § 2. Forslaget til bestemmelsen indebærer, at selv om kommunerne fremover ikke længere har myndighedsansvaret for de ydelser, der overflyttes til Udbetaling Danmark, vil kommunen have en forpligtelse til at vejlede generelt om mulighederne for at modtage ydelser, der administreres af Udbetaling Danmark.

Forslaget til bestemmelsen skal ses i sammenhæng med kommunens forpligtelse til at give borgeren helhedsorienteret vejledning efter den gældende § 5 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, hvorefter kommunen skal vejlede borgeren om mulighederne for at få hjælp efter den sociale lovgivning. Forslaget til § 4, stk. 1, præciserer, at pligten til at give vejledning og rådgivning også omfatter vejledning om ydelser, selv om disse administreres af Udbetaling Danmark og ikke umiddelbart kan karakteriseres som en ydelse efter ”den sociale lovgivning”, for eksempel børne- og ungeydelsen.

Kommunen vil efter forslaget også være forpligtet til at give vejledningen, selv om borgeren i øvrigt ikke skønnes at have behov for vejledning om mulighederne for at modtage ydelser, som kommunen har myndighedsansvaret for.

At hjælpen skal være generel betyder, at kommunen ikke skal give en detaljeret gennemgang af den enkelte ydelseslovgivning på Udbetaling Danmarks område, men blot ridse de generelle tilkendelseskriterier i de enkelte love op. I det omfang borgeren får brug for meget detaljeret rådgivning, kan borgeren henvende sig til Udbetaling Danmark, der som ansvarlig myndighed har pligt til at give borgeren vejledning efter forvaltningslovens § 7.

Det foreslås i forslaget til § 4, stk. 1,2. pkt., at kommunen skal henvise en borger til Udbetaling Danmark, hvis vedkommende har behov for detaljeret vejledning om ydelser, der administreres af Udbetaling Danmark. Dette vil primært være aktuelt, hvis kommunen får stillet spørgsmål, der går ud over, hvad der må forventes i forhold til at give generel vejledning.

Efter forslaget til § 4, stk. 2, skal kommunen i fornødent omfang yde bistand til fremmødte borgere, der vurderes ikke at kunne benytte sig af digitale vejledninger og selvbetjeningsløsninger om ydelser, der administreres af Udbetaling Danmark, jf. § 2. Med digitale vejledninger forstås vejledninger på internettet om de forskellige ydelser, der udbetales af Udbetaling Danmark samt vejledninger til at anvende digitale selvbetjeningsløsninger. Med digitale selvbetjeningsløsninger forstås primært mulighederne for at indgive ansøgninger til Udbetaling Danmark via elektroniske blanketter, foretage hypotetiske beregninger af ydelser, for eksempel boligstøtte eller pension på internet portalen borger.dk m.v. Forslaget til stk. 2 indebærer herudover, at kommunen kan henvise fremmødte borgere, der forudsættes at have de fornødne kompetencer til at indgive ansøgninger digitalt og anvende digitale selvbetjeningsløsninger til telefonisk support hos Udbetaling Danmark. Fremmødte borgere er borgere, der fysisk møder op for at få hjælp i borgerservicecentret, men ikke borgere, der kontakter borgerservicecentret telefonisk. Borgere, der kontakter kommunen telefonisk for at få hjælp til at indgive ansøgninger digitalt m.v., kan henvises til hjælp og vejledning i Udbetaling Danmark. Borgere med særlige behov, der kontakter borgerservicecentret pr. telefon vil dog kunne modtage hjælp i borgerservicecenteret via telefonisk korrespondance efter forslaget til stk. 3.

Det må bero på en afgørelse ud fra en konkret vurdering, hvori hjælp efter forslaget til § 4, stk. 2, skal bestå. For eksempel kan borgere, der udtrykker usikkerhed om brugen af selvbetjeningsløsninger, få hjælp til at finde flere informationer om ydelser, der administreres af Udbetaling Danmark på internettet og få vist, hvor de digitale selvbetjeningsløsninger findes. Herudover kan borgeren få hjælp til at anvende sin NemID.

Bestemmelsen i § 4, stk. 2, omfatter både hjælp med at indgive ansøgninger digitalt og hjælp, hvis borgeren efterfølgende ønsker at indsende oplysninger, der har betydning for omberegning af ydelsen m.v. Bestemmelsen omfatter også de tilfælde, hvor en borger ønsker at klage digitalt over en afgørelse, som Udbetaling Danmark har truffet.

Efter forslaget til § 4, stk. 3, har kommunen en særlig udvidet forpligtelse til at hjælpe borgere med særlige behov, der har brug for vejledning om ydelser, der administreres af Udbetaling Danmark, og som eventuelt har eller får en sag behandlet hos Udbetaling Danmark. Bestemmelsen omfatter også tilfælde, hvor borgeren løbende får en ydelse udbetalt af Udbetaling Danmark.

Bestemmelsen skal ses i tæt sammenhæng med § 4 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, hvorefter borgeren skal have mulighed for at medvirke ved behandlingen af sin sag og § 5, hvorefter en myndighed skal behandle ansøgninger og spørgsmål om hjælp i forhold til alle de muligheder, der findes for at få hjælp efter den sociale lovgivning.

Efter forslaget til § 4, stk. 1, pkt., skal kommunen som udgangspunkt kun give borgeren en generel vejledning om, hvilke ydelser borgeren kan søge om i Udbetaling Danmark, men bestemmelsen giver ikke kommunen en forpligtelse til at hjælpe med at vurdere, hvilke ydelser borgeren bør indgive ansøgning om, idet borgeren selv vurderes at kunne tage stilling til dette ud fra den generelle orientering om reglerne. Det foreslås i derfor i § 4, stk. 3, nr. 1, at kommunen får en forpligtelse til at hjælpe borgere med særlige behov med at vurdere, hvilke ydelser borgeren kan indgive ansøgninger om til Udbetaling Danmark. Kommunen kan til brug for denne vurdering kontakte Udbetaling Danmark. Kommunen har ansvaret for, at Udbetaling Danmark bliver kontaktet, men det vil være Udbetaling Danmark, der har det endelige ansvar for, at borgeren har modtaget korrekt detaljeret rådgivning og vejledning om ydelser inden for Udbetaling Danmarks sagsområde.

Det foreslås i § 4, stk. 3, nr. 2, at kommunen herudover i fornødent omfang skal hjælpe borgere med særlige behov med at udfylde og indgive ansøgninger til Udbetaling Danmark. Kommunens bistand vil primært bestå i at vejlede borgeren om, hvilke felter der skal udfyldes i en ansøgning og at hjælpe borgeren med at indhente oplysninger til sagen, som Udbetaling Danmark ikke selv har mulighed for at indhente for borgeren. For eksempel kan kommunen i forbindelse med en boligstøttesag hjælpe med at vedlægge en huslejekontrakt til ansøgningen, eller vejlede borgeren om, hvilke oplysninger borgerens udlejer skal bidrage med til sagen. Kommunen kan efter forslaget til bestemmelsen ikke selv indhente oplysninger til brug for Udbetaling Danmarks sagsbehandling fra kommunens egen forvaltning i forbindelse med udfyldningen af ansøgningen om ansøgeren. Forpligtelsen til og ansvaret for at oplyse sagen vil fortsat være Udbetaling Danmarks. Det betyder for eksempel, at det fortsat vil være Udbetaling Danmark, der skal verificere og eventuelt indhente supplerende oplysninger om økonomiske forhold om ansøgeren. Tilsvarende gælder, hvis der i ansøgningen skal indhentes oplysninger fra eller om andre end ansøgeren.

Efter forslaget til § 4, stk. 3, nr. 3, skal kommunen sørge for, at en borger med særlige behov kan medvirke ved behandlingen af sin sag. Bestemmelsen supplerer bestemmelserne i forslaget til nr. 1 og 2, og omfatter både forløbet, mens borgeren søger om en ydelse hos Udbetaling Danmark, og når borgeren modtager ydelser. Kommunen skal således efter en konkret vurdering hjælpe borgeren med at indsende supplerende oplysninger til Udbetaling Danmark, besvare en partshøring, hjælpe borgeren med at indberette om ændringer, der har betydning for hjælpen, hjælpe borgeren med at forstå et afslag på hjælp, vurdere hvilke afgørelser fra Udbetaling Danmark, der vil kunne klages over m.v. Forpligtelsen til at bistå borgerne omfatter også sager, hvor Udbetaling Danmark skal træffe afgørelse om tilbagebetaling af en ydelse, som borgeren har modtaget med urette og mod bedre vidende, og hvor borgeren for eksempel har behov for at forstå og svare på en parthøring fra Udbetaling Danmark.

Efter forslag til § 4, stk. 3, nr. 4, skal kommunen generelt varetage kontakten til Udbetaling Danmark på borgerens vegne, således at henvendelser om sager hos Udbetaling Danmark primært skal ske via kommunen. Bestemmelsen foreslås også at omfatte tilfælde, hvor borgeren har brug for rådgivning og vejledning om en verserende sag. Forlaget til nr. 4 giver ikke borgeren ret til en bestemt sagsbehandler i kommunen under hele sagsforløbet. I visse tilfælde skal kommunen dog så vidt muligt undgå, at for mange sagsbehandlere er inde over sagen, ligesom borgeren altid bør vide, hvor i kommunen borgeren kan henvende sig for at høre nyt om sin sag.

Forslaget til § 4, stk. 2 og 3, medfører ikke, at kommunen kan udøve myndighedsbeføjelser i forhold til ydelser, der administreres af Udbetaling Danmark, for eksempel til at indhente oplysning

ger til brug for sagen. Bestemmelsen forpligter alene kommunen til at give borgeren den vejledning og bistand, der er beskrevet i bestemmelserne. Kommunen får således ikke myndighedsansvaret for, at sagen er tilstrækkeligt oplyst, inden Udbetaling Danmark kan træffe afgørelse, men skal bistå borgeren med kontakt til andre myndigheder eller andre, for eksempel en udlejer af borgeren bolig, hvis det er nødvendigt for Udbetaling Danmarks sagsbehandling. Kommunen skal i den forbindelse oplyse, at kommunen ikke er partsrepræsentant i sagen eller myndighed på sagsområdet. Borgeren kan ikke frivilligt indgå aftale med kommunen om at blive partsrepræsentant, idet kommunens hjælp alene kan bistå i at yde praktisk bistand.

I det tilfælde, hvor kommunen får behov for at kontakte Udbetaling Danmark i forbindelse med hjælp til borgerne efter § 4, stk. 3, forslås dette i praksis gennemført ved, at kommunen sammen med borgeren kontakter Udbetaling Danmark via en direkte telefonlinje, en såkaldt kviklinje, hvorigennem kommunen kan få de nødvendige oplysninger, for eksempel status på igangværende sager hos Udbetaling Danmark, rådgivning og vejledning om sagen m.v.

Kommunen fastlægger, hvordan hjælpen efter § 4, stk. 1-3, bedst skal organiseres og tilrettelægges. Det er dog væsentligt, at borgeren kan få generel vejledning om, hvilke ydelser der kan søges om hos Udbetaling Danmark, at de kommunale borgerservicecentre understøtter, at så mange fremmødte borgere som muligt benytter sig af digitale selvbetjeningsværktøjer, og at borgere, der ikke kan betjene it-værktøjer, får den fornødne bistand. Samtidigt skal der afsættes tilstrækkelige ressourcer til at bistå borgere med særlige behov. En kommune bør derfor fastlægge principper for, hvordan kommunen sikrer, at ressourcerne fordeles i borgerservicecenteret til disse opgaver.

Det beror på en konkret vurdering fra henvendelse til henvendelse, hvilken hjælp den enkelte borger vurderes at have brug for. Der kan i den forbindelse lægges vægt på borgerens beskrivelse af sine egne evner og muligheder til at anvende it-værktøjer og eventuelle problemer med at søge om hjælp i Udbetaling Danmark, ligesom borgerservicecentermedarbejderen ud fra en helhedsvurdering af borgeren må bedømme, hvilken hjælp borgeren eventuelt kan have brug for fra sag til sag. Borgerens egen beskrivelse af behovet for at modtage hjælp skal tillægges en betydelig vægt i kommunens vurdering af, hvilken hjælp borgeren skal modtage. Dette skal dog ses i sammenhæng med de ressourcer, som borgerservicecentret råder over. En kommune vil ikke kunne afvise at videresende en ansøgning til Udbetaling Danmark, der ikke indgives digitalt.

Borgeren vil ikke selvstændigt kunne klage over kommunens vurdering af, om borgeren har behov for vejledning efter § 4, stk., 1-3, herunder om hjælpen har været tilstrækkelig, da der ikke er tale om en afgørelse. Ankestyrelsen vil dog i forbindelse med klagebehandling af en materiel afgørelse om en ydelse på Udbetaling Danmark sagsområde kunne tage stilling til, om borgeren har fået tilstrækkelig hjælp i kommunen. Hvis kommunen for eksempel har glemt at vejlede borgeren om ydelser på Udbetaling Danmarks sagsområde eller ikke har hjulpet en borger, der vurderes at have et særligt behov med at sende en ansøgning til Udbetaling Danmark, vil borgeren kunne blive stillet, som om borgeren fra begyndelsen havde modtaget korrekt vejledning og bistand. Det svarer til Ankestyrelsens praksis i forhold til helhedsorienteret vejledning efter § 5 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Borgeren vil herudover kunne klage til borgmesteren i kommunen over personalets optræden, manglende hjælp m.v.

Forslaget til § 4 omfatter ikke hjælp til virksomheder, for eksempel arbejdsgivere, der har spørgsmål vedrørende refusion af barseldagpenge. Virksomheder, der har spørgsmål eller brug

for vejledning vedrørende barseldagpenge, herunder om brug af Nemrefusion, henvises til at få vejledning i Udbetaling Danmark.

Til § 5

Kommunerne er ved administration af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte, lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel og lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag omfattet af sagsbehandlingsreglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, der særligt regulerer sociale myndigheders behandling af sager.

Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område suppleres af forvaltningsloven, persondataloven og almindelige forvaltningsretlige principper, hvor der ikke særligt er foretaget fravigelser i loven.

Lov om opkrævning af underholdsbidrag, lov om en børne- og ungeydelse og § 16 i lov om friplejeboliger er ikke omfattet af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, men alene af forvaltningsloven, persondataloven og almindelige forvaltningsretlige principper. Lov om en børne- og ungeydelse indeholder en særlig regel i § 8, stk. 1, om offentlige myndigheders pligt til at videregive oplysninger til brug for administration af loven.

For en nærmere beskrivelse af de gældende regler i § 10, § 11, stk. 1, nr. 1, § 11, stk. 2, § 11 a, stk. 1-5, § 11 b, § 11 c, stk. 1, nr. 4, om sagens oplysning og § 12 om myndighedens oplysningspligt i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, henvises til afsnit 2.6.1 i de almindelige bemærkninger.

Det foreslås i § 5, *stk. 1, 1. pkt.*, at Udbetaling Danmark ved administration af de opgaver, som myndigheden får tillagt på de lovgivningsområder, der er nævnt i forslaget til § 2, bliver omfattet af § 10, § 11, stk. 1, nr. 1, § 11, stk. 2, § 11 a, stk. 1-4, § 11 b, § 11 c, stk. 1, nr. 4, om sociale myndigheders pligt til at oplyse sager. Forslaget medfører, at afgørelser efter lov om opkrævning af underholdsbidrag, lov om en børne- og ungeydelse og § 16 i lov om friplejeboliger som noget nyt vil blive omfattet af de nævnte regler.

Bestemmelserne finder anvendelse med de undtagelser, der er foreslået i forslaget til stk. 2 og §§ 6-10 om udveksling af oplysninger mellem kommunen og Udbetaling Danmark.

Betydningen af bestemmelserne for Udbetaling Danmarks administration gennemgås nærmere nedenfor.

Forslaget til § 5, stk. 1, 1. pkt., indebærer, at Udbetaling Danmark efter § 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område får ansvaret for, at alle sager jf. lovens § 2, der skal afgøres af Udbetaling Danmark, er tilstrækkeligt oplyst til, at myndigheden kan træffe afgørelse i sagen.

Udbetaling Danmark kan ligeledes bede personer, der søger om hjælp eller får hjælp efter § 2 om at medvirke til at få de oplysninger frem, der er nødvendige for at afgøre, hvilken hjælp de er berettiget til, jf. § 11, stk. 1, nr. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Det foreslås i § 5, *stk. 1, 2. pkt.*, at Udbetaling Danmark bliver omfattet af § 12 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, der giver myndigheder på det sociale område pligt til at skriftligt give borgeren en række oplysninger i forbindelse med behandlingen af en sag. Bestemmelsen indebærer som noget nyt, at forpligtelsen også gælder i forhold til lov om opkrævning af underholdsbidrag, lov om en børne- og ugenydelse samt efter § 16 i lov om friplejeboliger.

Udbetaling Danmark får således efter forslaget til § 5, *stk. 1, 2. pkt.*, pligt til at give borgeren en række oplysninger efter § 12, nr. 1-5, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Efter § 12, nr. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, skal Udbetaling Danmark give borgeren besked om adgangen til at indhente oplysninger uden samtykke efter § 11 a, § 11 c og til at foretage kontrol efter § 12 a i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Udbetaling Danmark vil alene skulle give besked efter § 12, nr. 1 om, at Udbetaling Danmark kan indhente oplysninger efter § 11 a, *stk. 2-5* og efter § 11 c, nr. 4, dvs. efter de bestemmelser i § 11 a og § 11 c, som Udbetaling Danmark er omfattet af.

Der er foreslået en konsekvensrettelse til § 12 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, der medfører, at kommunerne og Udbetaling Danmark også skal give besked om adgangen til at udveksle oplysninger uden samtykke fra borgeren efter denne lov. Der henvises til de specielle bemærkninger til § 7, nr. 2, i L X, forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte og forskellige andre love (Fordeling af myndighedsansvar mellem kommuner og Udbetaling Danmark).

Forslaget medfører herudover, at Udbetaling Danmark efter § 12, nr. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område skal oplyse borgeren om konsekvensen, jf. § 11 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, hvis borgeren ikke medvirker til sagens behandling.

Efter § 12, nr. 3, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, skal Udbetaling Danmark oplyse borgeren om, hvilke typer af ændringer, der kan have betydning for hjælpen. Dette er afgørende for, at borgeren ved, under hvilke betingelser ydelsen modtages. Oplysningspligten kan desuden senere få betydning for afgørelser om tilbagebetaling af ydelser, der er modtaget med urette og mod bedre vidende af borgeren, idet borgeren ikke kan være i ond tro om modtagelse af ydelsen, hvis de ikke har et overblik over, hvilke forhold Udbetaling Danmark skal have besked om.

Efter § 12, nr. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område skal Udbetaling Danmark oplyse borgeren om, at vedkommende kan blive mødt med et tilbagebetalingskrav og eventuelt blive tiltalt for bedrageri efter straffelovens § 279 eller § 12 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, hvis borgeren ikke oplyser om ændringerne jf. § 11, *stk. 2*, på lovgivningsområder, der er omfattet af forslaget til § 2. Der henvises desuden til de specielle bemærkninger til § 7, nr. 2, i L X, forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte og forskellige andre love (Fordeling af myndighedsansvar mellem kommuner og Udbeta-

ling Danmark), hvor det foreslås at udvide bestemmelsen til også at omfatte information om muligheden for at udveksle oplysninger og samkøre oplysninger efter kapitel 3 i lov om sagsbehandling og administration i Udbetaling Danmark.

Efter forslaget til § 5, skal Udbetaling Danmark herudover ved behandlingen af sager, jf. § 2, oplyse sagerne efter betingelser i § 11 a og § 11 c, stk. 4.

Efter § 11 a, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område kan Udbetaling Danmark med borgerens forudgående samtykke indhente nødvendige oplysninger til brug for oplysning af en sag fra andre offentlige myndigheder, uddannelsesinstitutioner, sygehuse, læger, psykologer, autoriserede sundhedspersoner i øvrigt og personer, der handler på disses ansvar, arbejdsløsheds-kasser, pengeinstitutter, arbejdsgivere og private, der udfører opgaver for det offentlige. Dette gælder også oplysninger om en persons rent private forhold og andre fortrolige oplysninger, ligesom myndigheden kan indhente lægejournaler, sygehusjournaler eller udskrifter heraf. Hvis oplysningerne ikke videregives, kan Udbetaling Danmark anmode om, at der bliver foretaget retsligt forhør efter retsplejelovens § 1018 af de nævnte private og myndigheder.

Udbetaling Danmark får efter forslaget adgang til at fravige kravet om samtykke efter § 11 a, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, og kan således til brug for behandlingen af en enkelt sag eller til brug for generel kontrol uden samtykke kræve oplysninger om økonomiske forhold om den, der søger om eller får hjælp, og dennes ægtefælle eller samlever, fra andre offentlige myndigheder samt fra arbejdsløsheds-kasser. Tilsvarende oplysninger kan indhentes om andre husstandsmedlemmer. Oplysningerne kan samkøres og sammenstilles med data fra myndighedens egne, andre myndigheders og arbejdsløsheds-kassers it-systemer, når dette er nødvendigt for at kontrollere, om betingelserne for hjælp er opfyldt, herunder med henblik på efterfølgende kontrol af, om der er sket fejl eller misbrug i forbindelse med ydelse af hjælp.

Udbetaling Danmark kan desuden uden samtykke til brug for behandlingen af en enkelt sag eller til brug for en generel kontrol få adgang til oplysninger fra FerieKonto om optjente feriedage, optjente feriepenge, tidspunktet for afholdelsen af ferie samt udbetalinger af feriepenge. Samtidig bliver Udbetaling Danmark forpligtet til at indhente oplysninger fra Feriekonto, i det omfang de nævnte ferieoplysninger fremgår af registret, jf. § 11 a, stk. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Udbetaling Danmark kan efter forslaget, jf. § 11 a, stk. 3, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område uden samtykke fra borgeren forlange at få nødvendige oplysninger om økonomiske forhold fra pengeinstitutter og arbejdsgivere til brug for stikprøvekontrol i sager efter lov om social pension og lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. med henblik på at kontrollere pensionistens indkomst- og formueforhold. Oplysningerne kan sammenstilles med øvrige oplysninger om økonomiske forhold, som Udbetaling Danmark er i besiddelse af med henblik på kontrol af, om der er sket misbrug i forbindelse med udbetaling af social pension.

Efter forslaget får Udbetaling Danmark, jf. § 11 a, stk. 5, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område terminaladgang til de nødvendige oplysninger, der er nævnt i § 11 a, stk. 1

og 2, i indkomstregistret, jf. § 7 i lov om et indkomstregister. Indkomstregistret indeholder blandt andet oplysninger om flere af de indkomsttyper, der indgår i den personlige indkomst, som den er defineret i skattelovgivningen, samt oplysninger om lønperiode og løntimer. Forslaget indebærer desuden, at i det omfang de oplysninger, der er nævnt i § 11 a, stk. 1 og stk. 2, findes i indkomstregistret, skal Udbetaling Danmark indhente oplysningerne herfra.

Udbetaling Danmark får herudover mulighed for at fravige kravet om samtykke i § 11 a, stk. 1, jf. § 11 c, stk. 1, nr. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, dvs. i sager om tilbagebetaling af sociale ydelser efter § 11 c, stk. 1, nr. 4. Adgangen til at indhente oplysninger efter bestemmelsen forudsætter, at der er en konkret formodning om, at ydelsen er modtaget med urette. Formodningen kan for eksempel være opstået ved, at Udbetaling Danmark har sammenkørt oplysninger efter den gældende § 11 a, stk. 2, eller har indhentet oplysninger i pensions-sager efter § 11 a, stk. 3. Opstår der en mistanke om et strafbart forhold, skal Udbetaling Danmark anmelde sagen til politiet, der forestår den nærmere efterforskning. Der henvises til de almindelige bemærkninger i afsnit 2.8.1 for en nærmere beskrivelse af, hvornår en formodning er så kvalificeret, at den kan danne grundlag for at påbegynde en sag om tilbagebetaling, og hvornår en myndighed skal være opmærksom på reglerne i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter.

I forbindelse med sammenstilling og samkøring i kontroløjemed, jf. § 11 a, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område er det forudsat, at Udbetaling Danmark giver de personer, der berøres af kontrolordningen, forudgående information om kontrolordningen, jf. persondatalovens § 5, stk. 1. Dette kan for eksempel ske i forbindelse med, at borgeren udfylder sin elektroniske ansøgning om ydelsen. For så vidt angår personer, der allerede modtager en ydelse, der fremover administreres og udbetales fra Udbetaling Danmark, forudsættes det, at de ved førstgivne lejlighed gøres bekendt med, at det fremover vil være Udbetaling Danmark, der varetager kontrollen.

Ved samkøring af oplysninger i kontroløjemed jf. § 11 a, stk. 2 og 3, forudsættes det, at behandlingen anmeldes til Datatilsynet, jf. persondatalovens § 43-§ 44, og at tilsynets udtalelser indhentes, forud for, at behandlingen iværksættes, jf. § 45, stk. 1, nr. 4 i persondataloven.

Efter forslaget til § 5, stk. 2, foreslås det, at borgeren ved behandling af en sag i Udbetaling Danmark er omfattet af pligten til at medvirke, jf. § 11, stk. 1, nr. 1 og 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Bestemmelsen antages at få en begrænset betydning i forhold til Udbetaling Danmarks administration på det sociale område, da sagerne som udgangspunkt bliver afgjort på et objektivi grundlag, og borgeren typisk ikke skal undersøges af læger, i arbejdsprøvninger m.v. Bestemmelsen vil primært finde anvendelse i de tilfælde, hvor borgeren ikke ønsker at give samtykke til, at myndigheden kan indhente oplysninger jf. § 11 a, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, eller ikke ønsker at skaffe oplysninger, som Udbetaling Danmark ikke selv vil kunne indhente.

Det foreslås, jf. henvisningen til § 11 b, at hvis borgeren ikke medvirker til sagens behandling, jf. § 11, stk. 1, nr. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område eller ikke giver samtykke til, at Udbetaling Danmark kan indhente oplysninger jf. § 11 a, stk.1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, skal Udbetaling Danmark behandle sagen om

hjælp på lovgivningsområder omfattet af § 2, på det foreliggende grundlag, medmindre oplysningerne kan indhentes uden samtykke efter § 11 a, stk. 2 og § 11 c. Det vil typisk betyde, at borgeren får et afslag, hvis borgeren for eksempel ikke vil give samtykke til, at Udbetaling Danmark indhenter oplysninger fra andre myndigheder m.v. efter § 11 a, stk. 1.

Hvis en borger ikke ønsker at medvirke til sagens behandling, skal Udbetaling Danmark, jf. henvisningen i lovforslaget § 5, stk. 1, til § 11 b i lov om retssikkerhed på det sociale område, afgøre sagen på det foreliggende grundlag, medmindre oplysningerne kan indhentes uden samtykke efter § 11 a, stk. 2 og § 11 c, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Hvis borgeren ikke ønsker at medvirke ved at give samtykke til, at Udbetaling Danmark kan indhente oplysninger efter § 11 a, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, vil det typisk medføre, at ansøgeren får et afslag fra Udbetaling Danmark eller får mindre end det, der er søgt om.

Der henvises nærmere til forarbejderne til bestemmelser til de nævnte bestemmelser i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område i Folketingstidende 1996-1997, Tillæg A, side 4870-4872, 4884-4885, 4888-4889 og (L 228, forslag til lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, fremsat den 26. april 1997).

Efter forslaget til § 5, stk. 2, er borgere, der modtager hjælp fra Udbetaling Danmark i ansøgningssager, omfattet af pligten til at oplyse om ændringer, der kan have betydning for hjælpen, jf. § 11, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Som noget nyt vil forpligtelsen omfatte afgørelser efter lov om en børne- og ungeydelse samt efter § 16 i lov om friplejeboliger.

Til § 6

Kommunen kan efter de gældende regler i persondatalovens § 8, stk. 3, ikke uden samtykke fra borgeren systematisk videregive oplysninger til andre myndigheder uden at skulle vurdere i hvert eneste tilfælde, om betingelserne for at videregive oplysningerne er opfyldt. For en nærmere beskrivelse af sociale myndigheders muligheder for at videregive oplysninger, henvises til afsnit 2.7.1. i de almindelige bemærkninger.

Det foreslås i § 6, nr. 1, at kommunen uden samtykke fra borgeren skal videregive nødvendige oplysninger, om den der søger om eller får hjælp til Udbetaling Danmark uden samtykke fra borgeren, hvis oplysningen har betydning for efterregulering, omberegning, fradrag, modregning og anden opfølgning i sager på Udbetaling Danmarks myndighedsområde.

Med ”efterregulering og omberegning” henvises til de forskellige bestemmelser i særlovgivningen om efterregulering og omberegning af ydelser.

At kommunen skal videregive oplysninger til brug for ”fradrag” betyder, at kommunen skal videregives oplysninger til Udbetaling Danmark, når Udbetaling Danmark efter loven skal foretage fradrag eller modregning ved borgerens manglende betaling af en ydelse. Der henvises til afsnit 2.2. i L X, forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forholdet almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte og forskellige

andre love (Fordeling af myndighedsansvar mellem kommuner og Udbetaling Danmark) samt til de specielle bemærkninger til § 1, nr. 14.

”Anden opfølgning” omfatter forskellige administrative forpligtelser, som Udbetaling Danmark skal varetage efter de forskellige lovgivningsområder, som ikke er nævnt i eksemplerne i bestemmelsen. For eksempel kan kommunen træffe afgørelse om at gøre en førtidspension hvilende, hvorefter Udbetaling Danmark skal stoppe udbetalingen af pensionen, indtil kommunen giver besked om at genoptage udbetalingen. Herudover dækker ”anden opfølgning” opkrævning af tilbagebetalingskrav eller frakendelse af en ydelse m.v. på Udbetaling Danmarks sagsområde. Der henvises til de almindelige bemærkninger i L X, forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte og forskellige andre love (Fordeling af myndighedsansvar mellem kommuner og Udbetaling Danmark) samt til de specielle bemærkninger til § 1, nr. 23, § 1, nr. 35, § 1, nr. 36, § 2, nr. 11, § 2, nr. 13, § 2, nr. 27, § 3, nr. 10, § 9, nr. 3, § 9, nr. 4, og § 9, nr. 12.

Videregivelse af oplysninger fra kommunen til Udbetaling Danmark til brug for Udbetaling Danmarks kontrol af, om der kan være sket misbrug med udbetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud, skal videregives efter forslaget til § 9. Der henvises til bemærkningerne til § 9.

Det kan kun videregives ”nødvendige” oplysninger. Om oplysningen er nødvendig at videregive, vil skulle vurderes ud fra kriterierne for at få tilkendt og udmålt hjælp m.v. i de enkelte ydelseslove, som Udbetaling Danmark administrerer.

Der kan videregives oplysninger om borgere, der søger om eller får hjælp fra kommunen. ”Hjælp” omfatter hjælp efter lovgivning, som kommunen har myndighedsansvarlig for. Det vil som altovervejende hovedregel kun dreje sig om hjælp efter den sociale- eller beskæftigelsesmæssige lovgivning, da det vil være oplysninger fra disse sager, der har betydning for Udbetaling Danmarks myndighedsområde. ”Hjælp” fra kommunen omfatter også afgørelser efter lov om social service, herunder sager om anbringelser af børn (både frivillige anbringelser og anbringelser uden forældrenes samtykke) samt om hjemsendelse efter endt anbringelse.

Kommunen kan efter bestemmelsen for eksempel videregive oplysninger om, at kommunalbestyrelsen i et kvartal har truffet afgørelse efter § 12 i lov om dag-, fritids- og klubtilbud m.v. til børn og unge dagtilbudsloven, om standsning af børneydelsen, at barnet som noget nyt bliver forsøget af det offentlige eller at barnet ophører med at blive forsørget af det offentlige. Der henvises i øvrigt til eksemplerne i afsnit 2.7.2.2. afsnit A, nr. 1-3, i dette lovforslag samt til de specielle bemærkninger til § 9, nr. 2, i L X, forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte og forskellige andre love (Fordeling af myndighedsansvar mellem kommuner og Udbetaling Danmark).

Det foreslås, at kommunen i denne forbindelse kan videregive oplysninger om den, der søger om eller aktuelt modtager hjælp fra kommunen. Der kan ikke efter forslaget videregives oplysninger om borgere, der tidligere har modtaget hjælp i kommunen.

Borgeren skal i forbindelse med ansøgningen til kommunen gøres bekendt med, at kommunen efter bestemmelsen kan videregive oplysninger uden samtykke til Udbetaling Danmark. Der hen-

vises nærmere til bemærkninger til § 7, nr. 2, i L X, forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte og forskellige andre love (Fordeling af myndighedsansvar mellem kommuner og Udbetaling Danmark).

Henvisningen til at oplysningen kan videregives til brug for efterregulering, omberegning, fradrag, modregning og anden opfølgning på sager betyder, at kommunen ikke kan videregive oplysningerne til brug for behandlingen af selve ansøgningssagen eller forud for den første udbetaling af en ydelse, der sker uden ansøgning fra borgeren. Ved behandlingen af en ansøgningssag kan kommunen som altovervejende hovedregel kun videregive oplysninger, når Udbetaling Danmark efter jf. § 11 a, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, har fået samtykke til dette fra borgeren. Der henvises til de specielle bemærkninger til § 5 for en nærmere beskrivelse af § 11 a.

Det er borgerens opholdskommune, der kan videregive oplysninger efter forslaget til § 6, idet det vil være borgerens opholdskommune, der eventuelt træffer afgørelse om og udbetaler kommunale ydelser til borgeren, som kan få betydning for Udbetaling Danmarks administration.

Med borgerens opholdskommune henvises der til reglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område om opholdskommuner, idet disse regler fastlægger, hvem der har forpligtelsen til at yde hjælp til borgeren.

I tilfælde af tvivl om, hvor borgeren har opholdskommune, skal dette afgøres efter regler i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Indtil dette er afgjort, vil det være den kommune, som borgeren senest har haft folkeregisteradresse i, der er ansvarlig for, at borgeren kan få hjælp, og som kan videregive oplysninger efter forslaget til § 6. Dette følger af § 9, stk. 7, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Der henvises desuden til bemærkninger til § 8, der giver kommunen adgang til at se, hvilke ydelser en borger modtager fra Udbetaling Danmark uden samtykke fra borgere, således at der kun bliver videregivet oplysninger, hvis Udbetaling Danmark har en sag på den pågældende borger.

Børne- og ungeydelsen udbetales efter gældende regler uden ansøgning, og sagsbehandlingen er efter gældende regler ikke omfattet af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Kommunen indhenter derfor oplysninger forud for udbetaling af ydelsen uden samtykke fra borgeren. Børne- og ungeydelsen foreslås fremover administreret af Udbetaling Danmark og skal fortsat udbetales uden ansøgning. De oplysninger, som Udbetaling Danmark skal basere sin afgørelse på, vil Udbetaling Danmark primært få adgang til via CPR-registret eller indkomstregistret. Det gælder imidlertid ikke oplysninger om, at barnet bliver forsørget af det offentlige, som fremover vil skulle videregives fra kommunen til Udbetaling Danmark. Forslaget til § 6, nr. 1, sikrer, at kommunen skal videregive oplysningerne uden samtykke fra borgeren til brug for efterregulering og anden opfølgning m.v. af ydelser i Udbetaling Danmark, dvs. *efter*, men ikke *før* Udbetaling Danmark har foretaget den første udbetaling og beregning af en ydelse. Det foreslås derfor i § 6, nr. 2, at kommunen i sager efter lov om en børne- og ungeydelse også forud Udbetaling Danmarks første udbetaling på eget initiativ skal videregive nødvendige oplysninger om borgere, der søger om eller får hjælp fra kommunen, herunder om rent private forhold. Videregivelses foreslås at skulle ske uden samtykke fra borgeren. Med forslaget sikres det, at Udbetaling Danmark for eksempel kan få relevante oplysninger om, at et barn forsørges af det offentlige, inden den første

udbetaling af ydelsen har fundet sted og kan udbetale ydelsen på et korrekt grundlag. Når den første udbetaling har fundet sted, kan udveksling af oplysninger til brug for efterregulering m.v. til brug for sager efter lov om en børne- og ungeydelse ske efter forslaget til § 6, nr. 1.

Udbetaling Danmark kan med hjemmel i persondatalovens § 8, stk. 1, genanvende oplysninger, som Udbetaling Danmark modtaget fra kommunen efter forslaget til § 6, nr. 2, til behandling af ansøgningssager på Udbetaling Danmarks myndighedsområde, da dette ikke er uforeneligt med det saglige formål, der ligger bag indhentelsen af oplysningen, jf. § 5, stk. 2, i persondataloven. Der henvises til afsnit 2.9.1. i de almindelige bemærkninger for en nærmere beskrivelse af § 5, stk. 2, i persondataloven (finalité-princippet).

Forslagene til § 6 er en fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3, og betyder, at en forvaltning i kommunen, der udfører opgaver på det sociale område, kan viderevideregive oplysningerne til Udbetaling Danmark uden at vurdere, om betingelserne for videregivelse efter § 8, stk. 3, er opfyldt.

Bestemmelserne giver herudover kommunen en pligt til at videregive oplysningerne til Udbetaling Danmark, jf. henvisningen til, at oplysningen ”skal” videregives. Pligten til at videregive oplysninger omfatter oplysninger almindelige ikke-følsomme personoplysninger, der er omfattet af persondatalovens § 6 og følsomme oplysninger, der er omfattet af persondatalovens § 7 og 8.

Til § 7

Det foreslås i afsnit 2.7.2.1, i de almindelige bemærkninger, at Udbetaling Danmark bliver omfattet af persondataloven, herunder § 8, stk. 3. Som følge heraf kan Udbetaling Danmark efter de gældende regler i persondatalovens § 8, stk. 3, ikke uden samtykke fra borgeren systematisk videregive oplysninger om rent private forhold til andre myndigheder uden at skulle vurdere i hvert eneste tilfælde, om betingelserne for at videregive oplysningerne er opfyldt. For en nærmere beskrivelse af de gældende regler for sociale myndigheders muligheder for at videregive oplysninger henvises til afsnit 2.7.1. i de almindelige bemærkninger.

Det foreslås i § 7, nr. 1, at Udbetaling Danmark uden samtykke fra borgeren skal videregive nødvendige oplysninger til kommunen, om den der søger om eller får hjælp fra Udbetaling Danmark, hvis oplysningerne har betydning for efterregulering, omberegning, fradrag, modregning og anden opfølgning i sager på kommunens myndighedsområde. Der henvises i øvrigt til eksemplerne i de almindelige bemærkninger i afsnit 2.8.2.2., afsnit B, nr. 1-2.

Med ”efterregulering og omberegning” henvises til de forskellige bestemmelser i særlovgivningen om efterregulering og omberegning af ydelser.

At Udbetaling Danmark skal videregive oplysninger til brug for ”fradrag” betyder, at Udbetaling Danmark skal videregive oplysninger til kommunen, når kommunen efter loven skal foretage fradrag eller modregning ved borgerens manglende betaling af en kommunal ydelse. Der henvises til afsnit 2.2. i de almindelige bemærkninger samt til de specielle bemærkninger til § 4, nr. 12, og § 6, nr. 1, i L X, forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte og forskellige andre love (Fordeling af myndighedsansvar mellem kommuner og Udbetaling Danmark).

”Anden opfølgning på sager” omfatter andre typer forskellige administrative forpligtelser, som kommunen har ansvaret for efter lovgivningen, som ikke er nævnt i eksemplerne i bestemmelsen, for eksempel opkrævning af tilbagebetalingskrav eller frakendelse af en ydelse m.v. i kommunen.

Bestemmelsen vil i praksis primært forpligte Udbetaling Danmark til at videregive oplysninger til kommunen til administration efter den sociale- og beskæftigelsesmæssige lovgivning, der har tæt sammenhæng med de ydelser, som Udbetaling Danmark foreslås at skulle administrere. Der vil typisk være tale om sager, der er omfattet af sagsbehandlingsreglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, når kommunen træffer afgørelse i sagerne.

For så vidt angår videregivelse af oplysninger fra Udbetaling Danmark til kommunen til brug for kommunens kontrol af, om der kan være sket misbrug med udbetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud, henvises til bemærkningerne til § 9.

Der kan kun videregives ”nødvendige” oplysninger. Om oplysningen er nødvendig at videregive, skal vurderes ud fra kriterierne for at få tilkendt og udmålt hjælp mv. i de enkelte ydelseslove, som kommunen administrerer.

Det foreslås, at Udbetaling Danmark kan videregive oplysninger, om den, der søger om eller aktuelt modtager hjælp. Der kan ikke efter forslaget videregives oplysninger om borgere, der tidligere har modtaget hjælp i kommunen.

Borgeren skal i forbindelse med ansøgningen til Udbetaling Danmark gøres bekendt med, at Udbetaling Danmark efter bestemmelsen kan videregive oplysninger uden samtykke. Der henvises nærmere til § 7, nr. 2, i L X, forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte og forskellige andre love (Fordeling af myndighedsansvar mellem kommuner og Udbetaling Danmark).

Henvisningen til at oplysningen skal videregives til brug for efterregulering, omberegning og anden opfølgning i sager på kommunens myndighedsområde betyder, at Udbetaling Danmark ikke kan videregive oplysningerne til brug for selve behandlingen af ansøgningssagen. Ved behandlingen af en ansøgningssag kan Udbetaling Danmark kun videregive oplysninger, når kommunen efter jf. § 11 a, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, har indhentet samtykke til dette fra borgeren. Der henvises til bemærkningerne til § 5 for en beskrivelse af § 11 a.

Bestemmelsen er en fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3, og betyder, at Udbetaling Danmark kan videregive oplysningerne uden at vurdere, om betingelserne for videregivelse efter § 8, stk. 3, er opfyldt.

Bestemmelsen giver herudover Udbetaling Danmark en pligt til at videregive oplysningerne til kommunen, jf. henvisningen til, at oplysningen ”skal” videregives. Pligten til at videregive oplysninger omfatter almindelige ikke personfølsomme oplysninger, der er omfattet af persondatalovens § 6 og følsomme oplysninger, der er omfattet af persondatalovens § 7 og 8.

Det foreslås i § 7, nr. 2, at Udbetaling Danmark uden samtykke fra borgeren kan videregive oplysninger, herunder oplysninger om rent private forhold til kommunen, fra borgere, der henvender

sig til Udbetaling Danmark, og hvor Udbetaling Danmark vurderer, at borgeren har behov for bistand fra kommunen, jf. forslaget til § 4, stk. 3.

Med bestemmelsen kan der kun videregives oplysninger, som borgeren selv har givet Udbetaling Danmark i forbindelse med sin henvendelse, jf. henvisning til, at der skal være tale om oplysninger ”fra borgeren”. Der kan således ikke efter forslaget til bestemmelsen uden samtykke fra borgeren videregives andre oplysninger til kommunen for eksempel fra borgerens andre sager i Udbetaling Danmark.

Det er borgerens opholdskommune, som Udbetaling Danmark kan videregive oplysninger til efter forslaget til § 7, nr. 1 og 2, idet det vil være borgerens opholdskommune, der eventuelt træffer afgørelse om og udbetaler kommunale ydelser til borgeren.

Med borgerens opholdskommune henvises der til reglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område om opholdskommuner, idet disse regler fastlægger hvem der har forpligtelsen til at yde hjælp til borgeren.

I tilfælde af tvivl om hvor borgeren har opholdskommune, skal dette afgøres efter regler i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Indtil dette er afgjort, vil det være den kommune, som borgeren senest har haft folkeregisteradresse i, der er ansvarlig for, at borgeren kan få hjælp og som kan videregive oplysninger efter forslaget til § 7. Dette følger af § 9, stk. 7, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Der henvises desuden til bemærkninger til § 8, der giver kommunen adgang til at se, hvilke ydelser en borger modtager fra Udbetaling Danmark uden samtykke fra borgeren, således at der kun bliver videregivet oplysninger, hvis Udbetaling Danmark har en sag på den pågældende borger, der ønskes videregivet oplysninger om.

Til § 8

Det foreslås i § 6, nr. 1, at kommunen uden samtykke fra borgeren skal videregive nødvendige oplysninger om borgere, der søger om eller får hjælp til Udbetaling Danmark, hvis oplysningerne er nødvendige for at foretage efterregulering, omberegning, fradrag, modregning eller anden opfølgning i sager på Udbetaling Danmarks område. Det foreslås herudover i § 7, at Udbetaling Danmark uden samtykke fra borgeren skal videregive nødvendige oplysninger til kommunen om borgere, der søger om eller modtager ydelser fra Udbetaling Danmark, hvis oplysningen er nødvendige for, at kommunen kan foretage efterregulering, omberegning eller anden opfølgning i sager på kommunens myndighedsområde. Herudover foreslås det, at Udbetaling Danmark uden samtykke fra borgeren skal videregive oplysninger til kommunen fra borgeren, der henvender sig til Udbetaling Danmark, og som vurderes at have behov for personlig bistand fra kommunen, jf. forslaget til § 4, stk. 3. Endelig foreslås det i § 9, at Udbetaling Danmark og kommunen på eget initiativ uden samtykke fra borgeren skal videregive oplysninger til hinanden, til brug for den modtagende myndigheds kontrol af, om der kan være sket misbrug med udbetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud. Der henvises til afsnit 2.7.2 og 2.8.1 i de almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger for en nærmere beskrivelse af de enkelte bestemmelser.

For at henholdsvis kommunen og Udbetaling Danmark som afgivende myndighed kan vurdere, om oplysningen vil være nødvendig at videregive til den anden myndighed efter kriterierne i § 6, nr. 1, 7 og 9, foreslås det i § 8, at begge myndigheder uden samtykke fra borgeren får gensidig adgang til oplysninger om, hvilke konstante ydelser og økonomiske tilskud en borger modtager hos den anden myndighed samt oplysninger om størrelsen på ydelsen. Dette kan dog kun lade sig gøre uden samtykke fra borgeren ved at fravige kravet i persondatalovens 8, stk. 3, i det omfang, der skal være adgang til oplysninger om ydelser, der direkte eller indirekte indeholder oplysninger om borgerens rent private forhold. Da videregivelse efter § 6, nr. 1, 7 og 9 skal ske uden samtykke, er det hensigtsmæssigt, at kommunen og Udbetaling Danmark får adgang til oplysningerne uden samtykke, og uden at kommunen og Udbetaling Danmark som videregivende myndighed skal vurdere, om betingelserne i persondatalovens § 8, stk. 3, er opfyldt.

For en nærmere beskrivelse af de sociale myndigheders muligheder for at videregive oplysninger, henvises til afsnit 2.7.1. i de almindelige bemærkninger.

Kommunen og Udbetaling Danmark vil efter bestemmelsen kun få adgang til oplysninger om de ”kontante økonomiske ydelser og tilskud”, borgeren modtager, dvs. oplysninger om økonomisk hjælp, som erstatter arbejdsindtægt helt eller delvist, eller som består i målrettede tilskud til forskellige målgrupper med særlige behov efter lov om integration af udlændinge i Danmark, lov om aktiv socialpolitik, lov om sygedagpenge, lov om social service, dagtilbudsloven m.v., og love omfattet af forslaget til § 2, nr. 1-5 og 7.

Forslaget er en fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3, og betyder, at en forvaltning i kommunen, der udfører opgaver på det sociale område, kan – og skal - udlevere oplysningerne uden at vurdere, om betingelserne for videregivelse efter § 8, stk. 3, er opfyldt. Pligten til at videregive oplysninger omfatter almindeligt ikke personfølsomme oplysninger, der er omfattet af persondatalovens § 6 og følsomme oplysninger, der er omfattet af persondatalovens § 7 og 8. Pligten omfatter desuden alle dele af kommunen – og ikke kun de dele af forvaltningen, der udfører opgaver på det sociale område, hvis oplysningen er nødvendig at videregive efter kriterierne i bestemmelsen.

Det er fra borgerens opholdskommune, Udbetaling Danmark har adgang til oplysninger efter forslaget til § 8.

Med borgerens opholdskommune henvises der til reglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, idet disse regler fastlægger, hvem der har forpligtelsen til at yde hjælp til borgeren. Borgerens opholdskommune vil typisk være den kommune, hvor borgeren har bopæl.

I tilfælde af tvivl om hvor borgeren har opholdskommune, skal dette afgøres efter regler i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Indtil dette er afgjort, vil det være den kommune, som borgeren senest har haft folkeregisteradresse i, som Udbetaling Danmark har adgang til oplysninger fra efter forslaget til § 8. Dette følger af § 9, stk. 7, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Til § 9

Det er vigtigt, at Udbetaling Danmark og kommunen fremover vil modtage oplysninger fra hinanden om forhold, der er relevante for kontrol af, om der kan være sket misbrug af sociale ydelser, herunder for at kunne vurdere, om der skal påbegyndes en sag om tilbagebetaling af en ydelse, som en borger kan have modtaget med urette. Det er ligeledes vigtigt, at videregivelsen af oplysningerne altid sker på eget initiativ og kan ske uden at indhente samtykke fra borgeren.

For en nærmere beskrivelse af de gældende regler om sociale myndigheders muligheder for at videregive oplysninger til brug for tilbagebetalingssager efter gældende regler, henvises til afsnit 2.7.1. og til afsnit 2.8.1 i de almindelige bemærkninger om forslaget til at sikre et tæt og koordineret samarbejde om kontrol og tilbagebetalingssager mellem kommunen og Udbetaling Danmark. Der henvises herudover til bemærkningerne til § 10, der handler om videregivelse af oplysninger efter anmodning til brug for potentielle tilbagebetalingssager.

Det foreslås i § 9, at Udbetaling Danmark og kommunen på eget initiativ skal videregive oplysninger, herunder oplysninger om rent private forhold, hvis oplysningerne kan have betydning for den modtagende myndigheds kontrol af, om der kan være sket misbrug med udbetaling af kontante ydelser eller økonomiske tilskud. Oplysningerne kan videregives uden samtykke fra borgeren.

Bestemmelsen vil primært få betydning for udveksling af oplysninger om borgeres økonomiske forhold og samlivsforhold, idet både kommunen og Udbetaling Danmark fremover har myndighedsansvaret for ydelser, der bliver påvirket af disse forhold. Der forventes primært at blive videregivet oplysninger om, at en borger har uoplyste indtægter eller oplysninger, der tyder på, at en borger har ægteskabslignende forhold med en anden person, da disse forhold ofte danner grund for sager om tilbagebetaling på det sociale område.

Forslaget til § 9 giver mulighed for, at forpligtede kommunen og Udbetaling Danmark til at videregivende modtagne anmeldelser fra borgere, der mener, at en anden borger modtager en ydelse med urette.

Den afgivende myndighed forudsættes at have en grundlæggende viden om, hvilke oplysninger der kan medføre, at den modtagende myndighed skal foretage kontrol af, om der er sket misbrug af udbetaling af kontante ydelser, men skal ikke tage stilling til, om oplysningen konkret vil medføre, at den modtagende myndighed vil påbegynde en tilbagebetalingssag eller vil blive lagt til grund i en sag om tilbagebetaling, der eventuelt allerede er påbegyndt. Dette er op til den ansvarlige myndighed, som har alle oplysninger i egne sager, og som kender regelgrundlaget og kriterierne for at kunne tilkende ydelser og for hvornår, der kan træffes afgørelse om tilbagebetaling på sit eget sagsområde. Der henvises til afsnit 2.8.1.1. for en nærmere beskrivelse af betingelserne for at kræve tilbagebetaling af ydelser, der er modtaget med urette og mod bedre vidende. Forslaget er en kodificering af gældende praksis for videregivelse af oplysninger mellem forvaltningsmyndigheder, der i deres virke modtager eller finder oplysninger, der kan have betydning for tilbagebetalingssager hos andre myndigheder.

Den afgivende myndighed skal inden videregivelsen af oplysningen undersøge, om borgeren modtager eller har modtaget en ydelse hos den anden myndighed, hvor oplysningen kan få betydning for ydelsen. I praksis vil det ske ved, at kommunen og Udbetaling Danmark får adgang til et fælles sæt af data, der viser, hvilke kontante ydelser og økonomiske tilskud, som borgeren konkret aktuelt modtager. Dette vil sikre, at der kun bliver videregivet oplysninger om borgere, der modtager en ydelse, der kan blive påvirket af oplysningen. Der henvises til de specielle bemærk-

ninger til § 8. Er der formodning om, at oplysningen vedrører en borger, der tidligere har, men ikke aktuelt modtager hjælp hos den anden myndighed, kan oplysningen først videregives, når den myndighed, der skal videregive en oplysning har sikret sig, at borgeren tidligere har modtaget en ydelse hos den myndighed, der skal modtage oplysningen, og at oplysningen, der skal videregives, kan have betydning for udbetalingen af ydelsen hos den modtagende myndighed på det pågældende tidspunkt.

Bestemmelsen omfatter kun tilbagebetalingssager om kontante ydelser og økonomiske tilskud hos henholdsvis kommunen eller Udbetaling Danmark. Der henvises til bemærkningerne til § 8 for en nærmere beskrivelse af hvilke ydelser, der kan være tale om.

Når henholdsvis kommunen eller Udbetaling Danmark efter forslaget til bestemmelsen har videregivet en oplysning, kan den modtagende myndighed efter forslaget til § 10 og 11 herefter indhente yderligere og mere detaljerede konkrete oplysninger fra den afgivende myndighed.

Det foreslås endvidere i § 9, at kommunens og Udbetaling Danmarks videregivelse af oplysningerne sker på eget initiativ, det vil sige uden anmodning fra den modtagende myndighed. Herudover foreslås det, at de to myndigheder "skal" videregive oplysningerne, hvis betingelserne for videregivelse i øvrigt er til stede.

Forslaget er en fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3, og betyder, at en forvaltning i kommunen, der udfører opgaver på det sociale område og Udbetaling Danmark, kan - og skal - videregive oplysninger om rent private forhold uden samtykke og uden at skulle vurdere, om betingelserne for videregivelse efter § 8, stk. 3, er opfyldt.

Pligten til at videregive oplysninger omfatter almindelige ikke personfølsomme oplysninger, der er omfattet af persondatalovens § 6 og følsomme oplysninger, der er omfattet af persondatalovens § 7 og 8. Pligten omfatter desuden alle dele af kommunen – og ikke kun de dele af forvaltningen, der udfører opgaver på det sociale område, hvis oplysningen er nødvendige at videregive efter kriterierne i bestemmelsen.

Forslaget til § 9 er målrettet videregivelse til brug for den modtagende myndigheds kontrol af, om der kan være sket misbrug med udbetaling af kontante ydelser eller økonomiske tilskud. § 9 giver - i modsætning til forslaget til § 6 og 7 - mulighed for at videregive oplysninger, selv om den afgivende myndighed ikke aktuelt selv behandler en ansøgning eller giver hjælp til den borger, som oplysningerne drejer sig om. Hvis oplysningerne vedrører en borger, der aktuelt søger om eller modtager ydelser hos den afgivende myndighed, kan der være tilfælde, hvor oplysningerne kan videregives uden samtykke med henvisning til begge bestemmelser, idet den afgivende myndighed ikke på forhånd kan vide, om en oplysning vil blive brugt til kontrol af misbrug af en social ydelse eller en tilbagebetalingssag, hvor borgeren blot har modtaget for meget hjælp, men ikke har handlet svigagtigt.

Det er borgerens opholdskommune, der efter forslaget til § 9 har pligt til at videregive oplysninger til Udbetaling Danmark, ligesom det er borgerens opholdskommune, der skal modtage oplysninger efter bestemmelsen, når Udbetaling Danmark videregiver oplysninger efter bestemmelsen.

Med borgerens opholdskommune henvises der til reglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område om opholdskommuner, idet disse regler fastlægger, hvem der har for-

pligtelsen til at yde hjælp til borgeren. Borgerens opholdskommune vil typisk være den kommune, hvor borgeren har bopæl. Efter forslaget til § 9 vil der skulle videregives oplysninger til den kommune, der aktuelt udbetaler ydelser til borgeren.

Til § 10

Det er vigtigt, at Udbetaling Danmark og kommunen fremover kan samarbejde om oplysning af sager om tilbagebetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud, der er modtaget med urette og mod bedre vidende. Samarbejdet skal både omfatte situationer, hvor en myndighed oplyser en sag om tilbagebetaling af en ydelse, der er modtaget med urette, men også på et tidligere stadie af sagsbehandlingen, hvor myndigheden har brug for supplerende oplysninger for at kunne få en mere konkret og kvalificeret formodning om, at en borger modtager en ydelse med urette med henblik på at kunne oplyse sagen efter de særlige regler, der gælder i retssikkerhedsloven for oplysning af tilbagebetalingssager.

For en nærmere beskrivelse af de gældende regler for sociale myndigheders muligheder for at videregive oplysninger til brug for tilbagebetalingssager m.v. efter gældende regler, henvises til afsnit 2.7.1. og til afsnit 2.8.1. i de almindelige bemærkninger om forslaget til at sikre et tæt og koordineret samarbejde om kontrol.

Nedenstående forslag forventes primært at få betydning for udveksling af oplysninger om borgers økonomiske forhold og samlivsforhold, idet både kommunen og Udbetaling Danmark fremover har myndighedsansvaret for ydelser, der bliver påvirket af disse forhold. Der forventes primært at blive samarbejdet om sager om tilbagebetaling, hvor en borger formodes at have uoplyste indtægter eller formodes at have et ægteskabslignende forhold med en anden person, da disse forhold ofte danner baggrund for sager om tilbagebetaling på det sociale område. Der henvises desuden til afsnit 2.8.1.1. for en nærmere beskrivelse af betingelserne for at kræve tilbagebetaling af ydelser, der er modtaget med urette og mod bedre vidende.

Efter forslaget til § 10, stk. 1, har kommunen og Udbetaling Danmark efter anmodning pligt til at videregive oplysninger, som foreligger i egne sager, hvis oplysningen er nødvendig for den anden myndigheds vurdering af, om der inden for eget sagsområde skal påbegyndes en sag om tilbagebetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud, der er modtaget med urette og mod bedre vidende af borgeren (tilbagebetalingssager). Videregivelse af oplysninger til brug for allerede påbegyndte sager, skal ske i henhold til § 11 a, jf. § 11 c, nr. 4 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Videregivelse af oplysninger efter § 10, stk. 1, kan for eksempel være aktuelt i forbindelse med, at kommunen eller Udbetaling Danmark reagerer på en underretning efter forslaget til § 9, har modtaget oplysninger fra andre myndigheder eller selv har fremskaffet oplysninger.

Videregivelse efter forslaget kan kun ske efter ”anmodning” og ikke på eget initiativ. Videregivelse af oplysninger til sager om tilbagebetaling af ydelser, der kan være modtaget med urette og mod bedre vidende skal ske efter forslaget til § 9.

Der kan kun anmodes om oplysninger til brug for sager om tilbagebetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud hos henholdsvis kommunen eller Udbetaling Danmark. Der henvises til bemærkningerne til § 8 for en nærmere beskrivelse af hvilke kommunale ydelser, der kan være tale

om. Kontante ydelser og økonomiske tilskud i Udbetaling Danmarks tilbagebetalingssager er sager, som Udbetaling Danmark har myndighedsansvaret for, jf. § 2. Den myndighed, der rekviderer oplysninger, dvs. enten kommunen eller Udbetaling Danmark, skal præcisere, hvilke oplysninger fra de nævnte sager, der er ønsket fremsendt, det vil sige, hvilke typer af oplysninger, det drejer sig om og hvad de skal bruges til.

Den myndighed, der indhenter oplysningerne, forudsættes at have adgang til oplysninger om, hvilke kontante ydelser og økonomiske tilskud, borgeren konkret får udbetalt hos den anden myndighed, således at forespørgslen kun omfatter borgere, der aktuelt modtager kontante ydelser eller økonomiske tilskud hos den myndighed, som forespørgslen bliver rettet til. Der henvises til de specielle bemærkninger til § 8.

Den myndighed, der videregiver oplysninger, skal alene indhente eksisterende oplysninger, der allerede forligger i myndighedens egne sager og skal for eksempel ikke fremskaffe nye oplysninger, for eksempel ved at spørge andre myndigheder, egne ansatte m.v. Der er således ikke tale om overdragelse af myndighedsansvar, som det er tilfældet efter forslaget til § 10, stk. 2, hvor kommunen kan indhente oplysninger til sager på Udbetaling Danmarks myndighedsområde for Udbetaling Danmark.

Herudover foreslås det, at de to myndigheder ”skal” videregive oplysningerne hinanden, hvis betingelserne for videregivelse i øvrigt er til stede.

Forslaget til § 10, stk. 2, 1. pkt., giver Udbetaling Danmark mulighed for at overdrage sagsoplysningen i tilbagebetalingssager inden for eget myndighedsområde, jf. § 2, til kommunen. Forslaget indebærer, at kommunen kan oplyse sagen ved at indhente helt nye oplysninger til brug for sagen fra for eksempel andre myndigheder og private.

Kommunen kan kun handle efter anmodning fra Udbetaling Danmark. Kommunen kan således ikke på eget initiativ undersøge en sag, der hører under Udbetaling Danmarks sagsområde.

Hvis Udbetaling Danmark anmoder kommunen om bistand til sagsoplysningen, har kommunen pligt til at overtage hele eller dele af sagsoplysningen i forhold til den pågældende sag og i det omfang, som Udbetaling Danmark ønsker.

Efter forslaget til § 10, stk. 2, 2. pkt., er kommunen ved sagsoplysning på Udbetaling Danmarks vegne omfattet af de samme beføjelser til at oplyse sagen, som hvis kommunen havde varetaget opgaven som sit eget sagsområde. Kommunen kan således bruge de samme sagsoplysningsskridt som i forhold til egne sager. Kommunen beføjelser til at oplyse tilbagebetalingssager følger primært af § 11 a, jf. § 11 c, stk. 1, nr. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og forvaltningsretlige principper om proportionalitet, herunder de begrænsede muligheder for brug af observationer i sociale sager og brug af oplysninger fra kommunens sager efter lov om Det Centrale Personregister, hvor en formodet samlevers adresseforhold undersøges nærmere (i daglig tale kaldet ”adresSESager”).

Bestemmelsen giver ikke mulighed for, at kommunen kan overtage parthøringsforpligtelsen fra Udbetaling Danmark. Parthøringen vil således altid skulle foretages af Udbetaling Danmark.

Det foreslås i § 7, nr. 3, i de specielle bemærkninger i L X, forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.,

lov om individuel boligstøtte og forskellige andre love (Fordeling af myndighedsansvar mellem kommuner og Udbetaling Danmark), at det fortsat er kommunen, der har kompetence til at undersøge løn- og arbejdsforhold hos en borger, der modtager ydelser efter den sociale og beskæftigelsesmæssige lovgivning efter § 12 a i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, også i forhold til borgere, der modtager ydelser fra Udbetaling Danmark. I de tilfælde, hvor kommunen overtager sagsoplysningen i medfør af forslaget til § 10, stk. 2 i dette lovforslag på Udbetaling Danmarks vegne, vil kommunen således fortsat kunne iværksætte en kontrol af løn- og arbejdsforhold i en virksomhed efter § 12 a i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område på baggrund af oplysninger om en sag hos Udbetaling Danmark, hvor der er en formodning om, at borgerens ikke har oplyst Udbetaling Danmark korrekt om sin lønindtægt.

Efter forslaget til § 10, stk. 3, kan - og skal - kommunen efter anmodning fra Udbetaling Danmark i sager efter § 10, stk. 1, og sager efter § 10, stk. 2, dels henvende sig skriftligt til borgeren og dels indkalde borgeren til en samtale, hvor borgeren får lejlighed til at bidrage til sagens oplysning eller til at udtale sig om de oplysninger, der er indsamlet eller indhentet i sagen af kommunen og af Udbetaling Danmark. En korrespondance eller samtale efter § 10, stk. 3, træder ikke i stedet for en eventuel parthøring, som Udbetaling Danmark efterfølgende skal foretage, hvis oplysningen indgår i en afgørelse om tilbagebetaling, som Udbetaling Danmark skal træffe. Bestemmelsen vil også kunne anvendes, hvor hvis borgeren kun har en sag i Udbetaling Danmark. Hvis der kun er en sag i Udbetaling Danmark, vil Udbetaling Danmark selv kunne henvende sig skriftligt til borgeren. Muligheden for at kommunen kan henvende sig skriftligt til borgeren, får derfor primært betydning i de tilfælde, hvor kommunen i samme sagsgang undersøger egne sager og sager for Udbetaling Danmark og i den forbindelse vurderer, at der alene skal ske skriftlige henvendelser til borgeren.

Det vil altid være Udbetaling Danmark, der foretager parthøring af borgeren, når der skal træffes afgørelse i sag om tilbagebetaling, uanset om kommunen har bidraget til sagens oplysninger efter forslaget til §§ 9-11.

Kommunens forpligtelse efter § 10, stk. 3, indtræder efter anmodning fra Udbetaling Danmark og medfører, at kommunen ikke i forbindelse med indhentning af oplysninger efter § 10, stk. 1 eller 2, til Udbetaling Danmark på eget initiativ kan indkalde borgeren til en samtale. Der vil således skulle indgås en særlig aftale herom. Kommunen og Udbetaling Danmark skal - som ved en anmodning efter § 10, stk. 2 - aftale nærmere, hvilke konkrete beføjelser kommunen kan anvende i den konkrete sag, dvs. om der enten skal ske en skriftlig henvendelse eller afholdes en samtale eller eventuelt begge dele.

Udbetaling Danmark kan anmode kommunen om oplysninger og bistand efter § 10, stk. 1-3, på samme tid. En anmodning om at kommunen overtager sagsbehandlingen alene efter § 10, stk. 2, betyder, at kommunen automatisk selv skal vurdere, hvilke foreliggende oplysninger fra egne sager, der bør indgå i oplysningen af sagen.

Det forudsættes, at Udbetaling Danmark og kommunen i forbindelse med anmodninger efter § 10, stk. 1-3, aftaler, hvilke dele af sagsoplysningen kommunen skal stå for, således at kommunen ikke indhenter oplysninger, som Udbetaling Danmark eventuelt kan have indhentet i forvejen. Aftalen om opgavefordelingen mellem kommunen og Udbetaling Danmark bør således ske efter en forudgående dialog. En aftale om, hvilke sagsbehandlingsskridt kommunen skal foretage, vil

også være afgørende for, at kommunen eventuelt kan undersøge en borgers forhold samlet i de tilfælde, hvor borgeren modtager kontante ydelser og økonomiske tilskud fra begge myndigheder og hvor de faktuelle forhold, der kan begrunde tilbagebetalingssager hos de to myndigheder er så ens, at en samlet undersøgelse af sagerne vil være den mest hensigtsmæssige fremgangsmåde. Formålet med indholdet i aftalen skal være, at borgerens forhold bliver belyst på den mest optimale og effektive måde, der vil være borgeren mindst til gene. Det er Udbetaling Danmark, der har det endelige ansvar for at træffe afgørelser i tilbagebetalingssager på eget område, og det er derfor også Udbetaling Danmark, der i sidste ende har kompetencen til at vurdere, hvilke oplysninger kommunen skal indhente. Det står kommunen og Udbetaling Danmark frit for, hvordan de kan indgå en aftale om at oplyse en sag. Det kan således aftales, at kommunen kan varetage hele sagsoplysningen og selv kan vurdere hvilke oplysninger, der kan indhentes, eller Udbetaling Danmark kan bede kommunen om at indhente bestemte oplysninger. Det vil være hensigtsmæssigt, at bestyrelsen for Udbetaling Danmark eventuelt drøfter, hvordan aftaler efter § 10 kan udformes.

De oplysninger, som kommunen indsamler for Udbetaling Danmark jf. forslaget til § 10, stk. 1-3, kan anvendes til kommunens egne sager på det sociale område i overensstemmelse med persondatalovens regler.

Kommunen og Udbetaling Danmark skal ved oplysning af sager om tilbagebetaling herunder også sager, som der samarbejdes om efter forslaget til § 10, være opmærksomme på, at give borgeren besked om retten til ikke at udtale sig, i tilfælde af en konkret mistanke om et strafbart forhold, jf. lov om retssikkerhed og ved forvaltningens tvangsindgreb og oplysningspligter. Borgeren skal ligeledes oplyses om, at borgeren ikke er forpligtet til at møde op til et møde, hvis der er en konkret mistanke om, at borgeren har begået et strafbart forhold.

Det er borgerens opholdskommune, som Udbetaling Danmark kan anmode om at videregive oplysninger efter forslaget til § 10, stk. 1, og som Udbetaling Danmark kan anmode om at varetage sagsbehandlingen efter forslaget til § 10, stk. 2. Tilsvarende vil det være borgerens opholdskommune, som anmoder Udbetaling Danmark om at videregive oplysninger efter forslaget til § 10, stk. 1.

Med borgerens opholdskommune henvises der til reglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område om opholdskommuner, idet disse regler fastlægger, hvem der har forpligtelsen til at yde hjælp til borgeren.

I tilfælde af tvivl om, hvor borgeren har opholdskommune, skal dette afgøres efter regler i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Indtil dette er afgjort, vil det være den kommune, som borgeren senest har haft folkeregisteradresse i, der er ansvarlig for, at borgeren kan få hjælp, og som er forpligtet til at handle på en anmodning fra Udbetaling Danmark jf. forslaget til § 10, stk. 1 og 2. Dette følger af § 9, stk. 7, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Der henvises herudover til bemærkningerne til § 11, der beskriver hvilken personkreds, der kan indhentes oplysninger om efter forslaget til § 10.

Til § 11

Der foreslås et tæt samarbejde mellem Udbetaling Danmark og kommunerne om oplysning af sager om tilbagebetaling af ydelser, der kan være modtaget med urette, jf. afsnit 2.8.1. i de almindelige bemærkninger. Det er en forudsætning for et smidigt og effektivt samarbejde, at Udbetaling Danmark og kommunen kan udveksle oplysninger fra hinanden uden samtykke fra borgeren efter forslaget til § 10, stk. 1.-3.

Herudover er det væsentligt, at borgeren ikke kan søge om aktindsigt i interne dokumenter i forbindelse med samarbejdet.

For en nærmere beskrivelse af de gældende regler for sociale myndigheders muligheder for at videregive oplysninger henvises til afsnit 2.7.1. og afsnit 2.8.1.1. i de almindelige bemærkninger. For en nærmere beskrivelse af de gældende regler om aktindsigt henvises til afsnit 2.8.2.1. i de almindelige bemærkninger.

Forslaget til § 11, stk. 1, giver Udbetaling Danmark og kommunen mulighed for at udveksle de nødvendige oplysninger i forbindelse med samarbejde efter § 10, stk. 1-3, herunder oplysninger om rent private forhold, uden samtykke fra borgeren. Det foreslås herudover, at der i forhold til § 11 a, jf. § 11 c, stk. 1, nr. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område dels sker en udvidelse af den kreds af personer, der kan indhentes oplysninger og dels at der også kan indhentes oplysninger om borgere, der tidligere har modtaget – men ikke aktuelt – modtager ydelser. Det foreslås således i § 11, stk. 1, at kommunen og Udbetaling Danmark uden samtykke kan udveksles nødvendige oplysninger til brug for samarbejdet efter § 10, stk. 1-3 samt § 11 a, jf. § 11 c, stk. 1, nr. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, uden samtykke fra borgeren kan indhente oplysninger om den, der får hjælp eller har fået hjælp samt dennes ægtefælle eller samlever og andre husstandsmedlemmer uden samtykke fra de pågældende.

I modsætning til forslaget til §§ 6, 7 og 8 samt § 11 a, jf. § 11 c, stk. 1, nr. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, kan der efter forslaget til § 11, stk. 1, udveksles oplysninger om borgere, der ikke længere modtager hjælp i kommunen eller Udbetaling Danmark samt ægtefæller, samlever og andre husstandsmedlemmer.

Der kan kun udveksles nødvendige oplysninger. Kommunen og Udbetaling Danmark skal således nøje overveje, hvilke informationer det er nødvendige at videregive i forbindelse med samarbejdet. Ved vurderingen af, om oplysningen kan udveksles efter § 11, vil det være afgørende om videregivelsen af oplysningen til kommunen er i overensstemmelse med persondatalovens § 5, stk. 2, hvorefter senere behandling af oplysninger ikke må være uforenelig med de formål, hvortil oplysningerne er indsamlet. De oplysninger, der videregives, skal desuden kun omfatte relevante og tilstrækkelige oplysninger, jf. persondatalovens § 5, stk. 3, og må ikke omfatte mere, end hvad der kræves til formålet.

Kommunen og Udbetaling Danmark vil ikke efter bestemmelsen få adgang til at se afgørelsen om tilbagebetaling, som samarbejdet konkret har vedrørt, heller ikke selv om den ene myndighed i vidt omfang har bidraget med oplysninger til den anden myndighed efter bestemmelserne i § 9-10.

Forslaget til § 11, stk. 1, er en fravigelse af § 11 a, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og § 8, stk. 3 i persondataloven. Forslaget til § 11 supplerer således § 11 c, stk. 1, nr. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, der fraviger samtyk-

kekravet i samme lovs § 11 a, stk. 1, i sager, hvor den sociale myndighed har påbegyndt en sag om tilbagebetaling. Herudover udgør forslaget en yderligere fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3, i det omfang, der indhentes oplysninger om en eventuel ægtefælle eller samlever eller andre husstandsmedlemmer efter § 11 a, jf. § 11 c, stk. 1, nr. 4 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Pligten til at videregive oplysninger omfatter almindeligvis ikke personfølsomme oplysninger, der er omfattet af persondatalovens § 6 og følsomme oplysninger, der er omfattet af persondatalovens §§ 7 og 8.

Det foreslås i § 11, stk. 2, at interne arbejdsdokumenter, der udveksles mellem Udbetaling Danmark og kommunen efter §§ 9, 10, 11, stk. 1, og 12 ikke som følge heraf mister deres interne karakter. Bestemmelsen muliggør, at kommunen og Udbetaling Danmark kan samarbejde om sager om tilbagebetaling af kontante ydelser eller økonomiske tilskud på ydelser efter forslaget til § 10, uden at borgeren får adgang til interne arbejdsdokumenter, hvis disse udveksles mellem de to myndigheder.

Bestemmelsen muliggør herudover, at Udbetaling Danmark efter samkøring af oplysninger efter forslaget til § 12 vil kunne videregive oplysninger til kommunen, uden at borgeren får adgang til interne arbejdsdokumenter, som Udbetaling Danmark i den forbindelse videresender. Der henvises til bemærkninger til § 12.

Bestemmelsen er en fravigelse af forvaltningslovens og offentlighedslovens regler om aktindsigt og en tilsvarende begrænsning i retten til indsigt efter persondataloven.

Bestemmelsen gælder både i forhold til manuelle oplysninger og elektronisk behandlede oplysninger, såvel personoplysninger som ikke-personoplysninger.

Det er borgerens opholdskommune, Udbetaling Danmark kan udveksle oplysninger med efter forslaget til § 11.

Med borgerens opholdskommune henvises der til reglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område om opholdskommuner, idet disse regler fastlægger, hvem der har forpligtelsen til at yde hjælp til borgeren.

I tilfælde af tvivl om, hvor borgeren har opholdskommune, skal dette afgøres efter regler i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Indtil dette er afgjort, vil det være den kommune, som borgeren senest har haft folkeregisteradresse i, der er ansvarlig for, at borgeren kan få hjælp, og som er forpligtet til at handle på en anmodning fra Udbetaling Danmark jf. forslaget til § 10, stk. 1-3, og som der kan udveksles oplysninger med jf. forslaget til § 11. Dette følger af § 9, stk. 7, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Til § 12

Det foreslås i § 12, stk. 1, at Udbetaling Danmark til brug for generel kontrol uden samtykke fra borgeren kan samkøre registre med oplysninger om ansøgere og modtagere af social pension, børnetilskud og boligstøtte, med oplysninger om bopæls- og familieforhold vedrørende ansøgerens eller ydelsesmodtagerens ægtefælle, samlever, tidligere ægtefælle, tidligere husstandsmed-

lemmer samt personer, der har eller tidligere har haft forældremyndighed over ansøgerens eller ydelsesmodtageres barn.

Efter forslaget til § 12, stk. 2, kan oplysninger, der fremkommer ved registersamkøringen, jf. stk. 1, indgå i Udbetaling Danmarks vurdering af, hvorvidt en ansøger eller modtager af social pension og børnetilskud kan anses for enlig, som dette defineres i loven og efter praksis ved ansøgning om eller modtagelse af ydelser efter henholdsvis lov om social pension eller lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. samt efter lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag. Oplysninger kan herudover indgå i Udbetaling Danmarks vurdering af, hvem der er medlem af husstanden ved ansøgning og beregning af boligstøtte efter lov om individuel boligstøtte.

Forslaget til bestemmelsen indebærer, at Udbetaling Danmark kan udsøge en liste over ansøgere og modtagere af social pension, børnetilskud og boligstøtte, som er registret som enlige, men hvor oplysninger om de i stk. 1 nævnte persongrupperes bopæls- og familieforhold indikerer, at ansøgeren eller modtageren af ydelsen i realiteten ikke er reelt enlig.

Samkøringen i Udbetaling Danmark vil ske af registre eller it-systemer, der indeholder oplysninger om ansøgere og modtagere af de nævnte ydelser med oplysninger fra registre om bopæls- og familieforhold fra CPR og BBR. Samkøringen af oplysninger fra CPR og BBR er begrænset til ansøgeren og ydelsesmodtageren, dennes ægtefælle, samlever, tidligere ægtefælle, tidligere husstandsmedlemmer samt personer, der har eller tidligere har haft forældremyndighed over ansøgerens eller ydelsesmodtageres barn.

Oplysninger om bopælsforhold er for eksempel oplysninger om, hvor personen har boet, hvor mange personer, der har boet på den pågældende adresse, samt oplysninger om bopæls størrelse. Oplysninger om familieforhold er for eksempel oplysninger om, hvorvidt der er tale om slægtsskab med de personer, som vedkommende bor sammen med, for eksempel om modtageren af ydelsen bor sammen med en forælder, der har eller har haft forældremyndigheden over et barn, eller om en tidligere samlever er bopælsregistreret hos ydelsesmodtagerens svigerforældre.

Den fremkomne liste vil ikke i sig selv kunne medføre, at der kan påbegyndes en sag om tilbagebetaling af ydelsen, der kan oplyses efter § 11 a, jf. § 11 c i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Det forudsættes således, at Udbetaling Danmark ved en eventuel videre undersøgelse af de pågældende sager kontakter borgeren for at undersøge sagen nærmere, før Udbetaling Danmark eventuelt påbegynder en tilbagebetalingssag efter den sociale lovgivning, der kan oplyses jf. § 11 a-c i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Herudover vil Udbetaling Danmark kunne anvende listen, hvis der fremkommer andre oplysninger, der kan tyde på, at en borger modtager en ydelse på et forkert grundlag, for eksempel ved anonyme anmeldelser fra borgere eller fra kommunen, jf. forslaget til § 9.

Det foreslås, at kommunen og Udbetaling Danmark oplyser ansøgere af social pension, boligstøtte og børnetilskud samt ansøgere om tilskud efter dagtilbudsloven om, at der vil kunne ske samkøring af oplysninger, jf. § 12 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, som Udbetaling Danmark jf. forslaget til § 5 foreslås omfattet af. Der henvises til de specielle

bemærkninger til § 5 i L X, forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte og forskellige andre love (Fordeling af myndighedsansvar mellem kommuner og Udbetaling Danmark).

Personer, der ved lovens ikrafttræden allerede modtager social pension, børnetilskud og boligstøtte vil ligeledes skulle informeres om muligheden for samkøring på anden vis, for eksempel på udbetalingsmeddelelsen eller ved den årlige omregning af boligstøtte.

Kommunen har en forpligtelse til at sikre, at personer, der modtager tilskud til friplads til dagsinstitutionsplads efter dagtilbudsloven får ydelser i overensstemmelse med lovens kriterier, herunder til personer, der er enlige. Kommunen har herudover en forpligtelse til at sikre, at borgere i kommunen er korrekt bopælsregistreret efter lov om Det Centrale Personregister. Det foreslås derfor i § 12, stk. 3, at hvis der ved Udbetaling Danmarks registersamkøring jf. stk. 1, fremkommer oplysninger, der har betydning for opholdskommunens afgørelse om ret til tilskud til daginstitutionsbetaling eller har betydning for kommunens påbegyndelse af en bopælssag efter cpr-loven, skal Udbetaling Danmark videregive oplysningerne til kommunen. Forslaget skal medvirke til at sikre, at kommunen kan agere på de oplysninger, som Udbetaling Danmarks samkøring af registre bidrager til at skabe. Der henvises herudover i den forbindelse til bemærkninger til § 11, stk. 2, hvorefter Udbetaling Danmark foreslås at kunne videregive interne arbejdsdokumenter uden at dokumenterne mister deres interne karakter.

En oplysning om at en person fremgår på en liste, som kan give en myndighed anledning til at undersøge nærmere, om vedkommende modtager tilskud til dagsinstitutionsbetaling på et uberetiget grundlag og mod bedre vidende er en oplysning, der er omfattet af persondatalovens § 8. Oplysningen vil således alene kunne videregives efter en konkret vurdering om betingelserne i § 8, stk. 3, er opfyldt, herunder efter den såkaldte værdispringsregel, hvis oplysningen skal videregives uden at indhente samtykke fra borgeren. For en nærmere beskrivelse af persondatalovens § 8, stk. 3, henvises til afsnit 2.7.1.2. i de almindelige bemærkninger. Det vurderes at være hensigtsmæssigt, at Udbetaling Danmark altid skal videregive oplysningen til kommunen uden at foretage en konkret afvejning i hver enkelt sag og uden, at der indhentes samtykke fra borgeren. Det foreslås derfor, at § 12, stk. 3, udgør en fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3.

Der gælder i almindelighed en oplysningspligt efter persondatalovens § 29, når der indsamles oplysninger fra andre end hos den registrerede. Dette vil også være tilfældet, når Udbetaling Danmark samkører registre efter forslaget til § 12, stk. 1 og 2, eller videregiver oplysninger efter forslaget til § 12, stk. 3. Udbetaling Danmark vil derfor således som udgangspunkt skulle informere modtagere af social pension, boligstøtte og børnetilskud, som bliver berørt af en eventuel registersamkøring efter persondatalovens § 29. Ligeledes vil de personer, der får undersøgt deres bopæls- og familieforhold, skulle underrettes efter persondataloven.

Underretningen efter § 29, kan dog undlades, jf. § 29, stk. 3, hvis underretningen er umulig eller forholdsmæssig vanskelig. Da der ved samkøringen vil kunne samkøres oplysninger vedrørende bopæls- og familieforhold i forhold til et meget stort antal personer, vurderes det, at underretningen kan undlades, hvis registersamkøringen ikke får retlige konsekvenser for disse personer, da underretning ud fra en proportionalitetsbetragtning må anses for at være vanskelig, særligt set i

lyset af, at der alene samkøres ikke-personfølsomme oplysninger om disse personer fra CPR-registret.

Der vil således kunne gøres en undtagelse af underretningen jf. § 29, stk. 3, for så vidt angår en ansøgers eller ydelsesmodtagerens ægtefælle, samlever, tidligere ægtefælle, tidligere husstandsmedlemmer samt personer, der har eller tidligere har haft forældremyndighed over ansøgerens eller ydelsesmodtageres barn. Undtagelsen til kravet om underretning af de pågældende personer omfatter dog ikke tilfælde, hvor der videregives oplysninger til kommunen efter forslaget til § 12, stk. 3, idet kommunen i disse situationer vil kunne påbegynde en sag om korrekt bopælsregistrering efter lov om Det Centrale Personregister. I det omfang, der videregives oplysninger efter § 12, stk. 3, til brug for eventuel påbegyndelse af cpr-sager i kommunen, vil ydelsesmodtageres ægtefælle, samlever, tidligere ægtefælle, tidligere husstandsmedlemmer samt personer, der har eller tidligere har haft forældremyndighed over ansøgerens eller ydelsesmodtageres barn skulle underrettes om en eventuel registersamkøring og videregivelse af oplysninger, jf. persondatalovens § 29.

Det er endvidere en forudsætning, at myndighederne kun lader kontrolordningen tage sigte på fremtidige forhold, medmindre særlige forhold gør sig gældende. Det vil sige, at der kun kan samkøres oplysninger vedrørende borgere, der modtager social pension, boligstøtte eller børnetilskud efter lovens ikrafttræden med oplysninger om bopæls- og familieforhold, der vedrører tiden efter lovens ikrafttræden.

Der vil endvidere ske anmeldelse af kontrolordningen til Datatilsynet i overensstemmelse med persondatalovens regler.

Til § 13

Forslaget til § 13 er med en omskrivning og præcisering en videreførelse af § 7 i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark. Forslaget skal medvirke til, at Udbetaling Danmark i takt med den teknologiske udvikling bliver forpligtet til at stille lettilgængelige digitale værktøjer til rådighed for borgerne og på længere sigt kan indfase øget brug af digital kommunikation med borgere og virksomheder, der forudsættes at have de fornødne it-kompetencer. Herudover skal forslaget medvirke til at understøtte øget elektronisk kommunikation med andre myndigheder. Forslaget vil desuden give Udbetaling Danmark mulighed for at udnytte informationsteknologierne til at digitalisere administrative rutiner og indføre elektronisk administration.

Efter forvaltningslovens § 32 a kan vedkommende minister fastsætte regler om borgerens ret til at anvende digital kommunikation ved borgerens henvendelser til den offentlige forvaltning og om de nærmere vilkår herfor. Bestemmelsen kan dog ikke anvendes til at forpligte borgeren til at kommunikere digitalt med det offentlige eller til, at social- og integrationsministeren kan fastsætte regler om Udbetalings Danmarks pligt til kommunikere med borgere og virksomheder i elektronisk form.

Der foreslås derfor fastsat en bestemmelse i § 13, stk. 1, der giver social- og integrationsministeren mulighed for at fastsætte regler om pligt til elektronisk kommunikation mellem Udbetaling Danmark og andre myndigheder.

Herudover kan der fastsættes regler om, at kommunikation mellem Udbetaling Danmark og borgere skal ske i elektronisk form (digital kommunikation).

Ved fastsættelse af regler om digital kommunikation mellem Udbetaling Danmark og borgerne jf. stk. 1, skal der tages hensyn til, at nogle grupper af borgere ikke har de fornødne it-mæssige forudsætninger for at anvende it, for eksempel borgere med særlige behov eller ældre borgere, der ikke har det fornødne kendskab til digitale værktøjer. Det foreslås derfor i § 13, stk. 2, at social- og integrationsministeren kan fastsætte regler om, at visse nærmere angivne sagsområder og grupper af borgere helt eller delvis skal være undtaget fra kravet om digital kommunikation.

Bestemmelserne i forslaget til § 13 stk. 1 og 2, vil blive udmøntet i overensstemmelse med it-strategiske målsætninger og målsætninger i fællesoffentlige digitaliseringsstrategier.

For at sikre at kommunikationen kan ske i elektronisk form, foreslås det herudover i § 13, stk. 3, at social- og integrationsministeren på de områder, hvor der indføres pligt til elektronisk kommunikation, kan fravige formkrav i lovgivningen, der er til hinder for digital kommunikation, for eksempel indirekte eller direkte krav om skriftlighed eller brug af blanketter, særlige erklæringer m.v.

Det følger af retspraksis, at statslige forvaltningsmyndigheders afgørelser til borgerne skal være forsynet med en personlig underskrift. Kravet om underskrift giver for eksempel myndighederne mulighed for at kunne placere ansvaret for eventuelle fejl i sagsbehandlingen. En original underskrift kan også anvendes til at sikre tryghed for afgørelsens ægthed og giver borgeren mulighed for at kontakte den person, der har været ansvarlig for at træffe en afgørelse. Kravet om personlig underskrift er til hinder for elektronisk kommunikation, og det foreslås derfor i § 13, stk. 3, at social- og integrationsministeren på Udbetaling Danmarks sagsområde jf. § 2, kan fastsætte regler om, at udstedelse af dokumenter uden underskrift eller med maskinelt gengivet underskrift eller på tilsvarende måde medfører, at dokumentet i retlig henseende sidestilles med et dokument med personlig underskrift.

Ligeledes bør de hensyn, der ligger bag kravet om original underskrift fortsat sikres varetaget. Ved fravigelse af kravet om underskrift på dokumenter skal det for eksempel fortsat være muligt for Udbetaling Danmark at kunne placeres et tjenstligt ansvar over for den medarbejder, der er ansvarlig for en afgørelse, og borgeren skal fortsat kunne få vished for, at afgørelsen er truffet af en kompetent medarbejder m.v. Herudover forudsættes det, at de elektroniske løsninger, der stilles til rådighed af Udbetaling Danmark opfylder de til enhver tid gældende datasikkerhedsmæssige krav.

Ved udstedelse af regler om såvel digital kommunikation og mulighed for udstedelse af dokumenter uden underskrift, skal social- og integrationsministeren sikre, at Udbetaling Danmarks sagsbehandlingssystem fortsat kan leve op til de forvaltningsretlige og øvrige lovgivningsmæssige krav, der stilles til offentlig forvaltning. Bemyndigelsesbestemmelserne forudsættes udmøntet således, at forvaltningsretlige krav fortsat bliver overholdt. For eksempel skal borgerne fortsat kunne lade sig repræsentere af andre, når de som led i en sag kommunikerer med Udbetaling Danmark, ligesom der skal tages hensyn til, at visse borgere kan have brug for tolkebistand. Det forudsættes derfor, at hjemlen i § 13, stk. 1, ikke kan udnyttes til fuldstændigt at afskære personer fra at henvende sig til Udbetaling Danmark på andre måder end ved elektronisk kommunikation.

Forslaget til § 13 svarer til skatteforvaltningsloven § 35 a, hvorefter skatteministeren har en tilsvarende bemyndigelser til at fastsætte regler om pligt til digital kommunikation mellem borgere og SKAT, ligesom beskæftigelsesministeren efter gældende regler har mulighed for at fravige kravet om underskrift i arbejdsskadesager, jf. § 39 a lov om arbejdsskadesikring.

Til § 14

Forslaget til § 14, stk. 1, 1. pkt., medfører, at alle afgørelser, som Udbetaling Danmark træffer efter lovgivning omfattet af lovforslaget § 2, kan indbringes for Ankestyrelsen i kapitel 10 i retssikkerhedsloven i det omfang det er fastsat i de enkelte love, jf. § 2. Det kan herudover være fastsat særlige regler om klageadgang i de enkelte love, for eksempel i lov om en børne- og ungeydelse, hvorefter afgørelser om, hvorvidt en forældremyndighedsindehaver er skattepligtig, kan påklages til skatteankenævnet. Der er ikke i lov om friplejeboliger fastsat regler om klage over afgørelser efter § 16 i denne lov. Afgørelser efter § 16 i lov om friplejeboliger vil derfor fortsat ikke kunne påklages til anden administrativ myndighed.

Klagereglerne vil også fremgå af de enkelte love. Der henvises til afsnit 2.11. i de almindelige bemærkninger i dette lovforslag samt til de almindelige bemærkninger i afsnit 2.4. i L X, forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte og forskellige andre love (Fordeling af myndighedsansvar mellem kommuner og Udbetaling Danmark), samt til de specielle bemærkninger til § 1, nr. 3 og 43, § 2, nr. 15-16 og 33-34, § 3, nr. 13 og 14, § 4, nr. 14, § 5, nr. 4, § 9, nr. 11, og § 13, nr. 22.

Forslaget indebærer, at Ankestyrelsens behandling af sager på Udbetaling Danmarks område i øvrigt vil følge sagsbehandlingsreglerne og reglerne om fremgangsmåde ved anke i lov om retssikkerheds og administration på det sociale område i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Udbetaling Danmark vil for eksempel være omfattet af § 66 om pligt til at genvurdere sagen og reglen om klagefrister i § 67. En klage over Udbetaling Danmarks afgørelse skal således sendes til Udbetaling Danmark, som genvurderer sagen og sender den videre til Ankestyrelsen, hvis Udbetaling Danmark fastholder sin afgørelse.

Af retssikkerhedsmæssige grunde foreslås det gentaget i forslaget til § 14, stk. 1, 2. pkt., at klagefristen i § 67 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område er 4 uger.

Klage over sagsbehandlingstiden eller personalets optræden kan rettes til direktøren for Udbetaling Danmark.

Det er alene den person, afgørelsen vedrører, som er klageberettiget. Kommunen kan således ikke klage til Ankestyrelsen over afgørelser, der er truffet af Udbetaling Danmark.

Til § 15

Forslaget til § 15 er en uændret videreførelse af § 6 i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark.

Det foreslås i § 15, stk. 1, at opgaverne efter denne lov varetages med administrativ og teknisk bistand fra Arbejdsmarkedets Tillægspension. Arbejdsmarkedets Tillægspension får således til opgave at stå for den daglige drift af Udbetaling Danmark. Ansvars- og opgavefordelingen mellem Udbetaling Danmarks bestyrelse og Arbejdsmarkedets Tillægspension følger efter forslaget de tilsvarende modeller for en række andre opgaver henlagt til Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Arbejdsmarkedets Tillægspensions bistand til Udbetaling Danmark finder sted i henhold til denne lov samt lovgivning inden for de fem ydelsesområder. Det samlede lovgrundlag vil fastlægge de nærmere rammer for Udbetaling Danmarks virke i forhold til opgaver, ledelse, regnskab, revision, klageregler m.v.

Efter lovgrundlaget er Udbetaling Danmarks bestyrelse ansvarlig for ordningens administration, mens den daglige ledelse og drift overlades til Arbejdsmarkedets Tillægspension. Arbejdsmarkedets Tillægspension skal således oprette og drive centrene og stå for den daglige ledelse og administration samt på vegne af Udbetaling Danmark varetage de opgaver vedrørende sagsbehandlingen, tilkendelse, udbetaling m.v., som tillægges Udbetaling Danmark i henhold til kapitel 2.

I § 15, stk. 2 foreslås det, at kommunerne via Udbetaling Danmark betaler Arbejdsmarkedets Tillægspension for den ydede bistand. Prisen for bistanden fastsættes på omkostningsdækket basis. Dette betyder, at Arbejdsmarkedets Tillægspension skal have dækket alle omkostninger forbundet med opgaveløsningen for Udbetaling Danmark efter reglerne for indtægtsdækket virksomhed. Arbejdsmarkedets Tillægspension og Udbetaling Danmark vil samtidig opnå fælles gavn af etablerede stordriftsfordele.

Udbetaling Danmarks kontakt til borgerne og offentligheden sker altid fra Arbejdsmarkedets Tillægspension i Udbetaling Danmarks navn.

De nærmere rammer og vilkår for Arbejdsmarkedets Tillægspensions levering af ydelser fastlægges i en administrationsaftale med Udbetaling Danmark.

Arbejdsmarkedets Tillægspension har retten til og ansvaret for at tilrettelægge og gennemføre opgaverne for Udbetaling Danmark i overensstemmelse med de fastlagte retningslinjer for bistanden såvel under etableringsforløb som efter overgang til drift.

Arbejdsmarkedets Tillægspension har alle rettighederne til det it-programmel og det it-udstyr, som anvendes ved leveringen af ydelser i henhold til aftalen. Ved ophør af administrationen hos Arbejdsmarkedets Tillægspension er Udbetaling Danmark berettiget til at få udleveret data fra Arbejdsmarkedets Tillægspension samt kopi af det specialudviklede programmel med tilhørende dokumentation, som Arbejdsmarkedets Tillægspension har udviklet. Retten til kopi gælder ikke programmel, der er købt, lejet eller leaset. Programmel, der er internt udviklet til anden anvendelse end alene for Udbetaling Danmark, kan Udbetaling Danmark opnå ret til en kopi af mod betaling ved ophør af samarbejdet med Arbejdsmarkedets Tillægspension.

I § 15, stk. 3, foreslås det, at det er en forudsætning, at Arbejdsmarkedets Tillægspension ved valg af elektroniske løsninger og systemer til brug for løsning af opgaverne i videst muligt omfang skal påse, at de valgte løsninger og systemer (i) ikke påvirker omkostningsudviklingen i Udbetaling Danmark u hensigtsmæssigt, (ii) kan integreres med kommunernes øvrige elektroniske systemer og løsninger ved at basere sig på godkendte fællesoffentlige standarder og grænseflader og

(iii) i øvrigt passer ind i Arbejdsmarkedets Tillægspension øvrige systemer, så valget af løsninger ikke påvirker omkostningsudviklingen negativt i den øvrige virksomhed, som Arbejdsmarkedets Tillægspension udøver.

I § 15, stk. 4, foreslås det, at Arbejdsmarkedets Tillægspension ved valg af elektroniske løsninger og systemer, der alene er til brug for løsning af opgaver omfattet af lovens § 2, skal sikre Udbetaling Danmarks bestyrelse afgørende indflydelse. Under henvisning til bestyrelsens pligt til at vedtage en forretningsorden, kan der i denne træffes nærmere retningslinjer for behandlingen af sådanne sager.

Arbejdsmarkedets Tillægspensions ledelsesret omfatter - men er ikke begrænset til - for eksempel valg af medarbejdere og valg af metoder samt tilrettelæggelse af arbejdets udførelse. Alle omkostninger, som vedrører alle de ordninger, som Arbejdsmarkedets Tillægspension administrerer (fællesomkostninger), besluttet af bestyrelsen i Arbejdsmarkedets Tillægspension. Ledelsen af de enkelte lovbundne ordninger har indsigt i fordelingen af fællesomkostninger og i grundlaget for konteringen af fællesomkostninger til den enkelte ordning.

Administrationen, sagsbehandlingen, den it-mæssige understøttelse, personale, andre ressourcer m.v. leveres på omkostningsdækket basis, dvs. uden avance eller risikopræmie, ligesom der ikke beregnes moms af ydelserne. Udbetaling Danmark opnår endvidere andel i stordriftsfordele knyttet til driften af de lovbundne ordninger.

Levering sker efter de principper og metoder samt på de vilkår, som er fastlagt for Arbejdsmarkedets Tillægspensions levering af ydelser til andre lovbundne ordninger, herunder i forhold til i videst muligt omfang at forfølge mulighederne for standardisering, effektivisering og eventuel yderligere systemunderstøttelse af arbejdsgange. Effektiviseringsgevinster, der vedrører en enkelt ordning, vil komme denne ordning og kun denne ordning til gode.

De dele af Arbejdsmarkedets Tillægspensions omkostninger, som ikke kan henføres direkte til den enkelte ordning, vil blive fordelt mellem ordningerne efter en af Arbejdsmarkedets Tillægspensions bestyrelse fastlagt omkostningsfordelingsmodel, som tidligere uden kritiske bemærkninger har været forelagt en række relevante myndigheder i Danmark.

Som følge af at varetagelse af opgaverne vil ske på omkostningsdækket basis, kan Arbejdsmarkedets Tillægspension ikke påtage sig et erstatningsansvar for eventuelle tab ved sagsbehandlingsfejl m.v., da der ikke etableres en risikomargin (avance), som kan dække et sådant tab. Modellen understøtter dermed den afgørende forudsætning, at Arbejdsmarkedets Tillægspensions medlemmer ikke må påføres tab ved Arbejdsmarkedets Tillægspensions samarbejde med andre lovbundne ordninger. Den foreslåede model etablerer byrdemæssigt samme situation, som hvis Udbetaling Danmark selv løser opgaven.

Arbejdsmarkedets Tillægspension skal forud for regnskabsårets begyndelse udarbejde et budget for det kommende års omkostninger – dels omkostninger, der kan henføres til Udbetaling Danmark alene, dels fællesomkostninger. Arbejdsmarkedets Tillægspension foretager en årlig prisfastsættelse af alle væsentlige delaktiviteter henhørende under Udbetaling Danmark og beregner - på baggrund af opstillede forventninger til det kommende års sagsmængder - de samlede, forventede administrationsomkostninger. Endvidere indeholder budgettet en oversigt over Udbetaling

Danmarks forventede indtægter og udgifter knyttet til Udbetaling Danmarks ydelsesbestemte virke.

Udbetaling Danmarks bestyrelse godkender budgettet for ordningens omkostninger - dog sådan, at godkendelse af omkostninger, der angår samtlige administrerede ordninger, godkendes af Arbejdsmarkedets Tillægspensions bestyrelse.

Til § 16

Forslaget til § 16 er en uændret videreførelse af § 3 i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark (lov nr.1594 af 22. december 2010). Det foreslås, at bestemmelserne, der omhandler Udbetaling Danmarks ledelse og bestyrelse, overføres til nærværende lov, hvorved reglerne om ledelse og bestyrelse står i sammenhæng med forslagets kapitel 6, der omhandler social- og integrationsministerens tilsyn med bestyrelsen og det ansvar, som bestyrelsen har i henhold til nærværende lov samt lovgivningen i øvrigt.

Det foreslås i § 16, at Udbetaling Danmark ledes af en bestyrelse og af en direktør.

Til § 17

Forslaget til § 17 er en videreførelse af § 4, stk. 1-6 i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark (lov nr.1594 af 22. december 2010) med mindre ændringer i § 17, stk. 1, og § 17, stk. 4, 1. pkt.

Det foreslås, at bestemmelserne, der omhandler Udbetaling Danmarks ledelse og bestyrelse overføres til nærværende lov, hvorved reglerne om ledelse og bestyrelse står i sammenhæng med forslagets kapitel 6, der omhandler social- og integrationsministerens tilsyn med bestyrelsen og det ansvar, som bestyrelsen har i henhold til nærværende lov samt lovgivningen i øvrigt.

Det foreslås således i *17, stk. 1*, der er en uændret videreførelse af § 4, stk. 1, i lov om etableringen af den selvejende institution Udbetaling Danmark, at bestyrelsen er sammensat af en formand og 8 andre medlemmer, som udpeges af social- og integrationsministeren.

I § 17, stk. 2, er en med en mindre justering en videreførelse af § 4, stk. 2, i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark.

Efter den gældende regel i § 4, stk. 2, i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark udpeger social- og integrationsministeren direkte 3 medlemmer af bestyrelsen. Som følge af ressortændringen vil de lovgivningsområder, hvor myndighedsansvaret for administrationen skal overflyttes fra kommunerne til Udbetaling Danmark, høre under både social- og integrationsministerens og beskæftigelsesministerens ressort. Det foreslås på den baggrund i § 17, stk. 2, at 1 af medlemmerne udpeges efter indstilling af beskæftigelsesministeren.

Det foreslås således i § 17, stk. 2, at bestyrelsen udpeges således:

- formanden efter indstilling fra KL
- 5 medlemmer efter indstilling fra KL

- 2 medlemmer udpeges direkte af social- og integrationsministeren,

- 1 medlem udpeges som noget nyt af social- og integrationsministeren efter indstilling fra beskæftigelsesministeren

§ 17 stk. 3, er en videreførelse af § 4, stk. 3, i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark, dog således at det foreslås, at bestyrelsen tiltræder den 1. oktober 2012, i stedet 1. november 2012 som det fremgår af de gældende regler i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark. Herved tiltræder bestyrelsen på det tidspunkt, hvor den første administrationsopgave foreslås at overgå til Udbetaling Danmark.

Således foreslås det, at bestyrelsen udpeges for en 4-årig periode med mulighed for genvalg. Udpegningsperioden er tilrettelagt til at følge konstitueringsprocessen i forbindelse med kommunalvalg. Af hensyn hertil vil den første udpegning finde sted for en kortere periode end 4 år.

Ved udpegning af et nyt medlem inden for en udpegningsperiode udpeges det nye medlem alene for den resterende udpegningsperiode.

I lovforslaget til etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark fremgår det af bemærkningerne til § 4, stk. 4, at bestyrelsen får det overordnede ansvar for Udbetaling Danmark, og det forudsættes, at bestyrelsen omfattes af det traditionelle bestyrelsesansvar. Bestyrelsen kan herefter ifalde erstatningsansvar, hvis den ikke handler på et oplyst og forsvarligt grundlag og udviser passende forsigtighed i forhold til, at Udbetaling Danmark drives i overensstemmelse med gældende lovgivning og særligt, at Udbetaling Danmark ikke påtager sig forpligtelser, som ikke kan opfyldes.

Det vil indgå som en del af social- og integrationsministerens tilsyn med bestyrelsens arbejde jf. denne lovs § 19 at tilse, at bestyrelsen har tilrettelagt sit arbejde på en sådan måde, at risiciene for at ifalde ansvar minimeres.

Bestyrelsen får til opgave at træffe de overordnede og strategiske beslutninger vedrørende de sagsområder, som Udbetaling Danmark skal varetage efter lovens § 2.

Med forslaget til § 17, stk. 4, foreslås det med ordene hensigtsmæssigt og forsvarligt præciseret, at de dispositioner, som bestyrelsen træffer så vidt muligt skal medvirke til en omkostningseffektiv administration, således at der tages hensyn til, at kommunerne kan hjemtage de økonomiske gevinster samtidig med, at der skal ske en behørig iagttagelse af borgernes retssikkerhed. Det understreges herved, at alle beslutninger altid skal ske med respekt for borgernes retssikkerhed med de rettigheder, som borgeren har efter loven.

Dette er i overensstemmelsen med beskrivelsen af bestyrelsens opgaver, som de er beskrevet i § 4, stk. 4 i forslag til lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark, hvor det fremgår, at bestyrelsen skal lede Udbetaling Danmark i overensstemmelse med lovgrundlaget, udarbejde en forretningsorden, sikre en effektiv og billig administration af Udbetaling Danmark og forestå udarbejdelse af Udbetaling Danmarks budget, regnskaber og aktivitetsplaner.

I § 17, stk. 5, der er en videreførelse af § 4, stk. 4, i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark skal bestyrelsen ved en forretningsorden fastsætte nærmere bestemmelser om udførelsen af sit virke og kan etablere et sekretariat.

Udgifterne til sekretariatet afholdes af Udbetaling Danmark og finansieres gennem kommunernes administrationsbidrag.

Det foreslås, at Arbejdsmarkedets Tillægspension og KL indgår nærmere aftale om sekretariatets funktioner og placering i forhold til den fastlagte governance struktur i Arbejdsmarkedets Tillægspension. Aftalen skal godkendes af social- og integrationsministeren af hensyn til at sikre grundlaget for ministerens overordnede tilsyn, og således at der i tilstrækkeligt omfang medtages hensyn til gennemsigtighed og ansvarsfordeling.

Det er i forslaget forudsat, at det alene er bestyrelsen, der har ansvaret for driften af Udbetaling Danmark. Dette er imidlertid ikke til hinder for, at bestyrelsen i sin forretningsorden etablerer et forretningsudvalg, der efter delegation fra bestyrelsen kan træffe beslutninger.

Det foreslås, at bestyrelsen kan fastsætte nærmere bestemmelser om tegningsregler, ligesom bestyrelsen kan meddele prokura.

I § 17, stk. 6, foreslås det, at det er bestyrelsen, der under hensyn til omkostningerne beslutter, hvad Arbejdsmarkedets Tillægspension skal levere for så vidt angår serviceniveau, kvalitet, og svarfrister efter forslaget til § 15, stk. 1..

Det foreslås, at bestyrelsen indgår aftale med Arbejdsmarkedets Tillægspension herom, og at der udarbejdes en administrationsaftale, som indeholder en specifikation/detaljeret beskrivelse af ydelserne, herunder en beskrivelse af serviceniveau, kvalitet, svarfrister m.v., indsigt og rapporteringskrav samt øvrige vilkår for Arbejdsmarkedets Tillægspensions levering af ydelser til Udbetaling Danmark.

Bestyrelsen for Udbetaling Danmark får blandt andet som følge af forslagets § 15 afgørende indflydelse på Arbejdsmarkedets Tillægspensions valg af it-systemer, som alene skal bruges til løsning af den objektive sagsbehandling. Det er en forudsætning, at de valgte it-løsninger passer ind i Arbejdsmarkedets Tillægspensions fælles it-plattform, så valget af løsninger ikke påvirker omkostningsudviklingen negativt i de øvrige ordninger, som Arbejdsmarkedets Tillægspension administrerer. IT-løsningerne og valget heraf vil alt andet lige have en betydelig indflydelse på økonomien i Udbetaling Danmark.

Ud over de opgaver, der er beskrevet under forslaget til § 17, stk. 3, har bestyrelsen via behørig instruktion til og rapportering fra direktøren løbende pligt til at påse, at opgaveudførelsen, der udføres af Arbejdsmarkedets Tillægspension på vegne af Udbetaling Danmark, finder sted på forsvarligt grundlag. Til det formål modtager bestyrelsen løbende rapporter fra Arbejdsmarkedets Tillægspension, ligesom bestyrelsen skal udpege en ekstern revisor, jf. § 21, stk. 2, som gennemfører en revision svarende til den kommunale regnskabs- og forvaltningsrevision på de omfattede områder i dag.

Til § 18

Forslaget til § 18 er med en mindre justering i stk. 1, en uændret videreførelse af bestemmelse af § 5 i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark.

Det foreslås i § 18, stk. 1, at den daglige ledelse af Udbetaling Danmark fra 1. oktober 2012 forestås af en direktør, som er den til enhver tid værende direktør for Arbejdsmarkedets Tillægspensi-

on. Som noget nyt foreslås det, at direktøren også kan være en person i Arbejdsmarkedets Tillægspensions koncerndirektion, som direktøren bemyndiger til at varetage opgaven, således at den praktiske udførelse af direktørfunktionen kan varetages af en anden ansat i Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Den daglige ledelse udføres under ansvar over for bestyrelsen. Den daglige ledelse skal udføres i overensstemmelse med de interesser, som Udbetaling Danmark måtte have.

I § 18, stk. 2 foreslås det i forlængelse af stk. 1, at direktøren skal følge de retningslinjer og anvisninger, som bestyrelsen har givet.

Den daglige ledelse efter stk. 1 omfatter ikke dispositioner, der efter Udbetaling Danmarks forhold er af usædvanlig art eller stor betydning. Sådanne dispositioner kan direktøren kun foretage efter særlig bemyndigelse fra bestyrelsen, medmindre bestyrelsens beslutning ikke kan afventes uden væsentlig ulempe for Udbetaling Danmarks virksomhed. Bestyrelsen skal i så fald snarest muligt underrettes om den trufne disposition.

I § 18, stk. 3 foreslås det, at det er direktørens opgave at sikre, at Udbetaling Danmarks bogføring sker under iagttagelse af lovgivningens regler herom.

I § 18, stk. 4 og 5 foreslås det, at det er direktørens opgave at sikre, at Udbetaling Danmark til enhver tid drives forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde Udbetaling Danmarks nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder.

Forpligtelsen til at Udbetaling Danmark drives forsvarligt medfører også, at direktøren har en forpligtelse til at sikre, at opgaveudførelsen, der på vegne af Udbetaling Danmark udføres af Arbejdsmarkedets Tillægspension, finder sted på et forsvarligt grundlag, og således at bestyrelsen har indsigt i og kan vurdere, om opgaveløsningen udføres tilfredsstillende. Direktøren og bestyrelsen er forpligtet til sammen at sikre et grundlag, der understøtter transparens og forsvarlig drift.

Til § 19

Det foreslås i § 19, stk. 1, at social- og integrationsministeren fører tilsyn med Udbetaling Danmarks bestyrelse. Da Udbetaling Danmark er oprettet som en selvejende institution med en ansvarlig bestyrelse foreslås det, at tilsynet alene føres i forhold til, at bestyrelsen har ansvaret for at sikre, at Udbetaling Danmark administreres i overensstemmelse med loven, herunder lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark.

Det vil sige, at ministeren har tilsyn med, at bestyrelsens beslutninger ligger inden for lovgivningsrammer, ligesom tilsynet skal sikre, at der i forhold til opgaver, der er overladt til Arbejdsmarkedets Tillægspension foreligger tilstrækkelige og betryggende instrukser og aftaler med henblik på at sikre, at Udbetaling Danmark drives i overensstemmelse med lovgivning, som Udbetaling Danmark er underlagt. Ministeren vil ligeledes have tilsyn med, at der aflægges regnskab og føres revision i henhold til lovgivningen. Ligeledes vil være en tilsynsopgave at påse, at bestyrelsen sikrer, at der oprettes fyldestgørende og betryggende regler for bestyrelsens eget arbejde.

Herved ligestilles tilsynet med Udbetaling Danmark med det ansvar og tilsyn, der efter praksis gælder for bestyrelserne for Arbejdsmarkedets Tillægspension og Lønmodtagernes Dyrtidsfond, hvis bestyrelser er underlagt beskæftigelsesministerens tilsyn. Tilsynet med Arbejdsmarkedets Tillægspensions håndtering af Udbetaling Danmark opgaven og om, hvorvidt denne opgave løses i overensstemmelse med lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension vil fortsat være en del af beskæftigelsesministeriets normale tilsyn med Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Heraf følger, at social- og integrationsministeren ikke skal kontrollere eller monitorere selve driften og sagsbehandlingen i Udbetaling Danmark. Dette er bestyrelsens ansvar. Klager og lignende fra borgere, kommuner, andre myndigheder for eksempel lange sagsbehandlingstider skal rettes til direktøren for Udbetaling Danmark.

Bestyrelsen i Udbetaling Danmark har ansvaret for at sikre, at der i samarbejdsaftalen med Arbejdsmarkedets Tillægspension, der skal administrere Udbetaling Danmark, er tilstrækkelige og betryggende aftaler og foranstaltninger til at sikre, at der på alle relevante punkter er instrukser og aftaler, der sikrer, at Udbetaling Danmark drives i overensstemmelse med såvel denne lov som den øvrige lovgivning.

Det påhviler i den forbindelse også bestyrelsen for Udbetaling Danmark at sikre, at Arbejdsmarkedets Tillægspension forpligtes til at fremlægge alle de oplysninger og dokumenter, som bestyrelsen vurderer er nødvendige for bestyrelsens arbejde og efterlevelse af det ansvar, der følger af denne lov. Som led i tilsynet indgår en vurdering af, om et eventuelt fastsat honorar til bestyrelsesmedlemmer i bestyrelsen for Udbetaling Danmark er i overensstemmelse med arbejdsindsats og ansvar og størrelsen på honoraret.

Det følger af social- og integrationsministerens tilsynsforpligtelse og det forhold, at det er social- og integrationsministeren, der udpeger bestyrelsesmedlemmerne personligt, at social- og integrationsministeren også kan trække en udpegning tilbage, hvis social- og integrationsministeren vurderer, at en eller flere bestyrelsesmedlemmer ikke lever op til de forpligtelser og det ansvar, der følger af at være en del af bestyrelsen for Udbetaling Danmark.

Social- og integrationsministeren kan ligeledes trække en udpegning tilbage, hvis en eller flere bestyrelsesmedlemmers personlige forhold gør den eller de pågældende personer uegnede til fortsat at varetage hvervet som bestyrelsesmedlem. Dette kan for eksempel være tilfældet ved sygdom, hvis et medlem af bestyrelsen skifter arbejde således, at der kan opstå habilitetsproblemer ved, at vedkommende fortsætter som medlem af bestyrelsen for Udbetaling Danmark.

Det foreslås i § 19, stk. 2, 1. pkt., at bestyrelsen en gang årligt afgiver en beretning til social- og integrationsministeren.

Det foreslås i § 19, stk. 2, 2. pkt., at beretningen skal indeholde en gennemgang af bestyrelsens væsentlige beslutninger i løbet af året, herunder særligt oplysninger om beslutninger og forhold, der i væsentlig grad påvirker administrationen og Udbetaling Danmarks finansielle situation i såvel negativ som positiv retning.

Bestyrelsens beretning danner sammen med det godkendte og reviderede årsregnskab og revisionsprotokollerne grundlaget for social- og integrationsministeren løbende tilsyn. Revisionen vil i

den forbindelse blive pålagt at afgive en række erklæringer i revisionsprotokollen til brug for social- og integrationsministers tilsyn, jf. neden for under bemærkningerne om revision.

Det foreslås i § 19, stk. 2, 3. pkt., at beretningen foreslås at angå et kalenderår. Det foreslås herudover, at beretningen til ministeren kan indarbejdes i ledelsesberetningen, jf. § 20, stk. 1, under forudsætningen af, at indholdet lever op til kravet til indholdet i forslaget til § 19, stk. 2, 2. pkt.

Herudover foreslås det i § 19, stk. 2, 4. pkt., at beretningen foreslås indsendt senest samtidig med årsregnskabet m.v., jf. § 20, stk. 2.

Det foreslås i § 19, stk. 3, at social- og integrationsministeren til brug for det løbende tilsyn med Udbetaling Danmark kan kræve, at bestyrelsen udarbejder særlige redegørelser, herunder udleverer alt relevant materiale, der er udarbejdet i Udbetaling Danmark for sådanne redegørelser.

Social- og integrationsministeren fastsætter overfor bestyrelsen for Udbetaling Danmark fristen for udlevering af materiale eller udarbejdelse af materiale m.v. under hensyntagen til sagens karakter, materialets formodede omfang, behovet for indhentelse og indsamling af oplysninger, data m.v.

Det materiale, der udleveres af Udbetaling Danmark til social- og integrationsministeren, som en del af det løbende tilsyn, er som udgangspunkt ikke omfattet af retten til aktindsigt som følge af lov om offentlighed i forvaltningen. Det følger af lov om offentlighed i forvaltningens § 13, at retten til aktindsigt kan begrænses i det omfang, det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til gennemførelse af offentlig kontrol.

Det foreslås i § 19, stk. 4, at Ankestyrelsen for hvert kalenderår udarbejder en redegørelse om sagsbehandlingen i Udbetaling Danmark. Redegørelsen foretages på baggrund af de sager, der forelægges Ankestyrelsen som administrativ klageinstans i løbet af året, og årsagerne til, at Ankestyrelsen ikke stadfæster Udbetaling Danmarks afgørelser. Udbetaling Danmarks afgørelser. Redegørelsen skal indeholde en beskrivelse af de tendenser m.v., der tegner sig som følge af den gennemgåede sagsbehandling. Redegørelsen sendes til bestyrelsen for Udbetaling Danmark, der lader denne indgå i den samlede beretning til social- og integrationsministeren.

Til § 20

Forslaget til § 20 er med mindre ændringer en videreførelse af § 11 i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark.

Det foreslås i § 20, stk. 1, 1. pkt., at bestyrelsen i Udbetaling Danmark for hvert regnskabsår skal udarbejde og aflægge et årsregnskab bestående af balance, resultatopgørelse og noter, herunder med redegørelse for anvendt regnskabspraksis. Ledelsen udarbejder endvidere en ledelsesberetning som en del af årsregnskabet.

Ledelsesberetningen kan affattes, så den samtidigt lever op til kravet til beretningen til ministeren i forbindelse med tilsynet, jf. § 19. Der henvises til bemærkningerne til § 19.

Som led i moderniseringen af betalingsformidlingen ved udbetaling af ydelser og tilskud afskaffes princippet om forskudsvis refusioner fra staten. Udbetaling af ydelser og tilskud til borgerne sker direkte fra Udbetaling Danmarks konti i SKB, og udbetalingerne finansieres ved træk af månedlige bidrag hertil fra relevante konti på statens konti i SKB eller kommunernes konti i OBS. Det foreslås derfor at resultatopgørelsen opdeles i administrations- og ydelsesvirksomheden. Opdelingen i administrations- og ydelsesvirksomheden betyder, at resultatopgørelsen opdeles således, at der er muligt særskilt for staten og den enkelte kommune at se resultatet af administrationsvirksomheden. Det skal således være muligt at se, hvilken del af Udbetaling Danmarks virksomhed, som vedrører udgifter og omkostninger, som indgår i beregningen af administrationsbidraget, jf. §§ 22-25, og at se et særskilt resultat af ydelsesvirksomheden, det vil sige den del, som vedrører Udbetaling Danmarks opkrævninger fra staten og kommunerne, jf. §§ 26-27.

Specifikke oplysninger om statens bidrag fordelt på ydelsestyper eller de enkelte kommuners bidrag kan angives i noter. Det er således hensigten, at det af særskilte noter til regnskabet fremgår, dels hvilket beløb, der er opkrævet og indbetalt af den enkelte kommune og staten i administrationsbidrag efter §§ 22-25, dels hvilke beløb – opdelt på ydelsestyper efter de enkelte love jf. § 2 – der er opkrævet og betalt fra henholdsvis staten og den enkelte kommune efter §§ 26-27 vedrørende velfærdsydelser og tilskud. Gennem disse notekrav får henholdsvis staten og den enkelte kommune mulighed for at kontrollere deres indbetalinger med Udbetaling Danmarks årsregnskab.

Ved aflæggelse af årsregnskabet underskrives årsregnskabet i tilknytning til en ledelsespåtegning af Udbetaling Danmarks bestyrelse og efter 1. oktober 2012 også af direktøren.

Ledelsespåtegningen skal indeholde en erklæring om, hvorvidt årsregnskabet

(I) er aflagt i overensstemmelse med lovgivningens krav m.v.,

(II) giver et retvisende billede af virksomheden aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultatet,

(III) at ledelsesberetningen indeholder en retvisende redegørelse for udviklingen i virksomhedens aktiviteter og økonomiske forhold samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som virksomheden kan påvirkes af og

(IV) en erklæring om, at der er etableret forretningsgange, der sikrer en økonomisk hensigtsmæssig forvaltning.

Har ledelsen indføjet supplerende beretninger i årsregnskabet, bør ledelsespåtegningen endvidere erklære, hvorvidt beretningerne giver en retvisende redegørelse inden for rammerne af almindeligt anerkendte retningslinjer for sådanne beretninger.

Det foreslås i § 20, stk. 1, 2. pkt., at regnskabsåret for Udbetaling Danmark følger kalenderåret.

Det foreslås i § 20, stk. 2, at Udbetaling Danmark indsender sit årsregnskab og tilhørende revisionsprotokoller, herunder eventuelle protokoller fra intern revision til social- og integrationsministeren snarest muligt efter bestyrelsens godkendelse af årsregnskabet, dog senest 6 måneder efter regnskabsårets udløb.

Hermed får social- og integrationsministeren mulighed for at få den nødvendige indsigt i, at Udbetaling Danmarks administration og drift sker i overensstemmelse med lovgrundlaget. Har be-

styrelsen oprettet en intern revision, foreslås det, at den interne revisionschefs revisionsprotokol også indsendes.

Det foreslås i § 20, stk. 3, at det reviderede og godkendte årsregnskab er offentligt tilgængeligt, eksempelvis på Udbetaling Danmarks hjemmeside.

Det foreslås i § 21, stk. 9, at social- og integrationsministeren i en bekendtgørelse fastsætter nærmere regler for budgetter og regnskabsaflæggelsen i Udbetaling Danmark, jf. nedenfor om bemærkninger til § 21, stk. 9.

Til § 21

Forslaget til § 20 er hovedsageligt en uændret videreførelse af § 12 i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark.

Det foreslås i § 21, stk. 1, at årsregnskabet for Udbetaling Danmark revideres af en statsautoriseret revisor. Revisionen omfatter ikke ledelsesberetningen og eventuelle supplerende beretninger, som indgår i årsregnskabet, idet det dog forudsættes, at revisionen som minimum afgiver udtalelse om, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet.

I § 21, stk. 2, foreslås det, at bestyrelsen for Udbetaling Danmark udnævner revisoren. Udgangspunktet er, at revisionen af hensyn til Udbetaling Danmarks omkostninger er den samme som revisionen i Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Det foreslås i § 21, stk. 3, at social- og integrationsministeren har mulighed for i særlige tilfælde at kræve en yderligere revisor udpeget. Sådanne særlige tilfælde kan være situationer, hvor der er nogle specielle forhold i årsregnskabet, som social- og integrationsministeren vurderer, bør gennemgås af en uafhængig revisor, som ikke er valgt af bestyrelsen i Udbetaling Danmark. Det kan også være tilfældet, hvor der er uoverensstemmelser i regnskabet.

Det foreslås i § 21, stk. 4, at bestyrelsen kan beslutte at oprette en intern revision, der ledes af en revisionschef. Ved en sådan beslutning forudsættes det af økonomiske årsager, at bestyrelsen som udgangspunkt vælger Arbejdsmarkedets Tillægspensions eksisterende intern revision. Bestyrelsen skal i givet fald vedtage en funktionsbeskrivelse for den interne revisionschef. Der er i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension § 24 d, stk. 9 indsat særlig hjemmel til, at Arbejdsmarkedets Tillægspensions interne revision kan udøve sådanne hverv uden for Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Det foreslås i § 21, stk. 5, at bestyrelsen for Udbetaling Danmark og revisor ved revisorskifte skal afgive en redegørelse til social- og integrationsministeren om årsagen til skiftet. Redegørelsen kan afgives i fællesskab, hvis parterne er enige om det. Herved sikres det, at revisor ikke afskediges som følge af usaglige forhold, som eksempelvis uoverensstemmelser i forhold til regnskabsaflæggelsen.

Det foreslås i § 21, stk. 6, at årsregnskabet skal påtegnes af revisionen om, at det er revideret.

Det foreslås i § 21, stk. 7, at revisorerne - både den eksterne og en eventuel intern revisionschef - sikres ret til at deltage i bestyrelsesmøder under sager, der har betydning for revisionen eller for aflæggelse af årsregnskabet. Herved sikres dels at revisorerne modtager information på samme

niveau som bestyrelsesmedlemmer, dels at den eksterne revisor og den interne revisionschef har mulighed for at orientere bestyrelsen om væsentlige regnskabsmæssige forhold, der har betydning for Udbetaling Danmark. Som konsekvens heraf må revisorerne tilsendes dagsorden på lige fod med bestyrelsesmedlemmerne. Det anses som tilstrækkeligt, at bilagene alene sendes til revisorerne, hvis disse beder om det.

Det foreslås i § 21, stk. 8, at revisor i Udbetaling Danmark har pligt til at være til stede ved bestyrelsens behandling af sager, der er relevante for denne personkreds, hvis blot ét enkelt bestyrelsesmedlem ønsker det.

Det foreslås i § 21, stk. 9, at social- og integrationsministeren fastsætter nærmere regler for budgetter, regnskaber og revision, herunder indhold og opstilling af regnskabet.

Det er mest hensigtsmæssigt at fastsætte mere detaljerede regler i selvstændige regelsæt, idet løbende ændringer i kravene foretages mest praktisk i aftale eller bekendtgørelsesform, hvor ændringsproceduren håndteres mere fleksibelt. Der vil således fortsat være mulighed for at kunne udvikle budget-, regnskab og revisionspraksis med nye og relevante finansielle informationer og krav.

Ved udarbejdelsen af en regnskabsbekendtgørelse om budgetter og regnskabsaflæggelsen vil der blive taget udgangspunkt i de krav, der gælder efter årsregnskabsloven for type C virksomheder suppleret med tilsvarende krav til regnskabsaflæggelsen, som fremgår af den gældende bekendtgørelse nr. 858 af 2. juli 2010 om statsrefusion og tilskud, samt regnskabsaflæggelse og revision på Beskæftigelsesministeriets, Socialministeriets og Ministeriet for Flygtningen, Indvandrere og Integrations ressortområder de ændringer, som følger af Udbetaling Danmarks særlige forhold.

Regnskabsbekendtgørelsen vil indeholde bestemmelser om bekendtgørelsens anvendelsesområde samt mere specifikke regler om budget og budgetprocedurer i forhold til staten og kommunerne, dokumentation og journalføring, regnskabsaflæggelsen, regnskabet indhold, herunder opdelingen af resultatopgørelse, periode, krav til bogføring, kontoplan m.v., krav til referenceramme, noter, sammenligningstal i forhold til budget eller tal fra tidligere år, detailkrav til specielle noter, oplysninger om afskrivningsmetoder, nedskrivninger, over-/underskudsanvendelse, godkendelse af regnskab, indhold af ledelsens beretning, øvrige specifikke krav til regnskabet, for eksempel omtale af regnskabsposter, skemaregnskab m.v. samt krav til indsendelse, frister og form.

Med hensyn til indholdet af en revisionsbekendtgørelse fremgår det af aftalen mellem Regeringen og KL om kommunernes økonomi for 2011, at der ved revision af Udbetaling Danmark skal gennemføres: *"en revision svarende til den kommunale regnskabs- og forvaltningsrevision på de omfattede områder i dag."*

I dag er både kommunale regnskaber og kommunernes refusionsregnskaber over for staten vedrørende refusion af udbetalte velfærdsydelser og tilskud ved regnskabsaflæggelsen underlagt krav om "god offentlig revisionsskik". God offentlig revisionsskik indebærer for det første, at foretages finansiell revision, hvor revisionen efterprøver, om regnskabet er rigtigt, det vil sige uden væsentlige fejl og mangler, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger (bevillingskontrol), love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis (juridisk-kritisk revision). For det andet indebærer god

offentlig revisionsskik, at der foretages forvaltningsrevision, hvor revisionen vurderer, hvorvidt der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af midlerne og driften.

Det foreslås i § 21, stk. 9, at det er social- og integrationsministeren, der fastsætter omfanget af revisionen for Udbetaling Danmark. Udgangspunktet er, at regnskabet omfattes af god offentlig revisionsskik, det vil sige både finansiell- og forvaltningsrevision.

Revisionen af Udbetaling Danmarks regnskab gennemføres efter loven og efter aftale med bestyrelsen. Revisionen foretages af den af bestyrelsen valgte revision.

Tilrettelæggelsen af den løbende revision, herunder forvaltningsrevision, sker med udgangspunkt i en revisionsplan, der er udarbejdet af en revisor, og drøftes i bestyrelsen. Revisionsplanerne skal - under hensyntagen til den vurderede væsentlighed og risiko - sikre, at alle væsentlige områder revideres hvert år, og at øvrige områder revideres med en frekvens og et omfang, der fastsættes ud fra væsentlighed og risiko. I forbindelse med afslutning af revisionen redegøres for eventuelle afvigelser til planen.

Forvaltningsrevisionen i Udbetaling Danmark gennemføres som en løbende forvaltningsrevision, der udføres sammen med den normale (finansielle) revision.

Ved vurderingen af om der er taget skyldige økonomiske hensyn i Udbetaling Danmark, foretages en undersøgelse af, hvorvidt Udbetaling Danmark har god økonomistyring. God økonomistyring vil sige, at bestyrelsen i Udbetaling Danmark har etableret informationssystemer, som sikrer, at ressourcerne anvendes og at aktiviteterne tilrettelægges, så Udbetaling Danmarks målsætning opfyldes og at der hos bestyrelsen er en løbende vurdering af, om der er en økonomisk sammenhæng mellem ressourceanvendelse, produktion og målopfyldelse. Ved vurderingen vil revisor kunne se på følgende aspekter: Fastsættelse af mål, planlægning, herunder organisation, budgetlægning, gennemførelse af løbende drift og ledelsesmæssig kontrol (registrering), regnskabsafleggelse, opfølgning og rapportering samt evaluering.

Ved vurderingen af økonomistyringen i Udbetaling Danmark tager revisor udgangspunkt i de analyser og vurderinger, som allerede udføres til støtte for den finansielle revision, for eksempel analyse af udgifts- og indtægtsposter, beregning af nøgletal, tendenser i udviklingen, analyser af budgetafvigelser sammenholdt med budgettets forudsætninger. m.v. Vurderingen baseres endvidere som udgangspunkt på eksisterende data og analyser.

Bestyrelsen i Udbetaling Danmark kan eventuelt bestemme at iværksætte udvidet forvaltningsrevision på områder i Udbetaling Danmark, hvis bestyrelsen vurderer et behov for nærmere analyse og vurdering, herunder iværksætte større undersøgelser. Ved sådanne undersøgelser fastsættes formål, emne og omfang af revisor i Udbetaling Danmark efter aftale med bestyrelsen i Udbetaling Danmark.

I relation til de omkostninger, som følger af den forvaltning og de leverancer, som udføres af Arbejdsmarkedets Tillægspension, baseres vurderingen på den rapportering, som Udbetaling Danmark modtager fra Arbejdsmarkedets Tillægspension om serviceniveau, kvalitet, svarfrister m.v. samt på en udtalelse fra Arbejdsmarkedets Tillægspensions revision om, hvorvidt Arbejdsmarkedets Tillægspension har et betryggende økonomistyringssystem.

Udtalelsen fra revisionen i Arbejdsmarkedets Tillægspension, som baseres på aftalte arbejdshandlinger med bestyrelsen i Arbejdsmarkedets Tillægspension, skal bekræfte, at økonomistyringssystemet i Arbejdsmarkedets Tillægspension har kendskab til, at ledelsen i Arbejdsmarkedets Tillægspension er betryggende:

- Gennem strategiske valg opstiller både korte og langsigtede målsætninger og resultatkrav for administrationen af aktiviteterne (*ATP- koncernens overordnede strategi, som årligt bliver udmøntet i en overordnet forretningsplan, forretningsplaner for områder, handlingsplaner for områder, opfølgning på handlingsplaner og forretningsplaner via månedlig balancedscorecard målinger*).
- Udarbejder budgetter i overensstemmelse med aktiviteter, ressourcer, målsætninger, resultatkrav og forretningsplaner samt løbende følger op på de fastlagte budgetter, og driver administrationen i overensstemmelse hermed (*opfølgning via månedlig omkostningsopfølgning og udarbejdelse af interne regnskaber, hvor realiserede tal sammenholdes med de fastlagte budgetter og afvigelser kommenteres*).
- Udarbejder finansielle rapporter om administrationens økonomiske forhold, herunder foretager betryggende regnskabsmæssig kontrol, bogføring, registrering m.v. samt udarbejder regnskaber m.v. i overensstemmelse med gældende regler.
- Evaluerer, om økonomistyringen er effektiv i forhold til ovenstående, og at aktiviteter gennemføres som planlagt og til tiden.

Rigsrevisionen kan med hjemmel i rigsrevisorlovens § 6, jf. § 4, gennemgå Udbetaling Danmarks regnskaber, og der kan i bekendtgørelsen fastsættes rammer for samarbejdet mellem Rigsrevisor og den valgte revision i Udbetaling Danmark, herunder at Rigsrevisionen orienteres om den årlige revisionsplan.

Revisionsbekendtgørelsen vil herudover indeholde bestemmelser om bekendtgørelsens anvendelsesområde samt mere specifikke regler om revisionens udførelse, revisionens adgang til oplysninger, revisionens meddelelser, revisionspåtegning og revisionsprotokolbudgetter, den interne revision og protokol m.v. Bestemmelser om revisionspåtegningen vil tage udgangspunkt i eller henvise til erklæringsbekendtgørelsen og relevante revisionsstandarder.

Endelig vil revisionsbekendtgørelsen indeholde en række krav til erklæringer fra revisionen, som overvejende retter sig mod social- og integrationsministerens tilsyn med Udbetaling Danmark, for eksempel hvorvidt Udbetaling Danmarks administrative og regnskabsmæssige praksis samt bogføring er tilrettelagt på en betryggende og hensigtsmæssig måde, om forretningsgange og interne kontrolprocedurer er tilrettelagt og fungerer på betryggende vis, om Udbetaling Danmarks samlede system-, data- og driftssikkerhed er og fungerer betryggende, samt om revisionen er blevet bekendt med forhold, der er i strid med kravene i lovgivningen vedrørende Udbetaling Danmark eller anden offentligretlig lovgivning,

Til § 22

Efter forslaget til § 22, *stk. 1*, dækker kommunerne alle udgifter til administrationen på lovgivningsområder, der overføres fra kommunerne, jf. § 2, til Udbetaling Danmark gennem indbetaling af administrationsbidrag.

Efter forslaget til § 22, stk. 2, 1. pkt. fastsættes størrelsen af bidraget, så det dækker samtlige udgifter til administration, sagsbehandling, oplysning m.v. inden for et regnskabsår, som Udbetaling Danmark forventer at afholde til de overførte opgaver, jf. stk. 1.

Den væsentligste omkostning, som vil indgå i bidraget, vil bestå af de omkostninger, som Arbejdsmarkedets Tillægspension løbende opkræver hos Udbetaling Danmark for at varetage opgaverne. Arbejdsmarkedets Tillægspension opretter og driver centrene, står for den daglige ledelse, og varetager på vegne af Udbetaling Danmark opgaverne vedrørende sagsbehandling, tilkendelse, udbetaling m.v. Arbejdsmarkedets Tillægspensions administration sker på omkostningsdækket basis.

Udover at dække omkostningerne ved administrationen hos Arbejdsmarkedets Tillægspension skal Udbetaling Danmark gennem bidraget finansiere egne direkte omkostninger, for eksempel omkostninger i form af (bestyrelses)honorarer, revisionshonorar, porto m.v.).

Ved beregningen af bidraget medregnes endvidere opgjorte over-/underskud hos Udbetaling Danmark fra tidligere år, jf. § 22, stk. 2, 2. pkt. I det bidrag som opkræves hos kommunerne for eksempel for år 2015, vil efterreguleringer for over- eller underskud for regnskabsåret 2013 indgå i opkrævningen. Endvidere vil der i bidraget indgå tab på udbetalte ydelser eller tilskud, hvor tabet ikke kan henføres til staten eller en konkret kommune, for eksempel tab på udbetalte ydelser eller tilskud, som er udbetalt som følge af en fejlagtig sagsbehandling i Udbetaling Danmark.

Herudover vil der i bidraget indgå afdrag på lån, der er optaget efter forslaget til § 31. Der henvises til bemærkningerne til § 31.

I administrationsbidraget indregnes ikke udgifterne til ydelser m.v., som borgerne via administrationen i Udbetaling Danmark modtager fra henholdsvis staten eller kommunerne, jf. §§ 26 og 27.

Det foreslås i § 22, stk. 4, at bestyrelsen for Udbetaling Danmark af kommunen kan opkræve ekstraordinært bidrag, hvis administrationsbidraget, jf. stk. 1, og et eventuelt træk på lån, jf. § 31, ikke er tilstrækkeligt til at dække Arbejdsmarkedets Tillægspensions udgifter til administrationen, jf. § 15, for varetagelsen af opgaver, der er overført fra kommunerne til Udbetaling Danmark på lovgivningsområder, jf. § 2.

Da det – udover låneadgangen efter forslaget til § 31, stk. 2 og 3, – ikke er muligt for Udbetaling Danmark at optage lån, skal der være mulighed for, at Arbejdsmarkedets Tillægspension kan få dækket udgifter til ekstraordinært store og uforudsete udgifter, der afholdes til administrationen af Udbetaling Danmark. Som eksempel kan det nævnes, at hvis en domstolsafgørelse medfører, at et meget stort antal sager skal genoptages, skal det være muligt for bestyrelsen for Udbetaling Danmark at opkræve et ekstraordinært bidrag fra kommunerne til dækning af de ekstraomkostninger, der måtte være forbundet med de mange genoptagelser.

Det foreslås i § 22, stk. 5, at kommunerne hæfter for de til enhver tid forfaldne tilgodehavender, som Arbejdsmarkedets Tillægspension måtte have, jf. § 15, for varetagelsen af opgaver, der er overført fra kommunerne til Udbetaling Danmark på lovgivningsområder, jf. § 2. Bestemmelsen sikrer, at Arbejdsmarkedets Tillægspension, har sikkerhed for de tilgodehavender, der måtte opstå som følge af opgavevaretagelsen, jf. § 15. Staten hæfter på tilsvarende vis for de tilgodehavender,

som Arbejdsmarkedets Tillægspension måtte have som følge af varetagelsen af opgaver, der er overført fra staten jf. § 2. Der henvises til bemærkninger til § 25, stk. 4.

Det foreslås i § 22, *stk. 6*, at social- og integrationsministeren kan fastsætte regler om fordelingen af bidraget jf. *stk. 1*, mellem kommunerne efter indstilling fra bestyrelsen i Udbetaling Danmark, herunder om forskellige fordelinger af de enkelte dele af bidraget eller om fordelingen af udgifter vedrørende forskellige typer af sager. Efter bestemmelsen kan der således fastsættes en anden fordeling af administrationsbidraget mellem kommunerne. En ændret fordeling af bidraget kan for eksempel have til formål at skabe øgede incitamenter til en mere omkostningseffektiv adfærd hos kommunerne. Bestyrelsen kan således fastsætte forskellige fordelingsnøgler for dele af bidraget eller for fordelingen af udgifter vedrørende forskellige typer af sager. En sådan differentiering forudsætter, at Udbetaling Danmark har tilvejebragt et tilstrækkeligt datagrundlag for en sådan differentiering.

Det forudsættes, at der i den første bekendtgørelse, jf. § 22, *stk. 6*, fastsættes om bidraget i overensstemmelse med aftalen om kommunernes økonomi for 2011. Indtil videre fordeles bidraget mellem kommunerne i forhold til indbyggertal i de enkelte kommuner, og således som befolkningen er fordelt mellem kommunerne pr. 1. juli i året forud for det år, som bidraget vedrører. Som grundlag for fordelingsnøglen anvendes befolkningstallet, som opgjort af Danmarks Statistik. Ved opgørelsen henregnes personer, for hvilke en kommune har den generelle betalingsforpligtigelse til folketallet i kommunen. For yderligere dokumentation vedrørende befolkningstallet henvises til Danmarks Statistiks varedeklaration for Befolkningen 1. januar, befolkningens bevægelser, befolkningen i regioner og kommuner.

Til § 23

Forslaget til § 23 hænger sammen med § 22 om kommunernes indbetaling af bidrag til Udbetaling Danmark. Der henvises herudover til bemærkningerne til § 24.

Med henblik på at sikre, at kommunerne ved deres budgetlægning kan tage højde for det kommende års bidrag, foreslås det i § 23, *stk. 1*, at Udbetaling Danmark meddeler KL og kommunerne det forventede bidrag for det kommende kalenderår hvert år senest den 1. september.

Efter forslaget til § 23, *stk. 2*, fastsætter bestyrelsen størrelsen af det endelige samlede bidrag samt det endelige bidrag for den enkelte kommune efter § 22, samtidig med, at bestyrelsens godkender Udbetaling Danmarks budget for det kommende års drift.

Størrelsen af den enkelte kommunes bidrag meddeles kommunen snarest muligt efter beslutningen, jf. forslagens § 23, *stk. 3*.

Til § 24

Forslaget til § 24 hænger sammen med § 22 og 23 om kommunernes indbetaling af administrationsbidrag til Udbetaling Danmark. Der henvises til bemærkningerne til § 22 og § 23.

Det foreslås i § 24, stk. 1, at den enkelte kommune indbetaler bidrag, jf. § 22, månedligt til Udbetaling Danmark. Bidraget udgør 1/12 af det årlige bidrag. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 26, hvor det foreslås, at alle betalinger mellem Udbetaling Danmark, staten og kommunen sker via Offentligt Betalingssystem (OBS), jf. lov om offentlige betalinger.

Ved forsinket betaling af bidrag, foreslås det i § 24, stk. 2, at kommunerne pålægges renter og rykkergebyr efter lov om renter ved forsinket betaling m.v.

Ved forsinket betaling af bidrag foreslås det i § 24, stk. 3, at Udbetaling Danmark får hjemmel til at pålægge kommunen renter og rykkergebyr efter lov om renter ved forsinket betaling m.v., ligesom det foreslås, at Udbetaling Danmark har udpantningsret for bidrag, renter og gebyrer.

Efter forslaget til § 24, stk. 4, foreslås det, at staten, kommunerne og andre offentlige myndigheder efter anmodning skal give Udbetaling Danmark oplysninger af betydning for fastsættelse af bidrag efter loven.

Det foreslås endvidere i § 24, stk. 5, at social- og integrationsministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om administration, beregning, opkrævning og betaling af bidrag jf. §§ 22-23.

Til § 25

Langt hovedparten af de myndighedsopgaver, der samles i Udbetaling Danmark ligger efter gældende regler og praksis i kommunerne. Da de overførte opgaver også omfatter børne- og ungdomsydelsen ("børnechecken"), og da staten (SKAT) blandt andet har forvaltet udbetalingen af denne ydelse og varetager en række vejledningsopgaver, vil staten skulle betale en del af det samlede bidrag til administrationen i Udbetaling Danmark.

Det foreslås derfor i § 25, stk. 1, 1. pkt., at alle udgifterne til Udbetaling Danmarks administration på lovgivningsområder, der overføres fra staten, jf. § 2, skal dækkes ved indbetaling af administrationsbidrag til Udbetaling Danmark.

Efter forslaget til § 25, stk. 1, 2. pkt., opgøres størrelsen af statens bidrag efter samme principper som kommunernes bidrag, jf. § 22, stk. 2. Det vil sige, at bidraget inden for et regnskabsår fastsættes, så det dækker samtlige udgifter til statens administration, sagsbehandling, oplysning m.v. som Udbetaling Danmark forventer at afholde efter denne lov ved udbetaling af ydelser og tilskud. Der henvises til bemærkninger til § 22, stk. 2.

Det foreslås i § 25, stk. 2, at bestyrelsen for Udbetaling Danmark kan opkræve staten ekstraordinære bidrag, hvis administrationsbidraget, jf. stk. 1, ikke er tilstrækkeligt til at dække Arbejdsmarkedets Tillægspensions udgifter til administrationen af Udbetaling Danmark jf. § 15, for varetagelsen af opgaver, der er overført fra staten til Udbetaling Danmark på lovgivningsområder, jf. § 2.

Bestemmelsen svarer til § 22, stk. 4, om muligheden for at opkræve ekstraordinært bidrag fra kommunerne. Der henvises til bemærkningerne til § 22, stk. 4.

Det foreslås i § 25, stk. 3, at Udbetaling Danmark melder størrelsen af statens bidrag ud på samme tid som bestyrelsen for Udbetaling Danmark oplyser kommunernes om deres administrationsbidrag, jf. § 23, stk. 2.

Det foreslås således, at Udbetaling Danmark hver år senest den 1. september oplyser et skøn over størrelsen af det kommende års bidrag til staten. Størrelsen af det endelige bidrag meddeles staten snarest muligt efter, at bestyrelsen har godkendt Udbetaling Danmarks budget for det kommende kalenderår.

Det foreslås i § 25, stk. 4, at staten hæfter for de til enhver tid forfaldne tilgodehavender, som Arbejdsmarkedets Tillægspension måtte have, jf. § 15, for varetagelsen af opgaver, der er overført fra staten til Udbetaling Danmark på lovgivningsområder, jf. § 2. Der henvises til bemærkningerne til § 22, stk. 5, hvorefter kommunerne foreslås at hæfte for forfaldne tilgodehavender.

Det foreslås i § 25, stk. 5, at social- og integrationsministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om fastsættelse, administration, beregning og opkrævning af bidrag, jf. stk. 1, herunder om, hvor ofte bidrag skal betales. Der kan således fastsættes regler om, at bidraget skal forfalde månedsvist, kvartalsvist eller som et engangsbetrag, idet statens andel af udgifter i forhold til opgavevaretagelsen på idriftsættelsestidspunktet vil udgøre en lille del af administrationsudgifterne i Udbetaling Danmark.

Til § 26

Udbetaling af velfærdsydelse og tilskud finansieres i dag af kommunerne eller statens eller af begge myndigheder efter fastsatte procentsatser i de enkelte love. Kommunerne udbetaler således ydelser efter lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte, § 16 i lov om friplejeboliger, lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel, lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag, lov om en børne- og ungeydelse samt lov om opkrævning af underholdsbidrag og modtager herefter refusion fra staten med den refusionsprocent, som gælder for staten i de enkelte love.

Refusionssystemet indebærer, at den enkelte kommune på de fleste ydelsesområder modtager forskudsvis refusion, som efterfølgende reguleres, og at der således udarbejdes en række refusionsregnskaber i de enkelte kommuner for de enkelte velfærdsydelser og tilskud, som er undergivet kontrol og revision i henholdsvis kommunen og hos staten.

Når udbetaling og sagsbehandling overgår til Udbetaling Danmark foreslås det at ændre det nuværende system ved at afskaffe princippet om forskudsvis refusion. Det foreslås således i § 26, stk. 1, at Udbetaling Danmark ved udbetaling af velfærdsydelser og tilskud til borgerne - samtidig med udbetalingen - opkræver statens andel af udgifterne til disse ydelser direkte fra staten og den kommunale andel direkte fra kommunerne efter de procentmæssige fordelinger, der er fastsat i de forskellige særlove.

I lighed med hvad der i dag gælder for statsrefusion mellem kommunernes og staten, foreslås der i § 26, stk. 2-4, fastsat en række nærmere regler for krav på betaling fra staten.

Det foreslås i § 26, stk. 2, at krav på betaling fra staten forudsætter, at ydelsen eller tilskuddet er tildelt i overensstemmelse med lovgivningen, er bogført korrekt og opfylder kravene i reglerne fastsat af social- og integrationsministeren efter stk. 5.

I § 26, stk. 3, foreslås det, at krav på betaling fra staten bortfalder, og at udbetalte beløb skal tilbagebetales i det omfang, Udbetaling Danmark ikke efter anmodning forelægger dokumentation i overensstemmelse med regler, der fastsættes af social- og integrationsministeren efter forslaget til § 26, stk. 5.

Hvis en forkert udbetaling skyldes urigtige eller mangelfulde oplysninger fra en kommune, foreslås det, at kommunen efter § 26, stk. 4, holdes ansvarlig for fejludbetalingen og indbetaler som følge heraf tabet til Udbetaling Danmark. Dette gælder også beløb, som Udbetaling Danmark skal tilbagebetale til staten.

I lighed med, hvad der gælder efter § 85 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område foreslås det, at social- og integrationsministeren efter § 26, stk. 5, 1. pkt., bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om administration, beregning, opkrævning, betalinger og tilbagebetalinger mellem henholdsvis kommunerne og Udbetaling Danmark og staten, svarende til de regler og betingelser, herunder regler om dokumentation, journalisering, personbogføring m.v., der gælder efter bekendtgørelse nr. 858 af 2. juli 2010 om statsrefusion og tilskud, samt regnskabsaflægelse og revision på Beskæftigelsesministeriets, Socialministeriets og Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integrations ressortområder med de ændringer, som følger af at refusionssystemet ændres samt Udbetaling Danmarks særlige forhold.

Det foreslås i § 26, stk. 5, 2. pkt., at social- og integrationsministeren kan bestemme, at Udbetaling Danmark skal have ret til betaling fra staten i ganske særlige tilfælde, selv om fejludbetalingen ikke skyldes modtagerens svigagtige forhold eller skyldes en kommunes fejl.

Til § 27

Det foreslås i § 27, at alle betalinger og tilbagebetalinger mellem Udbetaling Danmark, staten og kommunerne sker via henholdsvis StatensKoncernBetalinger (SKB) og Offentligt Betalingssystem (OBS), jf. lov om offentlige betalinger.

Dette sker ved, at Udbetaling Danmark oprettes som selvstændig deltager med egen konto i StatensKoncernBetalinger (SKB), således at Udbetaling Danmark direkte via SKB kan foretage udbetalinger til borgerens NemKonto og modtage indbetalinger fra staten og kommunerne via henholdsvis SKB og Offentligt Betalingssystem (OBS).

Opkrævningen hos staten og kommunerne foreslås at ske ved, at Udbetaling Danmark bemyndiges til at trække på henholdsvis statens konto og de enkelte kommuners konti. En sådan bemyndigelse kan ske ved at finansministeren i medfør af § 8 i lov om offentlige betalinger m.v. i en bekendtgørelse fastsætter nærmere regler for betalingsformidling og afvikling af ind- og udbetalinger mellem staten, kommunerne og Udbetaling Danmark.

Ved udbetaling af velfærdsydelse og tilskud til borgernes NemKonto vil der samtidig kunne ske træk af A-skat, ATP-bidrag m.v. og automatisk overførsel heraf til de pågældende myndigheder.

Til § 28

Kommunale og statslige myndigheder kan efter de gældende regler allerede afløfte købsmoms via ordningerne på henholdsvis det kommunale og det statslige område.

Det foreslås i § 28, *stk. 1*, at Social- og Integrationsministeriet kan yde Udbetaling Danmark økonomisk kompensation for udgifter til ikke-fradragsberettiget købsmoms efter momsloven. Bestemmelsen dækker udgifterne til moms, som vedrører administrationen af Udbetaling Danmark, jf. § 22 samt den momsudgift, der er afholdt i forbindelse med etableringen af Udbetaling Danmark. Bestemmelsen giver således mulighed for, at Udbetaling Danmark kan opkræve et administrationsbidrag hos kommunerne, jf. § 22, som er rensat for købsmoms.

Efter forslaget til § 28, *stk. 2*, administrerer Social- og Integrationsministeriet udbetalingerne til Arbejdsmarkedets Tillægspension. Den andel af kompensationen, der henføres til kommunernes andel af administrationsbidraget, afholdes på Økonomi- og Indenrigsministeriets bevillingskonto, mens den statslige andel af kompensationen refunderes over Finansministeriets momsreserve.

Efter forslaget § 28, *stk. 3*, kan der kun ydes kompensation for den del af Arbejdsmarkedets Tillægspensions moms, der skyldes den helt præcise varetagelse af de myndighedsopgaver, der ligger i Udbetaling Danmark, jf. henvisningen til § 15, hvoraf det fremgår, at Arbejdsmarkedets Tillægspension leverer bistanden på omkostningsdækket basis.

Efter forslaget til § 28, *stk. 4*, skal der i årsregnskabet, jf. § 20, være et eksternt revideret momsregnskab, hvor der er foretaget en korrekt opdeling på statens henholdsvis kommunernes udgifter til momsudgifter.

Til § 29

Det foreslås i § 29, *stk. 1*, at give social- og integrationsministeren samme beføjelser til at indhente statistiske oplysninger m.v. fra Udbetaling Danmark, som social- og integrationsministeren efter gældende regler kan indhente fra kommunalbestyrelserne, regionsrådene, beskæftigelsesankenævne og de sociale nævn i medfør af § 82 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Det foreslås desuden, at Udbetaling Danmark kan pålægges at skaffe uddybende oplysninger om udviklingen på særlige områder svarende til § 83, *stk. 2*, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Social- og Integrationsministeriet kan således have behov for at kunne anmode Udbetaling Danmark om at tilvejebringe og indsende statistiske oplysninger og lignende på særlige områder, som ikke er dækket af den løbende statistik, for eksempel i forbindelse med lovforberedende arbejde og som led i opfølgningen på gennemførte lovændringer. Dette kan ske i form af såvel kvantitative som kvalitative undersøgelser i Udbetaling Danmark.

I § 29, *stk. 2*, foreslås det, at social- og integrationsministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler for omfang, ajourføring og indsendelse af oplysningerne efter *stk. 1*, svarende til socialministerens bemyndigelse til at fastsætte regler efter § 84 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Beskæftigelsesministeren vil fortsat kunne indhente oplysninger, herunder data på individniveau, fra Udbetaling Danmark efter §§ 62, 63 og 66 i lov om ansvaret og styringen af den aktive beskæftigelsesindsats.

Til § 30

Kommunerne, Regionerne og Staten har igennem en længere årrække kunnet opkræve gebyrer og renter, hvis borgeren ikke har betalt skyldige krav til tiden.

Det foreslås derfor, at Udbetaling Danmark i lighed med de øvrige myndigheder efter forudgående beslutning i bestyrelsen for Udbetaling Danmark får mulighed for at opkræve et gebyr, hvis Udbetaling Danmark sender erindringsskrivelser samt mulighed for at tillægge for sen betaling af ydelser et rentekrav.

Adgangen foreslås begrænset, således at den ikke gælder erindringsskrivelser vedrørende Udbetaling Danmarks rent privatretlige krav, for eksempel almindelige erstatningskrav.

Det foreslås, at hjemlen alene vedrører erindringsskrivelser angående ydelser, for hvilke der i lovgivningen er tillagt udpantningsret.

En sådan ret indebærer, at ydelserne umiddelbart kan danne grundlag for udlæg, jf. retsplejelovens § 478, stk. 2.

Anvendelse af gebyrreglen forudsætter, at borgeren uden omkostninger er blevet gjort opmærksom på det skyldige beløb i form af en påkravsskrivelse uden tillæg af gebyr.

Sigtet med forslaget er at ligestille restancesituation på Udbetaling Danmarks område med de øvrige offentlige myndigheders muligheder ved at give restanterne et incitament til at indbetale skyldige beløb rettidigt, således at der opstår færre restancer.

Det foreslås derfor i § 30, stk. 1, at bestyrelsen for Udbetaling Danmark kan bestemme, at borgeren kan pålægges betaling af et gebyr, når Udbetaling Danmark sender erindringsskrivelser. Hvis restanten har modtaget en påkravsskrivelse og en erindringsskrivelse fra Udbetaling Danmark, og det må konstateres, at borgeren stadig ikke har betalt eller har indgået aftale med Udbetaling Danmark om beløbets tilbagebetaling, er det hensigtsmæssigt, at Udbetaling Danmark lader sagen overgå til inddrivelse mv. Det foreslås i 2. pkt., at der alene kan fastsættes et enkelt gebyr til borgeren pr. krav, som maksimalt kan udgøre 250 kr. pr. erindringsskrivelse.

Det foreslås i § 30, stk. 2, at bestyrelsen for Udbetaling Danmark kan bestemme, at der beregnes morarenter ved for sen betaling af ydelser, hvor myndighedskompetencen er tillagt Udbetaling Danmark, og for hvilke der efter loven er tillagt Udbetaling Danmark udpantningsret. Rentesaften foreslås at blive fastsat til 1 pct. pr. påbegyndt måned fra forfaldsdagen.

Til § 31

Forslaget til § 31, stk. 1, er bortset fra en enkelt ændring, jf. nedenfor, en videreførelse af den gældende § 15, stk. 1-2, i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark om adgangen til at optage lån til etableringen af Udbetaling Danmark.

Efter den gældende § 15, stk. 1-2, i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark, der foreslås videreført i § 31, stk. 1, kan omkostningerne til etableringen af Udbetaling Danmark finansieres ved, at Udbetaling Danmark optager lån hos pengeinstitutter og staten.

Låneadgangen efter § 15, stk. 2, er blevet benyttet til at optage et statslån. I aftalen om statslånet er det fastlagt, at tilbagebetalingen af eventuelle statslån, starter senest i 2014, og at den årlige afdragsbetaling fastlægges på baggrund af Udbetaling Danmarks regnskabsmæssige overskud. Statslånet vil efter forslagets vedtagelse have hjemmel i § 31, stk. 1. Hvis låneadgangen efter forslagets § 31, stk. 3, i stedet benyttes skal dette lån være afdraget endeligt inden 2018, jf. forslaget til § 31, stk. 3.

Kommunerne hæfter for etableringslånet fra tidspunktet, hvor Udbetaling Danmark idriftsættes. Det fremgår herudover af bemærkningerne til den gældende § 15 i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark, at administrationsbidraget først kan reduceres, når de lånefinansierede etableringsomkostninger er tilbagebetalt, og at det er hensigten, at etableringsomkostningerne er tilbagebetalt inden for en kortere årrække fra tidspunktet for opgavernes overgang til Udbetaling Danmark.

Styregruppen for Udbetaling Danmark skal tage stilling til et etableringsbudget og skal sikre, at der alene afholdes udgifter, der er helt nødvendige for etableringen af Udbetaling Danmark. Styregruppen skal således holde etableringsomkostningerne nede, idet omkostningerne skal dækkes gennem bidrag af til Udbetaling Danmark fra kommunerne og staten, jf. forslaget til § 22 og § 25. Det er den samlede styregruppe, der har ansvaret for aflæggelse af regnskab i etableringsperioden.

Som noget nyt foreslås det tilføjet i § 31, stk. 1, at Udbetaling Danmark – ud over lån i pengeinstitutter og hos staten - kan optage lån til etableringen af Udbetaling Danmark hos ”andre finansielle institutioner”. Det betyder for eksempel, at også Arbejdsmarkedets Tillægspension vil kunne tilbyde lån til Udbetaling Danmark.

I § 31, stk. 2-3, foreslås nye bestemmelser om Udbetaling Danmarks låneadgang. Låneadgangene vil styrke Udbetaling Danmarks muligheder for at tilrettelægge en hensigtsmæssig og fleksibel afregning af administrationsbidrag m.v.

Kommunernes og statens administrationsbidrag meldes ud til kommunerne for et år ad gangen, jf. forslagene til §§ 22-23 og 25. Bidragene skal svare til de budgetterede omkostninger og er faste beløb, der betales i løbet af et givent budgetår. Det indebærer en risiko for, at der opstår et udækket finansieringsbehov som følge af nødvendige beslutninger, der bliver truffet af Udbetaling Danmark i løbet af året. Det foreslås derfor i § 31, stk. 2, at Udbetaling Danmarks bestyrelse kan optage korterevarende lån på op til 75 mio. kr., der kan anvendes som en kassekredit til finansiering af underskud eller nye initiativer i løbet af budgetperioden

Administrationsbidrag, jf. § 22 og § 25, skal svare til de budgetterede omkostninger i Udbetaling Danmark. Samtidigt skal bestyrelsen sikre, at der til enhver tid er tilstrækkelige midler til, at Ud-

betaling Danmark kan varetage sine forpligtelser overfor Arbejdsmarkedets Tillægspension og andre kreditorer. I de tilfælde, hvor administrationsbidraget mod forventning måtte vise sig ikke at kunne dække forfaldne krav (reguleringer, periodiseringer, refusioner etc.), er det et krav, at bestyrelsen for Udbetaling Danmark på andre måder skal kunne varetage sine forpligtelser.

Det er derfor en forudsætning, at bestyrelsen - efter at have anvendt træk på kassekreditten, jf. § 31, stk. 2, sikrer sig, at et fremtidigt administrationsbidrag fastsættes således, at kassekreditten på ny kan danne en betryggende sikkerhed for fremtidige driftsunderskud eller uforudsete udgifter.

Det vil således være udgangspunktet, at træk på kassekreditten alene forekommer i afgrænsede perioder inden for et kalenderår, jf. henvisningen til, at der skal være tale om "korterevarende" lån.

Det foreslås i § 31, stk. 3, 1. pkt., at bestyrelsen for Udbetaling Danmark, udover lånene efter stk. 1-2 kan optage et lån på op til maksimalt 600 mio. kr., dog højst 100 mio. kr. til lån ud over lånet til etableringsomkostninger, jf. stk. 1.

Efter forslaget til § 31, stk. 3, 2. pkt., kan lånet optages i pengeinstitutter eller andre finansielle institutioner, og skal være tilbagebetalt inden 2018.

Efter § 31, stk. 3, 3. pkt. forudsætter optagelsen af lån efter stk. 3, at eventuelle lån til etablering efter stk. 1 betales tilbage, og at låneadgangen efter stk. 1, lukkes. Det nye lån, der optages efter stk. 3, forudsættes således anvendt til dels at indfri den eksisterende gæld efter stk. 1, dels at danne grundlag for dækningen af Udbetaling Danmarks resterende finansieringsbehov i etableringsfasen og under opstarten. Det er bestyrelsen, der beslutter, om og hvorledes man vil anvende lånehjemlen efter stk. 3.

Når lånet, jf. § 31, stk. 1, indfries fuldt ud, og låneadgangen lukkes, bortfalder eventuelle krav og forudsætninger for afdrag på lån, jf. stk. 1, som disse oprindeligt blev fastsat i bemærkningerne til § 15 i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark. Bestyrelsen for Udbetaling Danmark vil på den baggrund have større handlefrihed med hensyn til fastsættelsen af administrationsbidrag i indfasningsperioden.

Det foreslås i § 31, stk. 4, at kommunerne hæfter solidarisk for de lån, som bestyrelsen for Udbetaling Danmark optager efter § 31, stk. 1-3.

Bestyrelsen for Udbetaling Danmark skal være særlig opmærksom på, at den har ansvaret for, at størrelsen af det årlige administrationsbidrag fra kommunerne og staten til Udbetaling Danmark altid er af en sådan størrelse, at Udbetaling Danmark til en hver tid er i stand til at tilbagebetale optagne lån efter § 31, i overensstemmelse med aftalte vilkår mellem den pågældende långiver og Udbetaling Danmark, herunder i forhold til aftalte rente- og tilbagebetalingsvilkår, samt at kreditfaciliteten efter § 31, stk. 2, vedligeholdes således, at den kan opfylde sit formål.

Til § 32

Det foreslås i § 32, stk. 1, at loven træder i kraft den 1. oktober 2012, når de første lovområder foreslås overført fra kommunerne til Udbetaling Danmark. Der henvises til de specielle bemærkninger til § 24 i L X, forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellem-

ste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte og forskellige andre love (Fordeling af myndighedsansvar mellem kommuner og Udbetaling Danmark). Loven vil således omfatte Udbetaling Danmarks administration i takt med at forskellige forslag til ændringer i ydelseslove jf. § 2, træder i kraft.

Det foreslå i § 32, *stk. 2*, at denne lovs § 16 om låneadgang træder i kraft den 1. april 2011, da bestemmelsen også regulerer Udbetaling Danmarks adgang til at optage lån til etablering af Udbetaling Danmark..

Det foreslås, at § 32, *stk. 3*, at §§ 2-7 og 11-12 i lov nr. 1594 af 22. december 2010 om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark ophæves den 1. oktober 2012. § 15 i lov nr. 1594 af 22. december 2010 om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark foreslås ophæves den 1. april 2012 samtidigt med, at denne lovs § 16 træder i kraft, jf. *stk. 2*.

Til § 33

Det foreslås i § 33, at loven ikke gælder for Grønland og Færøerne.

Høring